

Puhtaanapito-
laitos.

IX pääluokan, Puhtaanapitolaitos, kohdalla laskettiin talon-
omistajain maksujen ja myydystä lannasta olevain tulojen kohoava-
van, edellisten 40,000 ja jälkimäisten 12,000 markalla, jota vastoin kau-
pungin maksut omain talojensa puolesta vähenisivät 3,740 markalla.

Lainat.

X pääluokan, Lainat, kohdalla osotettiin 1909 vuoden obli-
gatsioonilainasta vesijohdon laajentamiseen 133,824 markkaa 23 pen-
niä sekä 1911 vuoden obligatsioonilainasta samaan tarkoitukseen
111,791 markkaa 71 penniä, uutta kulkutautisairaalaan varten 742,800
markkaa, kunnan mielisairaalaan varten 329,000 markkaa, sähkölai-
toksen laajentamista varten 700,000 markkaa, Pikku Robertinkadun
talon ja tontin n:o 8 ostoon 148,000 markkaa, uuden kulkutautisai-
raalan kalustoa varten 100,000 markkaa, Pitkäsillan uudestiraken-
tamistyön loppuun saattamiseen 120,000 markkaa sekä, lisätyn kau-
punginvaltuuston päätöksen varaan jättäen, uutta kulkutautisairaalaan
varten 291,200 markkaa.

Taksoitus.

XI pääluokan, Taksoitus, kohdalle merkittiin kunnan verovel-
vollisilta jäseniltä taksoitettavaksi määräksi 5,348,310 markkaa 52
penniä 1912 vuoden tulosäännön 4,534,985 markan 9 pennin sijasta.

C. Muut asiat.

Ratkaisematto-
mat asiat.

Kaupunginvaltuuston diariin kirjoitettujen, joulukuun 31 päi-
vänä 1911 ratkaisematta olevain asiain luettelon 1) päätti 2) valtuusto
panna asiakirjoihin.

Lausuntoja
tonttien yh-
teenrakenta-
misasioista.

Maistraatin vaatimiksi lausunnoiksi tonttien yhteenrakentamis-
lupaa tarkoittavista hakemuksista puolsi kaupunginvaltuusto myön-
tymistä hakemuksiin, joita olivat tehneet:

G. F. Stockmann aktiebolag ³⁾ korttelissa n:o 31 oleviin Sofian-
kadun tontteihin n:oihin 2 ja 6 nähden; sekä

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin joh-
tokunta ⁴⁾ korttelissa n:o 370 oleviin Viipurinkadun tonttiin n:o 2
ja Porvoonkadun tonttiin n:o 13 nähden.

Lausunto tont-
tien halkomis-
asiasta.

Maistraatin vaadittua lausuntoa Vilh. Andsténs fabriksaktie-
bolag yhtiön tekemästä, korttelissa n:o 288 olevan Sörnäsin rantata-
tien tehdastontin n:o 21 halkomislupaa tarkoittavasta hakemuksesta
päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä mainittuun hake-
mukseen.

Pitennetty
tonttien raken-
nusaika.

Tehtyjen hakemusten johdosta myönsi kaupunginvaltuusto
pitennettyä aikaa seuraavain tonttien rakennuttamiseen:

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 1. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 28 §. — 3) Valt.
pöytäk. huhtik. 30 p. 24 §. — 4) Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 20 §. — 5) Valt. pöytäk.
huhtik. 16 p. 7 §.

1912 vuoden loppuun:

isännöitsijä J. Eroselle y. m. ¹⁾ korttelissa n:o 418 sijaitsevaan Arkadiakadun tonttiin n:o 21 nähden;

1913 vuoden loppuun:

aktiebolaget Auroragatan 7 yhtiölle ²⁾ korttelissa n:o 407 sijaitsevaan Töölönkadun tonttiin n:o 2 nähden; ja

kauppatoiminimi E. Math. Bonnille ³⁾ korttelissa n:o 379 sijaitsevaan Karjalankadun tonttiin n:o 15 nähden; sekä

kesäkuun 1 päivään 1914:

talonomistajatar E. Erikssonille ⁴⁾ korttelissa n:o 24 sijaitsevaan Kulmakadun tonttiin n:o 5 nähden.

Sittenkun sahanomistaja N. Ahlgren, korttelissa n:o 231 sijaitsevan Speranskietien tontin n:o 27 omistajana, oli rahatoimikamarilta anonut vahvistusta mainitulle tontille määrätyn sisäisen rakennusrajan muutokselle sekä kamari oli tehnyt esityksen ⁵⁾ asiasta, päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto maistraatissa puoltaa mainitun tontin sisäistä rakennusrajaa muutettavaksi kaupungin yleisten töiden hallituksen sitä varten laatiman ehdotuksen mukaisesti.

Sisäisen rakennusrajan muutos.

Se erikoisvaliokunta, jonka kaupunginvaltuusto kokouksessaan tammikuun 17 päivänä 1911 oli asettanut m. m. selvittämään kysymystä, mitä politiikkaa kaupungin olisi noudatettava läheisyydessään sijaitsevia esikaupunkimuodostumia ja huvilayhdyskuntia kohtaan ⁷⁾, antoi joulukuun 4:ntenä päivätyn mietinnön ⁸⁾ asiasta.

Kysymys kaupungin noudatettavasta politiikasta viereisään esikaupunkimuodostumia ja huvilayhdyskuntia kohtaan.

Kooten mietinnössä esittämänsä näkökohdat lausui valiokunta seuraavaa:

Kunnan etu vaati katsomaan, että riittävää tonttitilaa kysynnän mukaan oli käytettävänä niihin erilaatuisiin tarpeisiin, joita kaupungin alueen asutus synnytti. Kaupunginhallinnon oli pyrittävä mikäli mahdollista poistamaan aikaisempain erehdysten ja kaukonäköisyyden puutteen sekä ahdasmielisen tonttipolitiikan seuraukset. Tältä kannalta katsoen oli erittäin toivottavaa, että tekeillä olevat ehdotukset kaupunginasemakaavan kehittämiseksi mahdollisimman pian toteutuisivat. Valiokunta tarkoitti tässä lähinnä suunnitelmaa huvilakaupungin perustamiseksi Meilansin alueelle sekä rahatoimikamarissa paraikaa käsiteltävänä olevaa ehdotusta Sörnäsän haararadan pohjoispuolella olevain kaupungin maiden järjestämiseksi, jonka ehdotuksen mukaan m. m. tulisi järjestettäväksi huvila- ja puutarhakaupunkeja sekä työväen asuinpaikkoja suuressa mittakaavassa ja erittäin edullisin asutusehdoin. Tällä alueella

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 11 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 10 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 11 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 14 §. — ⁵⁾ Rtk. kirj. helmik. 8 p. n:o 76. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 8 §. — ⁷⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 148 ja seur. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 76.

otettaisiin myös teollisuuden ja kaupan tonttitilan tarpeet asianmukaiseen huomioon.

Eräessä toisessakin kohden oli kaupungilla tilaisuutta vaikuttaa järjestävästi esikaupunkiyhdyskuntain kehitykseen, nimittäin ulottamalla niihin kunnan teollisuusyritysten, erittäinkin vesi- ja valaistuslaitosten toiminnan. Käsitellessään kysymystä sähkövirran antamisesta Brändön ja Oulunkylän huvilayhdyskuntiin oli kaupunginvaltuusto ollut sitä mieltä, että kaupunki voi tyydyttää näitä huvilayhdyskuntain tarpeita sillä edellytyksellä, että yrityksestä oli hyötyä kaupungin taloudelle. Täten oli tunnustettu, että kaupungin ei tullut ehkäistä huvilayhdyskuntain kehitystä eikä asettua niitä kohtaan vieroavalle kannalle. Tuollaisia etuja tarkoittavia hakemuksia tutkiessa olisi valiokunnan mielestä otettava harkittavaksi, eikö ollut syytä myönnytyksen ehdoksi panna sellaisia rajoituksia yhdyskunnan maa-alueen suunnitteluun ja rakentamiseen, liikenneväyläin järjestämiseen y. m. nähden, jotka takasivat yhdyskunnan kehityksen käyvän toivottuun suuntaan. Tämä menettely olisi omansa helpottamaan vastedes ehkä toimeenpantavaa kaupunkiin yhdistämistä.

Kysymys, mitä politiikkaa kaupungin oli noudatettava ympärillään olevia huvilayhdyskuntia kohtaan, oli siis lukuisain erilaisuuden seikkain varassa, joista toiset olivat enemmän, toiset vähemmän suoranaisessa yhteydessä kaupungin laajennus- ja asutuskysymyksen kanssa, ja valiokunta oli koettanut osottaa, mitä kunnallispoliittisia ja sosiaalisia kysymyksiä esikaupunkimuodostus oli synnyttänyt, sekä samalla huomauttaa eräistä näkökohdista, joiden tulisi puheenalaisessa kohden olla kaupunginhallinnon kannalta ratkaisevina. Tähän kuuluvain tärkeiden kysymysten ratkaisua kuitenkin suuressa määrin helpottaisi, jos esillä olevasta asiasta voimassa oleva lainsäädäntö uudistettaisiin kehityksen vaatimusten mukaisesti. Siinä kohden tarpeelliset toimenpiteet olivat yhdistämislainsäädäntö lakisääteisten ohjeiden saamiseksi yhdistämismenetelleylle, kaupunginasemakaavalainsäädäntö kunnan ja yksityisten välisten suhteiden järjestämiseksi kaupunginasemakaavaa voimaan pannahen sekä vihdoin taajaväkisistä yhdyskunnista voimassa olevan lainsäädännön perinpohjainen uudistus, jotta kävisi helpommaksi huvilayhdyskunnissa toimeenpanna paikallinen itsehallinto ja järkiperäinen rakennus- ja kaupunginasemakaavalaitos sekä ehkäistä järjestämättömäin esikaupunkien syntymistä. Koska kuitenkin kaupunginasemakaavalainsäädännön aikaansaamista tarkoittava esitys näytti olevan sopivin tehdä maamme kaupunkien rakennusjärjestysehdotuksen käsittelyn yhteydessä, josta ehdotuksesta oli pyydetty kaupunginvaltuuston lausuntoa, sekä kun molemmat muut

lainsäädäntöasiat jo olivat komiteain valmisteltavina, ei valiokunnalla ollut aihetta nyt ehdottaa kaupunginvaltuuston taholta tehtäväksi alotetta puheenalaisessa tarkoituksessa.

Valiokunta ei tehnyt mietinnössään mitään suoranaista ehdotusta. Siinä tapauksessa että kaupunginvaltuusto pääasiassa hyväksyisi mietinnön, olisi se valiokunnan mielestä lähetettävä rahoituskamariin sekä asianomaisiin hallituksiin asianmukaisen tiedon antamiseksi.

Valiokunnan esitykseen myöntyen päätti 1) kaupunginvaltuusto lähettää mietinnön asianmukaista tiedoksi saamista varten rahatoimikamariin ja asianomaisiin hallituksiin.

Kahdessa kaupunginvaltuustolle annetussa kirjotuksessa 2) esitettiin Suomen taideteollisuusyhdistys, jonka keskus koulu toimii Helsingin ylempänä käsityöläiskouluna, ja tšekäläisten alempain käsityöläiskoulujen johtokunta mainitsemillaan syillä, että oikeus kunnan eläkkeen saamiseen ulotettaisiin käsityöläiskoulujen johtajiin ja henkilökuntaan.

Käsityöläiskoulujen johtajain ja opettajain osallisuus kunnan eläkkeeseen.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa päätti 3) kaupunginvaltuusto lähettää mainitut esitykset lähemmin valmisteltaviksi kunnan työntekijäin eläkekysymystä selvittämään asettamaansa komiteaan 4).

Komitea antoi sittemmin asiasta lausunnon 2), jossa se m. m. huomautti, että alemmat käsityöläiskoulut niin tarkoitukseltaan kuin järjestysmuodoltaankin olivat selvästi kunnallisia laitoksia sekä että niiden opettajistoja sentähden, samaten kuin kaupungin kansakoulujen ja käsityöläiskoululaitoksesta kehittyneiden kunnan ammattikoulujen opettajistoakin, täytyi pitää kunnan virkamiehinä. Epäilystä sitä vastoin herätti kysymys, oliko taideteollisuuskeskuskoulua, sikäli kuin se toimi ylempänä käsityöläiskouluna, nykyisessä, jonkin verran mutkallisessa järjestysmuodossaan pidettävä kunnallisena laitoksena. Toiselta puolen kävi huomauttaminen, ettei keskus koulu ollut välittömästi kaupungin hallinnon alainen, vaan johti sitä erillinen yhdistys, sekä että koulun johtajan ja opettajain asettaminen ei ollut kaupunginviranomaisten asia. Mutta toiselta puolen oli huomattava, että ylempi käsityöläiskoulu, jonka erottaminen taideteollisuuskeskuskoulusta vain lienee ajankysymys, tyydytti tarkeätä kunnallista tarvetta, nimittäin ammattitaidon kohottamista, sekä ettei Helsingin kunta voinut olla varojensa mukaan huolehtimatta tästä opetuksesta, siinä tapauksessa että taideteollisuusyhdistys lopettaisi nykyisen koulutoimintansa. Tähän tuli lisäksi, että

1) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 21 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 73. —

3) Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 27 §. — 4) Ks. tätä kert. siv. 268.

käsityöläisopetusta keskuskoulussa pidettiin voimassa valtion ja kunnan kustannuksella miltei samaa laskuperustetta noudattaen kuin kunnan käsityöläis- ja ammattikouluihin nähden oli laita, sekä että kaupunginvaltuusto todellisesti oli erinäisissä tilaisuuksissa käynyt järjestämään keskuskoulun ylempää käsityöläisopetusta ja siten jossain määrin käsitellyt tätä koulua kunnallisena laitoksena. Tämän johdosta oli komitea — vaikkakin jonkin verran epäröiden — ollut sitä mieltä, että keskuskoulua, mikäli se toimi ylempänä käsityöläiskouluna, kävi pitäminen kunnan laitoksena sekä keskuskoulun johtajaa ja opettajia kunnan virkamiehinä, kuitenkin ainoastaan sikäli kuin heidän toimintansa kohdistui käsityöläiskouluopetukseen.

Edellä lausutun mukaan siis ylempäin käsityöläiskoulujen henkilökunta olisi komitean mielestä eläke-etuihin nähden asetettava kunnan muiden virkamiesten vertaiseksi sekä ylempään käsityöläiskoulun (keskuskoulun) johtajalle ja opettajistolle myös myönnettävä oikeus lukea hyväkseen se aika, minkä he olivat toimineet käsityöläiskoulun opettajina. Koska kuitenkin eläkkeen perusteeksi kävi paneminen ainoastaan ne palkkaedut, mitkä keskuskoulun opettajistolla oli ollut käsityöläiskouluopetuksesta, mutta ei sitä palkkaa, mikä sillä ehkä oli ollut ylempään taideteollisuusopetuksesta, oli kussakin tapauksessa eläkemäärää laskiessa ositus toimitettava kohtuullisilla perusteilla.

Alempain käsityöläiskoulujen palvelijasto olisi eläke-etuun nähden asetettava kunnan muiden palvelusmiesten vertaiseksi. Niinkään olisi komitean mielestä eläke-etu myönnettävä sille osalle keskuskoulun palvelijastoa, joka oli asetettu ylempää käsityöläiskouluopetusta varten ja jonka palkka kokonaan maksettiin kunnan varoista.

Edellä lausutun nojalla komitea ehdotti, että kaupunginvaltuusto, lisäyksenä joulukuun 22 päivänä 1911 vahvistamiinsa Helsingin kaupungin palveluksessa olevain virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteisiin, päättäisi:

että kunnan perustamain ja voimassa pitämäin käsityöläiskoulujen johtajat, opettajat ja palvelijasto eläkkeeseen nähden asetetaan kunnan muiden virka- ja palvelusmiesten vertaisiksi; sekä

että taideteollisuuskeskuskoulunkin johtajalle, opettajille ja palvelijastolle taataan voimassa olevain yleisten perusteiden mukainen eläkeoikeus, kuitenkin ainoastaan sikäli kuin heidän toimintansa kohdistuu ylempään käsityöläiskouluopetukseen.

Kun valtio suoritti käsityöläis- ja ammattikoulujen voimassa-pitöön puolet koulujen mahdollisesti eläkeoikeutettujen johtajain ja opettajain palkoista, tulisi komitean mielestä valtion samassa suhteessa ottaa osaa näiden virkailijain eläkemenoihinkin. Jos

komitean ehdotus hyväksyttiin, näytti sentähden mainitun suuntainen esitys olevan tehtävä k. senaatille.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto hyväksyä komitean lausunnossa olevan ensimmäisen ponnen, mutta sitä vastoin antaa toisen ponnen toistaiseksi raueta sekä siinä ehdotettuun eläkkeeseen nähden odottaa sitä ajankohtaa, jolloin ylempi käsityöläiskoulu on erotettu taideteollisuuskeskuskoulusta.

Niinkään päätti kaupunginvaltuusto senaattiin tehdä sellaisen esityksen asiasta, jota komitean lausunnossa oli edellytetty.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 22 päivänä 1911 oli lähettänyt 2) kysymyksen eläke-edun hankkimisesta kunnan palveluksessa oleville työntekijöille valmisteltavaksi komiteaan, jonka jäsenet valtuusto sittemmin oli valinnut 3), antoi komitea marraskuun 8:ntenä päivätyn mietinnön 4) asiasta.

Kysymys eläkkeen myöntämisestä kunnan palveluksessa oleville työntekijöille.

Mainitussa mietinnössä lausui komitea m. m. seuraavaa:

Helsingin kaupungin näytti olevan varattava yhtenäisten perusteiden mukainen eläke-etu kaikille palveluksessaan oleville työntekijäryhmille, heidän toimensa lajiin ja laatuun katsomatta. Eläkeoikeus olisi niinmuodoin säädettyjen ehtojen ja ajanmääräysten perusteella jokaisella palkkatyöntekijällä, jolla oli pääasiallinen toimensa kunnan palveluksessa ja jota ei käynyt lukeminen „virka- ja palvelusmiesten“ luokkaan. Eläkejärjestelyn ulkopuolelle jäisivät kunnan urakoitsijat ja kunnallishallinnon käyttämät itsenäiset elinkeinonharjoittajat, esimerkiksi kaupungin yleisissä töissä hevospäivätöitä suorittavat kuorma-ajurit.

Ikärajaan nähden olivat ne komitean jäsenet, jotka lähinnä edustivat kunnan työntekijäin etuja, huomauttaneet, että ruumiillisen työn tekijä tavallisesti jo 60 vuotta täytettyään oli siinä määrin kovan työnsä kuluttama, ettei hänen työvoimallaan ollut mainittavaa merkitystä, minkätähden kohtuus vaati asettamaan työntekijäin ikärajan virka- ja palvelusmiesten ikärajaa alemmaksi, koska jälkimmäiset yleensä säilyttivät ruumiinvoimansa kauemmin kuin ruumiillisen työn tekijät. Kieltämättä voikin tuollaisia tapauksia sattua, mutta toiselta puolen osotti kokemus, että työntekijä usein 60 vuoden ikäisenä ja vielä monta vuotta vanhempanakin oli varsin työkykyinen ja edullisesti käytettävissä kunnan palveluksessa, ehdollisesti helpomman laatusissa töissä, joihin hän kokemuksensa ja ammattitaitonsa johdosta oli etuoikeutettu. Tämän johdosta ja siihenkin katsoen, että ikärajan alentamisen taloudellisia seurauksia oli vaikea arvostella, oli komitean mielestä eläkeikä määrättävä 63

1) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 20 §. — 2) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 202. —

3) Ks. tätä kert. siv. 268. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 66.

vuodeksi eli samaksi kuin virka- ja palvelusmiesten ikäraja, näin sitä suuremmalla syyllä, kun komitean ehdotuksen mukaan niille työntekijöille, jotka ennen eläkeikään tuloaan olivat työkykynsä menettäneet, varattaisiin työkyvyttömyyseläkekin. Jotta kuitenkin kaupunginvaltuustolla olisi tilaisuus erittäin hellittävässä tapauksissa käydä auttamaan, näytti valtuustolle olevan varattava oikeus harkintansa mukaan yksityistapauksissa alentaa ikäraja 55 vuoteen asti.

Täyteen eläkkeeseen oikeuttava palvelusaika oli komitean mielestä, samoin kuin virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteissa, määrättävä 30 vuodeksi, niinkään varaamalla kaupunginvaltuustolle oikeus hellittävässä poikkeustapauksissa myöntää vanhuuseläke jo 20 palvelusvuoden kuluttua.

Kaupungin palveluksessa olevain työntekijäin joukossa oli kenties työntekijäryhmiä, jotka erittäin rasittavan ja kuluttavan työnsä johdosta eivät tavallisesti kykenisi pysymään palveluksessa niin pitkää aikaa, kuin yleisten perusteiden mukaan olisi välttämätöntä eläkkeen saamiseksi. Oikeutta myöten olisi tuollaiset työntekijäryhmät eläkeoikeuteen nähden asetettava erikoisasemaan, niinkuin palolaitoksen ja sairaanhoitolaitosten henkilökunnasta oli säädetty. Jotta kaupunginvaltuustolla olisi tilaisuus täydentää eläkeperusteita sitä varten tarpeellisilla poikkeusmääräyksillä, näytti tämä kysymys olevan jätettävä avonaiseksi ja asianomaisten työtä antavain laitosten ja hallitusten alotteen varaan.

Komitea ei ollut havainnut olevan syytä poiketa niistä periaatteista, jotka kaupunginvaltuusto oli vahvistanut virka- ja palvelusmiesten eläkemäärän laskemiseen nähden. Tämän mukaisesti olisi täysi vanhuuseläke 60 % palkasta. Saman määräinen olisi täysi eläke niissä poikkeustapauksissa, jolloin eläkeoikeus alkaisi asianomaisen saavutettua 55 ikä- ja 20 palvelusvuotta.

Komitean ehdotuksen mukaan ei vuotuinen vanhuuseläke missään tapauksessa olisi 400 markkaa vähempi. Ylärajan määräämistä ei komitea pitänyt tarpeellisena.

Virka- ja palvelusmiehille vahvistettua vähennettyä eläkettä vastaavaan työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden oli komitea sitä mieltä, että avustuksen antaminen työkyvyn pysyväisen menetyksen tahi vähenemisen johdosta oli eläkemääräyksissä edellytettävä, mutta kaupunginvaltuustolle varattava oikeus nyt samoin kuin ennenkin kussakin eri tapauksessa tutkia ja ratkaista, oliko tuollaista työkyvyttömyyseläkettä maksettava sekä minkä verran. Luultavasti kehittyisi tässä kohden johdonmukainen menettely ja määrätyt ohjeet, ja siten saatu kokemus oli pantavissa pohjaksi laadittaessa vastedes tarpeellisia tarkempia laskuperusteita. Jotta kuitenkin jo

nyt saavutettaisiin jossain määrin yhdenmukainen menettely, oli komitea katsonut tarpeelliseksi ehdottaa, että työkyvyttömyyseläke edellyttäisi vähintään 15 palvelusvuotta eli vähimmän vuosimäärän, mikä virka- ja palvelusmiehiin nähden oli säädetty vähennetyn eläkkeen saamiseksi. Tämän ohessa oli komitean mielestä eläkemääräyksiin pantava säännös, että pysyväinen työkyvyn vähennys (n. s. puoloinainen työkyvyttömyys) ei tuottanut eläke-etua, ellei vähennystä arvioitu ainakin kolmanneksiksi eläkkeensaajan alkuperäisestä työkyvystä, sekä että kaikki oikeudet työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen oli menetetty, jos hakija oli tahallisesti tuottanut itselleen työkyvyttömyyden.

Mitä työntekijää työssä kohdanneen tapaturmaisen vamman korvaamiseen tuli, oli huomattava, että kunnan työntekijät nykyään olivat oikeutetut tuollaista tapaturmakorvausta saamaan 1895 vuoden laissa säädettyjen periaatteiden mukaan. Jottei työntekijä tämän johdosta tulisi saaneeksi kaksinaista avustusta, olisi tarpeellista määrätä, että tuolloisessa tapauksessa ainoastaan määrältään suurempi avustus maksettaisiin.

Ehtoa „että omatta syyttään täytyy poistua toimesta“ ei käynyt pitäminen työntekijäin eläkejärjestelmään soveltuvana. Kunnallisella työnjohdolla täytyi tietenkin olla täysi valta niiden työntekijäin erottamiseen, joiden työvoima ei enää ollut kaupungille tarpeellinen, saamatta tämä seikka sinänsä perustaa mitään eläkevaatimusta.

Vanhuuseläkkeen perustukseksi oli komitea, siihen nähden että työntekijäin palkkaolot vanhempina ikävuosina voivat varsin tuntuvasti vaihdella, katsonut olevan sopivaa panna keskipalkan joltakin palveluksesta eroamisen edelliseltä ajalta. Jotta siinä mikäli mahdollista noudatettaisiin oikeudenmukaisuutta ja kohtuutta, näytti tuo aika olevan määrättävä verraten pitkäksi, arviolta kymmeneksi vuodeksi. Eläkettä maksettaisiin 60 % niiden mainittuun ajanjaksoon sisältyvän kolmen vuoden keskipalkasta, jolloin työntekijällä oli ollut edullisimmat palkkaolot. Palkkaan olisi, samoin kuin virka- ja palvelusmiehiinkin nähden oli säädetty, luettava asunto ja muut luontoisedut, jotka, ellei niiden määrää ollut mainittu palkkasäännössä, asianomaisen ylemmän viranomaisen olisi arvioitava ja sitten kaupunginvaltuuston lopullisesti määrättävä.

Virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteissa vahvistettuja sääntöjä virkavuosien lukemisesta ja virantoimituksen keskeytymisestä ei käynyt ilman muuta soveltaminen työväenoloihin, vaan oli tästä seikasta tarpeen erikoisia määräyksiä. Palvelusajaksi olisi komitean mielestä luettava se aika, minkä eläkkeensaaja kaikkiaan oli ollut kaupungin palveluksessa, siihen katsomatta missä laitoksessa hän

oli työskennellyt ja mitä laatua hänen työnsä oli ollut, mutta, samoin kuin virka- ja palvelusmiehistä oli säädetty, kuukautta lyhempiä palvelusaikoja ei olisi otettava lukuun, koska niitä oli vaikea tarkastaa. Säännöllisesti uusiutuvasta työvoiman vähennyksestä johtuneita, lyhyenlaisia työnkeskeytyksiä, erittäinkin rakennuskonttorin alaisissa töissä, ei, ellei keskeytys ollut kestänyt kahta kuukautta kauempaa, kohtuudella käynyt lukeminen pois palvelusajasta. Keskeytyksiä ei myöskään, paitsi eräissä poikkeustapauksissa, otettaisi lukuun, jos ne olivat aiheutuneet taudista, kesälomasta tahi myönnetystä virkavapaudesta, samaten ei palvelusvuosiksi luettaisi työskentelyä ennen 18 vuoden ikää. Työlakosta aiheutuvan palvelustoiminnan keskeytymisen varalle ei liene tarpeen erikoismääräyksiä. Jos työntekijä oli otettu takaisin kaupungin palvelukseen, mikä seikka tietenkin oli kaupunginviranomaisten ratkaisun varassa, luettaisiin ainoastaan todellinen keskeytys pois palvelusajasta. Näin oli kuitenkin meneteltävä ainoastaan siinä tapauksessa, että työntekijä toimestaan erotessa oli noudattanut asianmukaista irtisanomisaikaa ja laillisia muotoja. Jos työntekijä oli pysyttäytynyt poissa palveluksesta ilman asianmukaista lupaa tahi laillista estettä ja työpäällystö siitä syystä tahi muuten työntekijän palveluksessa osottaman käytöksen johdosta oli hänet erottanut, näytti kaupunginvaltuustolle olevan varattava oikeus asiaa tutkittuaan ratkaista, saiko työntekijä lukea aikaisemman palvelusaikansa hyväkseen, jos hän uudelleen oli päässyt kunnan palvelukseen.

Kun kunta otti haltuunsa yksityisen laitoksen tahi tehtaan tahi kun jokin liike tahi elinkeino otettiin kunnan yksinoikeudeksi, näytti kaupunginvaltuuston olevan varattava itselleen oikeus kussakin eri tapauksessa harkita, saivatko ne työntekijät, jotka kunta halusi pysyttää palveluksessaan, lukea hyväkseen yksityisen laitoksen tahi liikkeen palveluksessa kuluttamansa työvuodet.

Kaupungin päätösvaltaa työntekijäin eläkeoikeuteen sekä työkyvyttömyyseläkkeen saamiseen nähden käyttäisi kaupunginvaltuusto, samoin kuin oli laita virka- ja palvelusmiehiinkin nähden. Hakemus olisi sopivin antaa tahi myös suullisesti esittää sille hallitukselle, jonka alainen hakija oli. Kuultuaan hakijan lähintä päällysmiestä, jonka tietenkin tulisi hakemuksen perille ajamisessa antaa hakijalle neuvoja ja tietoja, lähettäisi viranomaisen asiakirjat oman lausuntonsa kera rahatoimikamariin asian edelleen valmistamista varten, ja sitten kamari alistaisi asian kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

Kun eläkkeensaajan ei ehdottomasti täytyisi erota kaupungin palveluksesta (esim. n. s. puolinaisen työkyvyttömyyden johdosta), ei eläkettä näyttänyt olevan luettava eroamisesta lähtien, niinkuin

virka- ja palvelusmiesten eläkeperusteissa määrättiin, vaan päättäisi kaupunginvaltuusto siitä asianhaarain mukaan. Vastamainittujen perusteiden mukaisesti lienee niinkään työntekijäin eläkkeet maksettava kuukausittain sekä eläkekirjain antaminen jätettävä maistraatin toimeksi.

Sääntönä olisi, että eläkettä maksettaisiin eläkkeensaajan jälellä oleva elinaika. Jos kuitenkin hänet rikoksesta tuomittaisiin vapausrangaistukseen kuukaudeksi tai pitemmäksi ajaksi, oli komitean mielestä apurahan maksaminen rangaistusajaksi lakkautettava, ollen kuitenkin kaupunginvaltuustolla valta asianhaarain mukaan päättää, saiko avustuksen tai osan siitä tuonakin aikana maksaa eläkkeensaajan perheelle.

Väärinkäytösten ehkäisemiseksi olisi eläkekirjoihin pantava määräys, että eläkeoikeutta ei saanut toiselle siirtää sekä että eläke maksettiin ainoastaan eläkkeensaajalle tai hänen lailliselle asiamiehelleen, jossa jälkimäisessä tapauksessa oli näytettävä todistus, että eläkkeensaaja oli elossa.

Seikka, jota ei saanut sivuuttaa eläkejärjestelmän toimeenpanossa, oli että luotettavan selvän saaminen niiden avustusvaatimusten oikeudenmukaisuudesta, mitkä vahvistettujen perusteiden mukaan olisi huomioon otettava, kohtasi suuria vaikeuksia. Oli nimittäin luultavaa, että nykyään käytettävissä olevat tiedot palvelusajasta useimmissa tapauksissa olivat riittämättömät ja epäluotettavat, eikä palkkalistoissa ollut kaikkia palvelusvuosien laskemisessa tarpeellisia tietoja. Näin ollen komitea oli katsonut, että hakijan itsensä oli annettava luotettava selvitys siitä, kuinka kauan hän oli ollut kaupungin palveluksessa. Tietenkin tuli hänen asianomaisen hallituksen arkistosta saada kaikki siellä tarjona oleva selvitys asiasta, minkätähden oli suotavaa, että asianomainen hallitus, ehkäpä ylimääräistä työvoimaa hankkimalla, ryhtyisi järjestämään ja rekisteröimään saatavissa olevia tietoja niistä kunnan työntekijöistä, jotka eläkejärjestelyä toimeenpannessa olivat olleet jonkin vähimmän ajan, esimerkiksi viisi vuotta, kaupungin palveluksessa.

Laskeakseen minkä verran edellä kerrottujen perusteiden mukaisesta vanhuuseläkkeestä todennäköisesti olisi kustannuksia lähivuosina, oli komitea kaupungin työtöntavista laitoksista hankkinut tietoja kunnan palveluksessa olevista, rahasäännössä mainitsemattomista työntekijöistä, näihin luettuina sekä ne, joilla oli vakinainen toimi, että nekin, jotka vuoden toisensa jälkeen olivat lyhyin keskeytyksin olleet kaupungin töissä. Näiden tietojen perusteella oli komitea laskenut, että 63 ikävuotta täyttäneet ja 30 vuotta palvelleet kunnan työntekijät vuonna 1913 saisivat eläkettä yhteensä 7,926 markkaa sekä vuonna 1914 lisäksi 3,432 markkaa.

Näiden periaatteiden mukaisesti oli komitea laatinut ehdotuksen Helsingin kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen perusteiksi. Kun tämän asian ratkaisu tiesi uutta hanketta meidän maassa tähän asti koettelemattomalla alalla sekä uudistusyritystä, josta oli laajakantoisia seurauksia, jotka varsinkaan taloudelliselta kannalta eivät olleet tarkemmin osotettavissa, olisi suotavaa, että nämä perusteet, sittenkun niitä oli joitakin vuosia noudatettu ja tarpeellista kokemusta niistä saatu, tarkastettiin sekä sittemmin ehkä määrättyjen väliaikain, esimerkiksi kymmenen vuoden kuluttua, uudistettiin, ja olisi silloin tarpeellisiksi havaitut muutokset, oikaisu- ja lisäykset tehtävä eläkemääräyksiin.

Edellä lausutun johdosta komitea m. m. ehdotti:

että kaupunginvaltuusto hyväksyisi edellä mainitun ehdotuksen Helsingin kaupungin työntekijäin vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeen perusteiksi noudatettavaksi tammikuun 1 päivästä 1913; sekä että kaupungin työtääntävain laitosten käskettäisiin tehdä sellaisia muistoonpanoja kaupungin töissä olevista henkilöistä, että niistä saa mahdollisimman luotettavan selvityksen kunnan työntekijäin eläkeoikeuksista.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa päätti 1) kaupunginvaltuusto palauttaa sen komiteaan, jonka tuli siitä hankkia rahatoimikamarin lausunto sekä sitten antaa se ynnä siitä aiheutuva oma lausuntonsa valtuustolle.

Esitysehdotus kaupunginvaltuusmiesten lukumäärän lisäämisestä.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan esitysehdotuksessa ehdottivat vapaaherra von Alfthan ja herra Häggman mainitsemillaan syillä, että valtuusto anoisi maistraatilta toimenpidettä yleisen raastuvankokouksen kokoonkutsumiseksi päättämään siitä, että kaupunginvaltuusmiesten lukumäärää lisättäisiin asteettaisesti siten, että ensi vaalikauden alusta kaksikymmentä henkilöä kuudentoista sijasta vuosittain valittaisiin valtuusmiehiksi, joten kaupunginvaltuusmiesten luku kolmen vuoden kuluessa lisääntyisi kuudeksi-kymmeneksi.

Pantuaan mainitun esitysehdotuksen pöydälle 2) päätti 3) kaupunginvaltuusto sitä lopullisesti esiteltäessä kannattaa esitysehdotusta, kuitenkin siten että valtuusmiesten luku korotettaisiin kuuteenkymmeneen jo tammikuun 1 päivästä 1913, sekä jättää maistraatin tehtäväksi ehdottaa, miten muutos olisi toimeenpantava.

Kaupunginvaltuuston kanslian uudestijärjestäminen.

Kun valmistusvaliokunta oli katsonut eräitä muutoksia tarpeellisiksi kaupunginvaltuuston kanslian työtapaan, oli valiokunta käsiteltäväksi ottanut kysymyksen kanslian uudestijärjestämisestä sekä

1) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 3 §. — 2) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 20 §. — 3) Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 28 §.

antoi valtuustolle helmikuun 12:ntena päivätyn mietinnön ¹⁾ asiasta. Siinä valiokunta lausui m. m. seuraavaa:

Asiain esittely valmistusvaliokunnassa näytti olevan sihteerin tehtävä asiallisen valmistelun pohjalla. Sitä varten olisi sihteerin laadittava asioista lyhyet selostukset ja sitten mainittava kaikki ne näkökohdat, mitkä hän puolestaan oli katsonut huomiota ansaitseviksi ja pannut asiasta laatimaansa mietintöön. Tuollaisen selvityksen antaminen olisi ilmeisestikin omansa helpottamaan käsittelyä valmistusvaliokunnassa, varsinkin kun puheenjohtaja sen ohessa, samoin kuin nykyäänkin, voisi saada edeltäpäin asiakirjat haltuunsa ehtiäkseen, mikäli aikansa salli, niitä silmäilemään.

Kaupunginvaltuusmiehet eivät voineet nykyisestä esityslistasta saada tarkempaa käsitystä niiden asiain sisällyksestä, joiden asiakirjoja ei ollut painettu, eivätkä valtuusmiehet myöskään saaneet tietoonsa valmistusvaliokunnan ehdotuksia ennenkuin itse kokouksessa. Oli tietysti monenkin varsin vaikea kiireisen ja erälle valtuusmiehille ehken epäselvän julkilukemisen perusteella saada laajoista asiakirjoista tarkkaa käsitystä asian varsinaisesta sisällyksestä ja, ellei kukaan pyytänyt puheenvuoroa, olla valmis minuuttia lyhyemmässä ajassa siitä päättämään. Sitä paitsi joutuivat valtuusmiehet nykyään useinkin rasitukseksen lukemaan kotonaan pitkiä painettuja mietintöjä asioista, jotka valmistusvaliokunta sittemmin ehdotti edelleen lähetettäväksi. Kun tuollainen asia sitten otettiin lopullisesti käsiteltäväksi, voi taas olla kulunut niin pitkä aika, että yksityisseikat olivat haihtuneet muistista ja kävi välttämättömäksi lukea asiakirjat uudestaan. Tämän johdosta näytti siltä, kuin tulisi valmistusvaliokunnan kokoontua ei, niinkuin nykyään, kaupunginvaltuuston kokouksen edellisenä päivänä, vaan edellisen viikon torstaina tahi ehkä perjantaina, minkä ohessa olisi laadittava sellainen esityslista, jossa olisi valmistusvaliokunnan kustakin asiasta tekemä ehdotus ja painattamattomiin asiakirjoihin nähden sitä paitsi lyhyt selostus esityksen sisällyksestä. Tämä esityslista toimitettaisiin sihteerin laatiman mietinnön keralla valmistusvaliokunnan jäsenille korjausvedoksena ennen valiokunnan kokoontumista, ja sitten se lauantaina jaettaisiin kaupunginvaltuusmiehille painettuna.

Puheenjohtaja näytti olevan vapautettava asiakirjain lukemisesta kaupunginvaltuuston istunnoissa ja tämä tehtävä, mikäli se vielä senkin jälkeen, kun edellä mainitun laatuiset esityslistat oli otettu käytäntöön, oli tarpeellista, jätettävä kansliahenkilökunnan toimeksi.

Sihteerille tässä edellä ehdotetut uudet tehtävät edellyttivät,

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 11.

että jokin osa hänen nykyisistä velvollisuuksistaan siirrettiin toiselle henkilölle. Päätehtävänään valiokuntain sihteerin toimi olisi sentähden asetettava apulaissihteeriksi, jolla tulisi olla sama virkakelpoisuus kuin sihteerillä. Tällaisesta toimenpiteestä olisi tuntuva etua siihenkin nähden, että näin menetellen olisi pätevä henkilö sihteerin sijassa siltä varalta, että hän sairastuisi tahi saisi muun arvaamattoman esteen, joten ei olisi sitä vaaraa kuin nykyään, että koko kansliakoneisto pysähtyi sihteerin saadessa esteen. Apulaissihteerin asettaminen näytti muuten nyttemmin käyvän välttämättömäksi siitäkkin syystä, että sihteerin valiokuntatyöt olivat tuntuvasti lisääntyneet.

Valiokunta oli kuitenkin ollut sitä mieltä, että sihteerin ja apulaissihteerin toiminnan välille ei olisi vedettävä niin jyrkkää rajaa, ettei sihteerinäkin toisinaan voisi käyttää valiokuntain sihteerin toimeen. Valiokunta oli erittäinkin ollut sitä mieltä, että sihteerin tulisi toimia budjettivaliokunnan sihteerinä, näin sekä mainitun valiokunnan tehtävän tärkeyttä silmällä pitäen, että siihenkin katsoen että tämä työ näytti edellyttävän, että valiokunnan sihteerillä oli tarkempaa tietoa niistä kaupunginvaltuuston vuoden varrella käsittelemistä asioista, joilla oli yhteyttä budjetin kanssa. Mutta voi sattua muitakin tapauksia, jolloin jokin valiokunta syystä tai toisesta etusijassa haluisi mainittuun tarkoitukseen käyttää valtuuston sihteerinä, jonka sentähden tulisi olla velvollinen olemaan käytettävänä, mutta saisi sensijaan, jos tarpeelliseksi katsottiin, väliaikaisesti vapautuksen varsinaisista virkatehtävistään joko osittain tahi, asianhaaran mukaan, kokonaan, jotka tehtävät apulaissihteeriksi siinä tapauksessa ottaisi suorittaakseen.

Käännösten toimittamiseksi toiselle kotimaiselle kielelle asetettiin edelleenkin notaari. Kun kokemus kuitenkin oli osottanut, ettei yksi henkilö aina ehtinyt toimimaan kaikkien valiokuntain sihteerinä, tulisi notaarin tarpeen vaatiessa voida toimia helppotöisempään valiokuntain sihteerinä, sihteerin lähemmän harkinnan ja määräyksen mukaan. Tämän tähden olisi notaarin palkkaa jonkin verran lisättävä, jotta hän voisi runsaammin käyttää aikansa kaupunginvaltuuston töihin, minkä ohessa hänen virkakelpoisuuteensa nähden näin ollen kävisi asettaminen suurempia vaatimuksia kuin mitä nykyään oli ollut laita. Tästä kävi selville, että valiokunta ei katsonut valtuuston nykyistä notaaria voitavan pysyttää uudesti järjestetyssä virassa.

Mietinnössä oli lisäksi selkkaperäisesti perusteltu valiokunnan laatimaa kaupunginvaltuuston kanslian uuden johtosäännön ehdotusta.

Valmistusvaliokunta ehdotti m. m., että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä edellä mainitun ehdotuksen valtuuston kanslian johtosäännöksi, noudatettavaksi syyskuun 1 päivästä 1912 alkaen;

irtisanoa nykyisen notaarin eroamaan virastaan kuuden kuukauden kuluttua; sekä

kanslian toimesta julistuttaa apulaissihteerin ja notaarin virat avonaisina haettaviksi, ollen virkoihin astuttava syyskuun 1 päivänä 1912.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi 1) kaupunginvaltuusto valmistusvaliokunnan ehdotuksen, kuitenkin eräiltä kohdin muuttaen kanslian johtosääntöehdotusta, joten johtosääntö lopullisesti hyväksyttiin seuraavana:

Kaupunginvaltuuston kanslian johtosääntö.

1 §.

Kaupunginvaltuuston kanslian palveluksessa on sihteerin, apulaissihteerin, notaarin, kanslistin ja vahtimestarin, joilla itsekullakin on tässä alempana tarkemmin mainitut tehtävät.

2 §.

Sihteerin on johdettava kansliaa sekä ohjattava ja jaettava sen työt, jota paitsi hänen on velvollisuus:

a) tehdä kaupunginvaltuuston kokousten esityslista, siten laadittuna kuin alempana sanotaan;

b) kaupunginvaltuuston yleiselle valmistusvaliokunnalle sekä väki- ja mallasjuoma-asioita varten asetetulle erityiselle valiokunnalle valmistella kaikki ne juoksevat asiat, jotka mainittujen valiokuntain on käsiteltävä ennen asiain esittelemistä kaupunginvaltuustolle, sekä näistä asioista antaa valiokunnille lausunto;

c) pitää pöytäkirjaa kaupunginvaltuuston kokouksissa;

d) laatia kaupunginvaltuustosta lähtevät kirjelmät sekä allekirjotuksellaan varmentaa ne;

e) laatia 13 §:ssä mainittu ratkaisemattomien asiain luettelo;

f) hoitaa sihteerin tehtävät kaupunginvaltuuston kulunkiarviovaliokunnassa; sekä

g) kun erityisen syyn sitä katsotaan vaativan, toimia jotakin määrättyä kysymystä selvittämään asetetun erikoisvaliokunnan sihteerinä.

3 §.

Apulaissihteerin on velvollisuus:

a) sihteerinä avustaa kaikkia kaupunginvaltuuston asettamia erikoisvaliokuntia, paitsi kulunkiarviovaliokuntaa, ellei sihteerin, sillä tavoin kuin 2 §:n g) momentissa on säädetty, ole mainittua tehtävää ottanut toimekseen taikka sitä alempana mainitussa järjestyksessä ole annettu notaarin toimeksi;

b) sihteerin ollessa taudin, satunnaisen esteen taikka valiokuntatyön tähden estettynä virkaansa hoitamasta, ilman eri määräystä hoitaa sihteerin virkatehtävät; sekä

1) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 18 §. Ks. myös tätä kert. siv. 90.

c) muuten antaa sihteerille kaikkea sitä virallista apua, jota tämä voi häneltä kohtuudella vaatia.

4 §.

Notaarin on velvollisuus:

a) avustaa sihteerää ja apulaissihteerää kaupunginvaltuuston esityslistan, pöytäkirjain, lähtevien toimituskirjain ja valiokuntamietintöjen laatimisessa toiselle kotimaiselle kielelle sekä toimittaa saapuneiden, molemmilla kielillä monistettavien asiakirjain kääntäminen;

b) kaupunginvaltuuston kokouksissa, puheenjohtajan käskystä, julki-lukea ne asiakirjat, jotka silloin ovat kokonaisuudessaan esiteltävät; sekä

c) erityisten asianhaaran vaatiessa, sihteerin määräyksestä, toimia pie-nempäin valiokuntain sihteerinä.

5 §.

Kanslistin on velvollisuus:

a) huoltaa kansliassa esiintyvät puhtaaksikirjotustyöt;

b) pitää kaupunginvaltuuston diarioita ja muita luetteloja; sekä

c) sihteerin likemmän määräyksen mukaan antaa hänelle ja muille kanslian virkamiehille tarpeellista virallista apua.

6 §.

Vahtimestarin on velvollisuus:

a) huoltaa tarpeellinen ilmoittaminen sanomalehdissä sekä kutsumusten ja tiedonantojen toimittaminen kaupunginvaltuusmiehille ja kanslian virka-miehille;

b) järjestää ja hoitaa kaupunginvaltuuston painettujen asiakirjain ja muiden painotuotteiden arkistoa;

c) lähettää lähtevät kirjelmät;

d) hoitaa vahtimestarin tehtävät kaupunginvaltuuston ja valiokuntain istunnoissa sekä päivittäisinä kanslia-aikoina; ynnä

e) sihteerin likemmän määräyksen mukaan suorittaa muut työalaansa kuuluvat tarpeelliset tehtävät.

7 §.

Sihteerin, apulaissihteerin ja notaarin ottaa kaupunginvaltuusto kuusi-kuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla valmistusvaliokunnan esityksestä sekä sittenkun virat on julistettu avonaisina haettaviksi kolmen-kymmenen päivän kuluessa kuuluttamisesta lukien.

Sihteerin ja apulaissihteerin tulee olla suorittanut sellainen lainopillinen tutkinto, joka vaaditaan tuomarinviran toimittamiseen, sekä sitten suorittamilaan sihteerintoimilla olla näyttänyt kelpoisuutensa haettuun virkaan.

Notaarin, jonka pitää olla harjoittanut opinnoita maamme yliopistossa, tulee omata koeteltu kyky suorittaa käännöstehtäviä toisesta kotimaisesta kie-lestä toiselle sekä olla jonkun verran tottunut sihteerintoimiin.

8 §.

Kanslistin ja vahtimestarin ottaa ja erottaa kaupunginvaltuuston pu-heenjohtaja sihteerin esityksestä.

9 §.

Kanslia on pidettävä avoinna kunakin arkipäivänä, ja tulee sihteerin

silloin olla tavattavana aikana, jonka kaupunginvaltuuston puheenjohtaja sopivaksi harkitsee.

Muun kansliahenkilökunnan virantoimitusvelvollisuuden kansliassa määrää sihteerin.

Sinä aikana kesästä, jolloin kaupunginvaltuusto ei säännöllisesti kokoonnu, saa kanslian, puheenjohtajan kanssa sovittua, pitää suljettuna. Kuitenkin pitää tänä aikana olla tilaisuutta tarpeellisten asiakirjain saamiseen arkistosta.

10 §.

Siinä esityslistassa, joka sihteerin on kaupunginvaltuuston kokouksia varten laadittava, tulee, paitsi itse asiain luetteloa, kaikkiin niihin asioihin nähden, joiden asiakirjoja ei ole painatettu, olla lyhyt selostus asian sisällyksestä sekä kaikkiin valmistusvaliokunnan tahi jonkun muun valiokunnan käsittelemiin asioihin nähden valiokunnan asiassa tekemä ehdotus, ellei se käy selville painetuista asiakirjoista. Tämä esityslista on, elleivät erityiset asianhaarat ole esteenä, toimitettava kaupunginvaltuusmiehille ainakin kahta päivää ennen kutakin kokousta.

11 §.

Kaupunginvaltuuston kokouksissa tehdyt pöytäkirjat sekä lähetettävät kirjelmät on sihteerin viipymättä kunkin kokouksen jälkeen laadittava. Jos jossakin asiassa tehty päätös on paikalla tarkistettu, on päätöksestä aiheutuva kirjelmä lähetettävä kokouksen jälkeisenä päivänä.

12 §.

Kaupunginvaltuuston asettama erikoisvaliokunta on sen kansliavirkamiehen toimesta, jonka on toimittava valiokunnan sihteerinä, yksissä neuvoin sen valiokunnanjäsenen kanssa, joka on ensimmäisenä valittu, viipymättä kutsuttava koolle, ja tulee valiokunnan sihteerin myös huolehtia siitä, että valiokunnan työ sittemmin tarpeellisella joutuisuudella jatkuu sekä ettei sitä ilman pätevää syytä keskeytetä.

13 §.

Kunkin vuoden päättyessä tulee sihteerin laatia sekä seuraavan vuoden alussa kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi antaa kaupunginvaltuuston diarioissa mainittujen ratkaisemattomain asiain luettelo, jossa lyhyesti selostetaan kunkin asian laatu ja mihin toimiin siinä on ryhdytty sekä vuotta kauemmin ratkaisematta olleisiin asioihin nähden syy, miksi niitä ei ole voitu loppuun käsitellä. Tämän luettelon mukana pitää seurata selostus kaupunginvaltuuston asettamain eri valiokuntain toiminnasta vuoden varrella.

14 §.

Kohta kun kaupunginvaltuusto on vahvistanut kaupungin meno- ja tulosäännön, on sihteerin se laadittava kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti.

15 §.

Tämä johtosääntö on noudatettavana syyskuun 1 päivästä 1912 lähtien, ja kumotaan sen kautta kaikki kaupunginvaltuuston kansliaa koskevat aikaisemmat määräykset.

Kysymys raha-
toimikamarin,
sen kanslian ja
konttorin uu-
destijärjestä-
misestä.

Kirjelmässä toukokuun 13 päivältä lähetti maistraatti kunnallishallituksesta kaupungissa voimassa olevan asetuksen 51 §:ssä mainittua tarkoitusta varten valtuustolle rahatoimikamarissa laaditun ehdotuksen kamarin, sen kanslian ja konttorin¹⁾ uudestijärjestämiseksi.

Mainitun ehdotuksen oli laatinut rahatoimikamarin Helsingin kunnallishallinnon muutoskysymyksiä käsittelemään asettama komitea. Asiasta antamassaan mietinnössä esitti komitea m. m. seuraavaa:

Komitea huomautti ensinnäkin, että rahatoimikamarin toimena olevat tehtävät olivat vuosien kuluessa lisääntyneet sekä käyneet niin tärkeiksi ja niin moninaisiksi, että kamarin ja konttorin olojen uudestijärjestäminen oli tarpeen vaatima. Kaupungin hallintoa ja taloudenhoitoa ei olojen nykyiselle kehityttyä voinut hoitaa saman järjestelmän mukaan eikä samalla tavalla kuin tähän asti. Tosin oli kamarin toimialasta erotettu erinäisiä tehtäviä perustamalla kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten hallitukset, joita likinnä käynee katsominen kahdeksi rahatoimikamarista erilleen murretuksi itsenäiseksi osastoksi. Mutta jos siis näissä kohdin saattoikin sanoa desentralisoimista tapahtuneen, vaikka samalla näiden kahden hallituksen perustamisella oli saavutettu keskitystä samantyyppisten asiain käsittelyssä, ei siten kuitenkaan vielä ollut saatu aikaan niin tuntuvia muutoksia, etteivät rahatoimikamarin työtehtävät ja työtapa edelleenkin olisi uudistuksen tarpeessa. Mutta samalla kun mainitussa kohden oli saatu aikaan desentralisoimista, oli sitä vastoin kamariin nähden katsottu olevan pyrittävä keskitykseen raha- ja taloushoidollisella alalla, joten vapaaherra Kr. von Alffthanin y. m. kaupunginvaltuustossa tekemä esitys yhteisen raha-asiainvaliokunnan asettamisesta ja siten keskityksen aikaansaamisesta tällä alalla tulisi yksinkertaisella ja kunnallisasetuksen hengen mukaisella tavalla toteutetuksi. Sillä edellytyksellä että tuollainen keskitys saatiin aikaan, oli komitea laatinut aikaisemmat ehdotuksensa erinäisiksi kunnallishallinnossa toimeenpantaviksi muutoksiksi.

Sillä tavoin kuin rahatoimikamari tähän asti oli ollut ja nykyään oli järjestettynä, kohtasi työtaakan paino ja edesvastuu kamarin kansliaa ja, voimassa olevan johtosäännön mukaan, etusijassa sen johtajaa, rahatoimikamarin sihteerä. Häntä tukemassa ja neuvomassa oli tosin kamarin puheenjohtaja, jonka tehtävän kuitenkin voimassa olevan ohjesäännön mukaan täytyi katsoa olevan muodollista laatua. Mitä taas jäsenten työtehtäviin tuli rajoituitvat ne pääasiassa läsnäoloon istunnoissa ja päätösten tekemiseen

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33.

esitellyistä asioista sekä katselmustoimituksiin ja osittain myös valio-kuntatöihin. Tässä kohden oli vuosi vuodelta ilmeisempänä esiin-tynyt se asianlaita, että kamarin jäsenillä asiain kasautumisen joh-dosta tuskin oli tilaisuutta täydellisesti perehtyä käsiteltäviin kysy-myksiin, joiden ratkaisu sentähden suuressa määrin jäi sihteerin ja kanslian toimesta hankitun selvityksen varaan. Tarpeellinen val-mistelu ei kuitenkaan ollut aina ollut niin monipuolinen ja tyhjen-tävä, kuin olisi ollut suotavaa. Syynä tähän oli etusijassa se seikka, että sihteerin ja kansliahenkilökunnan aika ei riittänyt kaikkien käsiteltävänä olevain asiain seikkaperäiseen valmisteluun. Toiselta puolen tuskin kävi saapuneita asioita jättäminen lepäämään ylen pitkäksi aikaa, sillä jo nykyäänkin kuului tuon tuostakin huomau-tuksia, että asioita käsiteltiin hitaasti kunnan hallinnossa.

Komitean ehdotuksen mukaan olisi rahatoimikamarilla seuraa-vat kolme tärkeintä ja pääasiallista työtehtävää:

1) sen tulisi toimia kaupungin hallinnon keskuselimenä ja siihen nähden muun muassa kaikissa niissä tapauksissa, joista ei ollut muuta säädetty, kantaa ja vastata kaupungin puolesta sekä valvoa sen oikeutta;

2) sen tulisi toimia vakinaisena raha-asiainvaliokuntana, jonka lausunto olisi hankittava kaikista asioista, jotka aiheuttivat määrä-rahamyöntämistä taikka edellyttivät menoja taikka tuloja kau-pungille, sekä neljännesvuositaulukkojen yhteydessä valaista kau-punginkassan tilaa kulloinkin kuluvana vuonna; sekä

3) sen tulisi kaikilla kunnallisilla aloilla ja erittäin asetetuista hallituksista ja lautakunnista riippumatta ehdottaa tarpeen vaatimia toimenpiteitä.

Nämä kolme päätehtävää siis osottaisivat rahatoimikamarin toiminnan suuntaviivat ja näitä silmällä pitäen myös rahatoimi-kamarin kokoonpano ja työtapa olisi uudestijärjestettävä.

Jotta voitaisiin toimeenpanna sellainen rahatoimikamarin olojen uudestijärjestäminen, kuin edellä oli kerrottu, vaadittiin kuitenkin, että kamarin ja sen toimeenpanevain elimien kokoonpanoa muu-tettiin ja sen työvoimia lisättiin niin, että kamari kykeni tyydyttä-västi hoitamaan asiain valmistelua sekä hallintoa ynnä alotteiden tekemistä suuremmissa kysymyksissä. Sitä varten olisi kamarin jäsenten lukua jonkin verran lisättävä, esimerkiksi vähintään yh-deksäksi, johon nähden olisi noudatettava sitä periaatetta, että kamarin jäsenet mikäli mahdollista valittaisiin kaupunginvaltuus-miehistä. Tällä keinoin saataisiin huomattavia voimia kamarin käytettäväksi asiain käsittelyssä sekä saavutettaisiin lisäksi se etu, että kamari olisi lukuisammin edustettuna kaupunginvaltuus-tossa ja siten näkökohtia, joita kenties oli epätäydellisesti pe-

rusteltu kamarin kirjallisissa esityksissä, voitaisiin kaupunginvaltuustossa keskustellessa valaista sekä tehtyihin muistutuksiin ja tiedusteluihin välittömästi ja aikaa vievää palauttamista käyttämättä vastata. Tässä kohden olisi otettava huomioon sekin seikka, että näin menetellen useammat kaupunginvaltuuston jäsenet kuin tähän asti saisivat tilaisuuden seikkaperäisemmin seurata kaupunginhallinnon hoitoa ja päiväjärjestyksessä olevia asioita.

Jotta kuitenkin kävisi lukuisammin valitseminen kaupunginvaltuusmiehiä rahatoimikamarin jäseniksi, olisi kamarin työjärjestystä tuntuvasti muutettava siihen suuntaan, että jäsenten työtehtävät jossain määrin supistuisivat. Niinpä kävisi kamarin kansliaosaston valtuuttaminen ottamaan toimekseen vähäisempäin asiain käsittelyn. Yhden tahi useamman jaoston toimeksi sopisi antaa pienempäin tahi erikoislaatuisten asiain käsittely. Tämän johdosta ja kun siis ainoastaan täysin valmisteltuja ja laajakantoisempia asioita tulisi pantavaksi kamarin esityslistoihin, ei kamarin kokonaisuudessaan luultavasti tarvitsisi kokoontua niin usein, kuin tähän asti oli ollut laita. Sitä vastoin tulisi rahatoimikamarin jaoston, esimerkiksi sen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä kolmen jäsenen, kokoontua määrättyinä viikonpäivinä päättämään vähemmän tärkeistä asioista, joita kansliaosasto ei voinut ratkaista ja joissa istunnoissa asiallisetkin saisivat olla saapuvilla. Näihin seikkoihin nähden oli pidetty tarpeellisena määräystä, että rahatoimikamari oli päätösvaltainen, kun paitsi keskustelujen johtajaa vähintään kolme jäsentä tahi varajäsentä otti osaa päätöksiin.

Suuremman yhtäjaksoisuuden saavuttamiseksi olisi tosin ollut suotavaa, että rahatoimikamarin jäsenet valittaisiin nykyistä pitemmäksi ajaksi, esimerkiksi neljäksi tahi viideksi vuodeksi. Mutta siihen katsoen että kaupunginvaltuusmiehet valittiin ainoastaan kolmeksi vuodeksi ja kun, niinkuin edellä mainittiin, komitea oli ollut sitä mieltä, että rahatoimikamarin jäsenet olisi mikäli mahdollista valittava kaupunginvaltuusmiehistä, oli kolmivuotista vaalikautta pidetty sopivimpana. Sitä vastoin olisi puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan virka täytettävä, ei niinkuin tähän asti vuodeksi kerrallaan, vaan kolmivuotiskaudeksi. Jäsenille olisi myönnettävä hiukan korotettua palkkiota eli 30 markkaa kultakin varsinaiselta tai ylimääräiseltä istunnolta, jossa pöytäkirjaa pidettiin, ja varapuheenjohtajalle vakinaista palkkiota 3,600 markkaa, velvoittamalla hänet eri korvauksetta astumaan puheenjohtajan sijaan viimeksi mainitun ollessa laillisesti estettynä tahi virkalomalla. Sen lisäksi tulisi varapuheenjohtajalle kolmasosa puheenjohtajan palkasta, jos viimeksi mainittu oli kahta viikkoa kauemmin estetty tehtäviään hoitamasta.

Kamarin puheenjohtajan asemasta oli komiteassa ollut melko lailla eriäviä mielipiteitä. Enemmistö oli ollut sitä mieltä, että puheenjohtajan asema olisi kokonaan uudestijärjestettävä ja hänelle annettava suurempaa vaikutusvaltaa kaupunginhallinnon hoitoon ja asiain käsittelyyn, kuin mitä tähän asti oli ollut laita. Tästä seuraisi, että hän myöskin olisi vastuunalainen hallinnosta. Asiain ratkaiseminen tähän suuntaan tietäisi hallinnon keskittämistä, mikä epäilemättä olisi suureksi ja todelliseksi hyödyksi kaupungin taloudellisten asiain hoidolle. Tehtäviensä ohella kamarin istunnoissa olisi puheenjohtajan velvollisuutena tarkoin seurata kaupungin kehitystä ja hallintoa sekä, jos hän jossakin kohden havaitsi puutteita, niistä ilmoittaa kamarille. Niinikään tulisi hänen hankkia varmuutta siitä, miten niitä kaupunginhallinnon aloja, jotka eivät olleet välittömästi rahatoimikamarin silmälläpidon alaisia, hoidettiin, ja tulisi hänen sentähden olla oikeutettu kaikilta kaupungin virkamiehiltä viipymättä saamaan ne tiedot ja ilmoitukset, joita katsoi toimintaansa varten tarvitsevansa. Tässä tulisi puheenjohtajan mikäli mahdollista katsoa, että tarpeellista säästäväisyyttä noudatettiin, että kaupungin kiinteistöjä ja maa-alueita edullisimmalla tavalla käytettiin sekä että kaupunginhallinnon eri haarat, mikäli mahdollista, toimivat yhtenäisesti. Tähän katsoen olisi hän myös oikeutettu, kun tarpeelliseksi katsoi, olemaan saapuvilla kaupungin hallitusten ja lautakuntain istunnoissa sekä ottamaan osaa keskusteluihin, mutta ei päätöksiin. Edelleen olisi kamarin puheenjohtaja, ellei hän ollut kaupunginvaltuuston jäsen, velvollinen olemaan saapuvilla valtuuston kokouksissa ja siellä antamaan tietoja, joita valtuusto katsoi tarpeellisiksi, sekä kutsusta saapumaan valmistusvaliokuntaan antamaan tarpeellisia tietoja ja selityksiä. Vihdoin tulisi puheenjohtajan pitää silmällä rahatoimikamarin kaikkia osastoja. Huomattavin etu tällaisesta puheenjohtajan aseman ja toimivallan uudestijärjestämisestä olisi, että hallinto siten tulisi yhtenäisempi, sitä voitaisiin hoitaa suuremmalla tarmolla ja kunnallispolitiikkaa voitaisiin johtaa päämäärästään tietoisella tavalla.

Komitean ehdotus siis tiesi, että rahatoimikamarin puheenjohtajan asema olisi perinpohjin uudestijärjestettävä, hänen toimivaltansa ja oikeuksiansa tuntuvasti laajennettava sekä suhteellisesti tähän myöskin hänen vastuunalaisuutensa ja velvollisuutensa ulotettava entistä laajemmalle, kamarille annettujen tehtävien ja sille määrätyn toimialan niitä mainituilta kohdin rajoittamatta. Puheenjohtajan, joka samoin kuin kamarin muutkin jäsenet valittaisiin kolmeksi vuodeksi, tulisi saada vähintään 20,000 markan vuosipalkkio.

Komitean ehdotuksen mukaan olisivat rahatoimikamarin toimeenpanevina eliminä:

1) kansliaosasto, jonka tehtävänä olisi asiain valmistelu ja esittely;

2) kamreeriosasto, jonka tulisi hoitaa kaupungin kirjat ja tilit sekä tarkastaa saapuneet laskut ja maksunsuoritusta varten kirjaan panna asianmukaisessa järjestyksessä hyväksytyt laskut ja rahatilaukset;

3) kassaosasto, jonka asiana olisi vastaanottaa kaupungin tulot ja toimittaa maksunsuoritukset sen puolesta; sekä

4) asiamiesosasto, jonka tehtävänä olisi tuomioistuimissa ja viranomaisissa käyttää kaupungin puhevaltaa, hoitaa kaupungin omistusoikeus- ja vakuuskirjoja, laatia kauppakirjat, välikirjat ja luovutuskirjat sekä hoitaa konkurssivalvonnat y. m., ellei rahatoimikamari ole muuta määrännyt.

Kanslian johtajana toimisi rahatoimikamarin sihteeri, kamreeriosastoa taas johtaisi kaupunginkamreeri, kassaosastosta vastaisi kaupunginkassanhoitaja ja asiamiesosaston töitä johtaisi kaupungin asiamies.

Eri osastoihin perustettaisiin niinkään erinäisiä uusia virkoja.

Mietinnön mukana seurasi niinkään ehdotus sekä rahatoimikamarin uudeksi ohjesäännöksi että kamarin ynnä sen kanslia-, kamreeri-, kassa- ja asiamiesosaston johtosäännöksi samoin kuin kamarin ja sen mainittujen osastojen vuosirahansäännöksi.

Viimeksi mainitun ehdotuksen mukaan nousisivat rahatoimikamarin ja sen aliosastojen menot 1913 vuoden menosäännön määrästä 161,500 markasta 224,200 markkaan.

Erityisessä kaupunginvaltuustolle lähetetyssä kirjelmässä helmikuun 26 päivältä rahatoimikamari, joka oli puheena olevat ehdotukset sinänsä hyväksynyt, ehdotti, että valtuusto päättäisi:

k. senaatilta hankkia vahvistuksen rahatoimikamarin uuden ohjesäännön ehdotukselle; sekä

edellyttäen mainitun ohjesäännön saavan asianmukaisen vahvistuksen, hyväksyä molemmat muut ehdotukset voimaan astuviksi valtuuston vastedes määrättävänä aikana, sittenkun rahatoimikamarin ohjesääntö oli asianmukaisesti vahvistettu.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto panna sen pöydälle johonkin syksyllä 1912 pidettävään kokoukseensa.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan lokakuun 19 päivänä 1909 oli valinnut 2) edustajia yksissä neuvoin maistraatin kanssa tarkastamaan kaupungin voimassa olevia rakennusjärjes-

Rakennustar-
kastuksen uu-
destijärjestä-
minen.

1) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 19 §. — 2) Ks. 1909 vuod. kert. siv. 115.

tyksiä, antoi siten asetettu komitea, johon maistraatti myös oli kutsunut kaupungininsinöörin ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin, huhtikuun 30:nä päivätyn ¹⁾ mietinnön asiasta.

Mainitussa mietinnössä komitea m. m. lausui, että sen käsiteltäväksi myös oli annettu kauan päiväjärjestyksessä ollut kysymys ajanmukaisen rakennustarkastuksen aikaansaamisesta Helsingissä sekä kaupunginvaltuustossa tehty ehdotus rakennustarkastuksessa noudatettavan sivusaatavataksan uudistamisesta siinä luettelujen eräin korottamiseksi ja sellaisen muutoksen toimeensaamiseksi, että puheenalaiset maksut suoritettaisiin välittömästi kaupunginkassaan. Komitean toimeksi annettu tehtävä tarkoitti niinmuodoin etusijassa ehdotuksen laatimista uudistetuksi rakennusjärjestykseksi. Komiteassa olikin jo laadittu sitä varten luonnos, joka oli erinäisissä kokouksissa ollut alustavasti tarkastettavana. Kun tämä asia kuitenkin vielä kaipasi pitkälistä valmistelua, ei ollut toiveita että suunniteltu rakennusjärjestys voitaisiin lähimmässä tulevaisuudessa saattaa voimaan. Näin ollen ja kun toiselta puolen kysymys rakennustarkastuksen ja sen yhteydessä olevien olojen uudistamisesta oli erittäin kiireellistä laatua ja kaipasi välittömiä toimenpiteitä, oli komitea katsonut asianmukaiseksi käsitellä ensin nämä erikoiskysymykset ja antaa niistä eri mietinnön. Tämän johdosta oli komitea vertaillen tarkastanut ne uuden rakennusjärjestyksen ehdotuksen osat, jotka olivat erottamattomassa yhteydessä rakennustarkastuksen kanssa. Ehdotettu rakennustarkastuksen uudestijärjestäminen ei kuitenkaan ollut toimeenpantavissa tekemättä vähäisiä muutoksia nykyään voimassa olevaan rakennusjärjestykseen. Nämä muutokset kuitenkin olisivat laadultaan väliaikaisia ja pysyisivät voimassa, kunnes rakennusjärjestyksen perinpohjaisempi uudistus saataisiin aikaan.

Komitea huomautti, että rakennustarkastuksen nykyistä järjestelyä täytyi pitää väliaikaisena sekä täysin tehokkaalle tarkastukselle asetettavia vaatimuksia vastaamattomana. Syynä tähän asianlaitaan oli tarkastushenkilökunnan vähälukuisuus, sillä kaikista ponnistuksistaan huolimatta oli rakennustarkastajan ja hänen kahden apulaisensa mahdoton tehokkaasti valvoa, että viranomaisien antamia määräyksiä ja rakennusjärjestyksen säännöksiä asianmukaisesti noudatettiin. Rakennustarkastuksen velvollisuutena oleen työtaakaan laajuus kävi näkyviin seuraavista tiedoista. Tarkastuksen alaisena oli vuonna 1909 ollut kaikkiaan 285, vuonna 1910 425 ja vuonna 1911 450 rakennusmaata. Rakennusjärjestyksen mukaan oli näillä rakennusmailla puheenalaisina vuosina

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 35.

toimitettava kunakin 606, 1,075 ja 1,281 katselmusta. Mutta näiden katselmustoimitusten lisäksi oli välttämätöntä järjestää rakennustöiden silmälläpito niin, että viranomaiset katselmusten väliaikoina olivat täysin selvillä siitä, mitä työmailla tapahtui sekä miten rakennusjärjestyksen määräyksiä noudatettiin. Sitä varten tuli tarkastavan virkamiehen käydä joka työmaalla ainakin kerran viikossa. Tämän tarkastuksen puoli olisi Helsingissä vuosina 1909—1911 vaatinut keskimäärin 10,300 katsastusta vuodessa eli 33 katsastusta päivittäin. Nykyisellä harvalukuisella henkilökunnalla, jonka aika sitä paitsi tyyten kului piirustusten tarkastukseen ja konttoritehtäviin, ei tätä yhtäjaksoista valvontaa ollut voitu toimittaa täysin tehokkaasti, vaan oli katsastuksia toimitettu ainoastaan mikäli aika ja muut tehtävät olivat sallineet. Henkilökunnan riittämättömyys oli näin ollen aivan ilmeinen, ja erittäin tuntuvaksi tämä puute kävisi siinä tapauksessa, että komitean valmistettavana olevan uuden rakennusjärjestyksen ehdotus vahvistettaisiin. Tämän ehdotuksen mukaan lisääntyisi nimittäin pakollisten katselmusten luku uutisrakennuksilla neljästä seitsemäksi ja muutospakettien rakennuksilla tulisi useimmissa tapauksissa lisäksi yksi katselmus, jota paitsi väliaikoinakin olisi toimitettava tarkastuskatselmuksia. Komitea oli sentähden katsonut olevan ehdottaminen rakennustarkastuskonttorin henkilökuntaa lisättäväksi, joka lisäys, vaikka olikin sinänsä sangen tuntuva, kuitenkin vain vastasi sitä työvoimaa, mikä nykyoloissa oli välttämättömän tarpeellinen. Konttorin nykyisten kolmen virkamiehen lisäksi, joista insinöörinkin asetettaisiin vakinaiselle palkkasäännölle, tulisi komitean ehdotuksen mukaan rakennuskontrollööri, apulaisrakennusinsinööri, kanslisti ja apulaiskanslisti, joilla itsekullakin olisi määrätty työtehtävänsä.

Komitea oli laatinut m. m. ehdotuksen kaupungin rakennustarkastuskonttorin johtosäännöksi ja kaupungin toukokuun 3 päivänä 1895 vahvistetun rakennusjärjestyksen muuttamiseksi sekä esitti, että kaupunginvaltuusto ottaisi ehdotukset tarkastettaviksi ja antaisi ne oman lausuntonsa kera maistraattiin edelleen käsiteltäviksi.

Mainitut ehdotukset olivat seuraavat:

Ehdotus Helsingin kaupungin rakennustarkastuskonttorin johtosäännöksi.

1 §.

Helsingin kaupungin rakennustarkastuskonttorin tehtävänä on maistraatin silmälläpidon alaisena valvoa kaupungissa harjoitettua rakennustoimintaa rakennusjärjestysten määräysten mukaisesti.

2 §.

Rakennustarkastuskonttoria johtaa rakennustarkastaja, ja sen muuna palvelushenkilökuntana ovat apulais-rakennustarkastaja, rakennusinsinööri, rakennuskontrollööri, apulais-rakennusinsinööri, kanslisti, apulaiskanslisti sekä tarpeelliset ylimääräiset apulaiset ja palvelusmiehet.

3 §.

Rakennustarkastajan asettaa kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta. Hänen ei ole lupa laatia piirustuksia paikkakunnalla toimeenpantavia rakennusyrityksiä varten eikä sellaisia yrityksiä johtaa, ei myöskään pitää muuta virkaa eikä ottaa hoitaakseen tointa, joka on esteeksi hänen toiminnalleen kaupungin palveluksessa.

Rakennustarkastajan velvollisuutena on ylinnä johtaa rakennustarkastusta. Eritoten tulee hänen:

a) pitää silmällä, että rakennustarkastuskonttorin palveluksessa olevat henkilöt täyttävät velvollisuutensa;

b) ottaa tarpeellinen palveluskunta;

c) tarkastaa saapuneet piirustukset ja suorittaa rakennusjärjestyksessä määrätyt katselmukset ja muut toimitukset;

d) rakennusjärjestystä rikottaessa tahi muuten tarpeen vaatiessa, ja erittäinkin, kun vaaraa katsotaan olevan olemassa, siitä viipymättä maistraatille ilmoittaa sekä ehdottaa tämän johdosta tarpeellisia toimenpiteitä;

e) maistraatin määräyksestä olla osallisena toimittamassa tahi itse toimittaa sellaisia hänen työalaansa kuuluvia katselmuksia ja katsastuksia, joita ei ole mainittu rakennusjärjestyksessä;

f) tarvittaessa olla saapuvilla tahi kutsuttaessa saapua niihin maistraatin istuntoihin, joissa rakennusasioita käsitellään, sekä siellä antaa tarpeelliset lausunnot;

g) kaikista uutis- ja lisärakennuksissa sekä muutosrakennuksissa toimittamistaan katsastuksista pitää päiväkirjaa, jossa mainitaan hänen tekemänsä muistutukset ja antamansa määräykset;

h) vastata siitä, että rakennustarkastuskonttorin asiana oleva maksunpano toimitetaan vahvistetun taksan mukaisesti, sekä tarkastaa ja oikeaksi todistaa konttorissa tehty maksunpanoluettelo; sekä

i) vuosittain maaliskuun kuluessa maistraatille antaa kertomus rakennustarkastuskonttorin toiminnasta edellisenä vuonna, jonka kertomuksen tulee sisältää kaupungin kunnallishallinnosta annettavaan kertomukseen pantavia tilastotietoja kaupungin rakennustoiminnasta.

Sen ohella tulee rakennustarkastajan kiinnittää huomiota rakennustoiminnan kehitykseen ylipäätään sekä maistraatille tehdä ehdotuksia niiksi yleisiksi määräyksiksi ja muiksi toimenpiteiksi, joita siihen nähden havaitaan tarpeellisiksi.

4 §.

Apulais-rakennustarkastajan asettaa kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta. Hänen ei ole lupa laatia piirustuksia paikkakunnalla toimeenpantavia rakennusyrityksiä varten eikä sellaisia yrityksiä johtaa, ei myöskään pitää muuta virkaa eikä ottaa hoitaakseen tointa, joka on esteeksi hänen toiminnalleen kaupungin palveluksessa.

Apulais-rakennustarkastajan velvollisuutena on rakennustarkastajan silmäläpidon alaisena ja hänen kerallaan valvoa kaupungissa harjoitettua rakennustoimintaa sekä siihen nähden erittäin:

- a) olla osallisena toimittamassa ja itsekin toimittaa rakennustarkastajan hänen tehtäväkseen antamia katselmuksia, tarkastuksia ja katsastuksia;
- b) kaikista suorittamistaan toimituksista ja virassa tekemistään huomioista pitää päiväkirjaa, jossa mainitaan hänen tekemänsä muistutukset ja antamansa määräykset; sekä
- c) rakennustarkastajan ollessa virasta vapaana tahi estettynä hoitaa hänen virkaansa.

5 §.

Rakennusinsinöörin asettaa kaupunginvaltuusto maistraatin ehdotuksesta. Hänen ei ole lupa laatia rakennuskonstruktсионien piirustuksia, ehdotuksia tahi laskelmia eikä johtaa rakennustöitä paikkakunnalla, ei myöskään pitää muuta virkaa eikä ottaa hoitaakseen tointa, joka on esteeksi hänen toiminnalleen kaupungin palveluksessa.

Rakennusinsinöörin on velvollisuus rakennustarkastajan silmälläpidon alaisena:

- a) tutkia ja tarkastaa saapuneet rakennusten kannattavain konstruktсионien piirustukset ja laskelmat;
- b) rakennustarkastajan käskystä rakennuspaikoilla tarkastaa valmiit konstruktсионit ja niiden yhtäpitäväisyys annettujen laskelmain ja piirustusten kanssa;
- c) ilmitulleista virheistä ja erittäinkin, kun vaaraa saattaa katsoa olevan tarjona, tästä viipymättä ilmoittaa rakennustarkastajalle;
- d) kaikista suorittamistaan tarkastuksista ja toimituksista sekä virassa tekemistään huomioista pitää päiväkirjaa, jossa mainitaan hänen tekemänsä muistutukset ja antamansa määräykset; sekä
- e) maistraatin määräyksen mukaan olla osallisena toimittamassa tahi itse toimittaa sellaisia hänen työalaansa kohdistuvia katselmuksia ja katsastuksia, joita ei mainita rakennusjärjestyksessä.

6 §.

Rakennuskontrollöörin asettaa maistraatti rakennustarkastajan ehdotuksesta. Hänen ei ole lupa johtaa paikkakunnan rakennusyrityksiä eikä myöskään pitää muuta virkaa eikä ottaa hoitaakseen tointa, joka on esteeksi hänen toiminnalleen kaupungin palveluksessa.

Rakennuskontrollöörin velvollisuutena on rakennustarkastajan silmälläpidon alaisena ja hänen tarkemman määräyksensä mukaan valvoa kaupungissa harjoitettua rakennustoimintaa sekä siinä kohden erittäinkin:

- a) olla apuna saapuneiden piirustusten tarkastamisessa sekä katselmusten ja toimitusten suorittamisessa rakennuspaikoilla;
- b) valvoa, ettei rakennusyrityksiä suoriteta, ennenkuin niihin kuuluvat piirustukset on asianmukaisessa järjestyksessä vahvistettu;
- c) tarkoin huolehtia siitä, että niin paraikaa toimeenpantavat konstruktсионien ja tulisijain muutokset kuin hänen valvottavikseen annetut rakennustyötkin suoritetaan vahvistettuja piirustuksia, konstruktсионija ja määräyksiä noudattaen; sekä
- d) kaikista edellä luetelluista toimituksista pitää päiväkirjaa, jossa mainitaan hänen tekemänsä muistutukset ja antamansa määräykset, ja on suullinen kertomus rakennuspaikoilla tehdyistä huomioista päivittäin rakennustarkastajalle annettava.

7 §.

Apulais-rakennusinsinööriin asettaa maistraatti rakennustarkastajan ehdotuksesta ja rakennusinsinööriä kuultuaan. Hänen ei ole lupa laatia rakennuskonstruktionien piirustuksia ja ehdotuksia eikä näiden laskelmia eikä johtaa rakennustöitä paikkakunnalla, ei myöskään pitää muuta virkaa eikä ottaa hoitaakseen tointa, joka on esteeksi hänen toiminnalleen kaupungin palveluksessa.

Apulais-rakennusinsinööriin on velvollisuus:

- a) rakennusinsinööriin silmälläpidon alaisena tarkastaa annetut konstruktiosionilaskelmat;
- b) olla osallisena toimittamassa sekä itsekin toimittaa rakennusinsinööriin hänen huolekseen antamia katselmuksia, tarkastuksia ja laskelmia; sekä
- c) kaikista toimituksistaan ja virassa tekemistään huomioista pitää päiväkirjaa, jossa mainitaan hänen tekemänsä muistutukset ja antamansa määräykset.

8 §.

Kanslistin, jonka maistraatti asettaa rakennustarkastajan ehdotuksesta, on velvollisuus rakennustarkastajan silmälläpidon alaisena:

- a) tarkastaa rakennusverotuksen pohjana olevat laskelmat, laskea niiden säädettyjen maksujen määrät, joiden maksunpano on rakennustarkastuskonttorin asia, pitää sanottujen maksujen debiteerausluetteloja sekä kirjottaa ja rahatoimikonttoriin antaa niistä maksuliput kannettaviksi ja perittäviksi;
- b) kaikista toimittamistaan tarkastustöistä ja verotuslaskelmista pitää tarkkoja kirjoja; sekä sitä paitsi
- c) pitää rakennustarkastuskonttorissa tarpeelliset diariot.

9 §.

Apulaiskanslistilla, jonka rakennustarkastaja ottaa, on velvollisuutena:

- a) huolehtia kirjeiden, katselmuskirjain ja muiden toimituskirjain kirjottamisesta; sekä
- b) hoitaa luettelonpito konttorissa.

10 §.

Rakennustarkastuskonttorin vakinaisia virkamiehiä, paitsi kanslistia ja apulaiskanslistia, otettaessa varataan molemmin puolin kuuden kuukauden irtisanomisaika.

11 §.

Maistraatin asiana on hakemuksesta myöntää rakennustarkastuskonttorin virkamiehille virkavapautta sekä määrätä heidän sijaisensa. Konttorin henkilökunnan virkalomaehdotuksen laatii rakennustarkastaja, alistaen sen maistraatin hyväksyttäväksi. Virkaloman ajaksi on näiden virkamiesten asetettava puolestaan maistraatin hyväksymä viransijainen, ja on virkaloman jaossa myös vaarinoitava, että tuollaista lomaa eivät yhtäaikaan nauti rakennustarkastaja ja apulais-rakennustarkastaja, eivätkä myöskään rakennusinsinööri ja apulais-rakennusinsinööri.

12 §.

Rakennustarkastuskonttorin päiväkirjat, diariot, luettelot ja maksunpanoluettelot sekä niiden perustuksena olevat laskelmat on vaadittaessa näytettävä maistraatille.

Rakennustarkastuskonttori pidetään yleisölle avoinna kaikkina arkipäivinä maistraatin määrääminä aikoina.

Ehdotus Helsingin kaupungissa voimassa olevan, toukokuun 3 päivänä 1895 annetun rakennusjärjestyksen 52, 63 ja 103 §§:n muuttamiseksi toisin kuuluviksi.

52 §.

Tähän pykälään lisätään seuraavat säännökset:

Rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista suoritetaan säädetyn toimituskirjain lunastuksen lisäksi maksua taksan mukaan.

Uutisrakennuksista, lisä-, korotus- ja muutostalouksista sekä rakennus-, rakenne- ja julkisivumuutoksista on laadittava sellaiset laskelmat kuin tämän maksun määrittämiseksi on tarpeellista.

62 §.

Tämän pykälän ensimmäisen ja toisen momentin väliin pannaan näin kuuluva lisämomentti:

Oikeudesta kadun tahi yleisen paikan erilleen aitaamiseen suoritetaan tämän taksan mukainen maksu. Kruunu ja yleiset laitokset ovat kuitenkin tästä velvollisuudesta vapaat.

103 §.

Tähän pykälään lisätään näin kuuluva momentti:

Oikeudesta ulokerakennuksen teettämiseen tonttirajan ulkopuolelle kadulle tahi yleiselle paikalle päin suoritetaan taksan mukainen maksu.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto edellä olevat kaksi ehdotusta, mistä maistraatille oli ilmoitettava sen asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Kysymys asuntolautakunnan asettamisesta.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan kesäkuun 13 päivänä 1911 oli päättänyt ²⁾ hankkia rahatoimikamarin ja terveydenhoitolautakunnan lausunnot työväenasiain lautakunnan tekemän, asuntolautakunnan asettamista tarkoittavan ehdotuksen johdosta, antoi kamari asiasta lausunnon ³⁾ sekä lähetti sen keralla valtuustolle terveydenhoitolautakunnan kamariin antaman lausunnon ³⁾ asiasta.

Mainitussa lausunnossa puolsi rahatoimikamari tehokkaamman asuntotarkastuksen, asunnonvälityksen ja asuntotilastollisten tutkimusten aikaansaamista ja erittäinkin asumuskysymysten valmistelua käsittelyä, jota vastoin kamari esittämillään perusteilla ehdotti, että kysymys erikoisen asuntolautakunnan asettamisesta saisi raueta. Kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että ehdotus asuntolautakunnan asettamisesta ei aiheuta toimenpidettä; sekä

että tehtäväksi annetaan:

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 37 §. Ks. myös tätä kert. siv. 95 ja seur. —

²⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 203 ja seur. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30.

terveydenhoitolautakunnalle täydellisen ehdotuksen laatiminen tehokkaan asuntotarkastuksen aikaansaamista tarkoittaviksi toimenpiteiksi;

kunnan työnvälitystoimiston johtokunnalle seikkaperäisen ehdotuksen laatiminen erityisen asunnonvälitysosaston järjestämiseksi toimistoon;

tilastokonttorille lausunnon antaminen asuntotilastollisen ensiaineiston kokoomista ja järjestämistä koskevasta kysymyksestä; sekä

työväenasiain lautakunnalle ehdotuksen laatiminen lautakunnan toimialan laajentamiseksi siihen suuntaan, että asuntopoliittisiin ja niiden yhteydessä oleviin yhteiskunnallisiin kysymyksiin pannaan erityistä huomiota.

Siltä varalta kuitenkin, että ehdotus asuntolautakunnan asettamisesta saavuttaisi kaupunginvaltuuston hyväksymisen, huomautti rahatoimikamari, että lautakunnan kokoonpanoa olisi muutettava sikäli, että kamarikin saisi valita jäsenen lautakuntaan.

Terveydenhoitolautakunta taas esitti:

että työväenasiain lautakunnan valiokunnan laatima ehdotus asuntolautakunnan asettamisesta hyväksyttäisiin;

että mainitun valiokunnan laatima ehdotus tämän lautakunnan johtosäännöksi niinkään hyväksyttäisiin, kuitenkin siten muutettuna, että lautakunnan itseoikeutettuja jäseniä olisivat ensimmäinen kaupunginlääkäri, kaupungin tilastokonttorin johtaja ja kaupungin-
asemakaava-arkkitehti; sekä

että asuntotarkastusta kaupungissa vastedes toimittaisi sitä varten asetettu terveydenhoitolautakunnan alainen asuntotarkastaja, joka saisi 7,200 markkaa palkkaa ja 500 markkaa matkarahoja.

Näiden lausuntojen yhteydessä esitettiin yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämisyhdistyksen kaupunginvaltuustolle antama kirjoitus ¹⁾, jossa yhdistys puolsi ehdotusta asuntolautakunnan asettamisesta.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto sen lähettää kunnan työnvälitystoimiston johtokuntaan, tilastokonttoriin ja työväenasiain lautakuntaan, joiden tuli lausua mielensä rahatoimikamarin näille ehdottamista uusista tehtävistä.

Mainittujen viranomaisten annettua lausuntonsa ¹⁾ asiasta lähetti ³⁾ kaupunginvaltuusto sen edelleen valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, johon valittiin herrat Stenroth, Ehrnrooth, Zilliacus ja F. von Wright sekä arkkitehti K. Lindahl.

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 69. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 36 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 2 §.

Rekisteritoimiston perustaminen vaivaishoitohallitukseen.

Kirjelmässä ¹⁾ toukokuun 20 päivältä lausui vaivaishoitohallitus, että Helsingin vaivaishoidolle lokakuun 23 päivänä 1896 vahvistetun ohjesäännön 20 §:n o) momentin mukaan tuli hallituksen, tarkemman tiedon saamiseksi niistä avustuksista, joita köyhät ja avuntarvitsijat muista rahastoista tahi kassoista saivat, vuosittain hankkia tuollaisia avustuksia antavilta viranomaisilta ja yhdistyksiltä varmat tiedot näistä sekä myös puolestaan tarpeen vaatiessa antaa mainituille viranomaisille ja yhdistyksille tarpeellisia tietoja, jotta köyhäinhoidossa voitaisiin noudattaa mahdollisimman suurta yhtenäisyyttä ja järjestystä. Tämän johdosta oli monasti tehty yrityksiä tuollaisen yhteistyön aikaansaamiseksi, mutta nämä yritykset eivät olleet menestyneet, etusijassa syystä että kyllin käytännölliset järjestelyt tämän yhteistyön aikaansaamiseksi olivat vasta viime aikoina tulleet tunnetuiksi sekä myös syystä että eräät kaupungissa toimivat armeliaisuusyhdistykset olivat olleet jossain määrin vastahakoisia antamaan avustamainsa henkilöjen luetteloja. Vaivaishoitohallitus oli sentähden katsonut tarpeelliseksi keskuudestaan asettaa valiokunnan ehdottamaan tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä tarpeellisen yhteistoiminnan aikaansaamiseksi kaupungin vaivaishoidon ja paikkakunnalla toimivain armeliaisuusyhdistysten kesken. Tämä valiokunta oli työnsä suorittuaan antanut vaivaishoitohallitukselle mietintönsä. Valiokunta, joka, sen johdosta että eräälle sen jäsenistä oli vaivaishoitohallituksen toimesta hankittu tilaisuus ottaa selville, miten tämä yhteistyö oli järjestetty Tukholmassa, oli voinut käyttää hyväkseen käytännössä saavutettua kokemusta tällä alalla, oli sen perusteella katsonut, että tuollainen yhteistyö olisi sopivimmin järjestettävissä perustamalla n. s. rekisteritoimisto, jonka tehtävänä olisi hankkia ja sitten asianomaisten saatavana pitää tarpeellisia tietoja avuntarvitsijoista. Vaivaishoitohallitus oli pitänyt tuollaisen rekisteritoimiston aikaansaamista tarpeellisenä. Saattoi tosin epäillä, antaisivatko yksityiset armeliaisuusyhdistykset toimistolle sen tarvitsemia tietoja. Mutta kun tuollainen rekisteritoimisto oli omansa tuntuvasti helpottamaan puheenalaisten yhdistystenkin työtä sekä myös hillitsemään kerjuuta, sen johdosta että niin yhdistykset kuin yksityisetkin voivat toimistosta saada luotettavia tietoja avunetsijain tarpeista, sekä kun kaupunginvaltuusto jo oli määrännyt, että armeliaisuusyhdistysten tuli, saadakseen nauttia niille myönnettyjä apurahoja, työskennellä yhdessä vaivaishoitohallituksen kanssa, oli hallitus sitä mieltä, ettei liittyminen puheenalaiseen rekisteritoimistoon myöskään olisi kohtaava vastarintaa näiden yhdistysten taholta. Edellä esitettyjä seikkoja silmällä pi-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 46.

täen vaivaishoitohallitus m. m. anoi lupaa tuollaisen, vaivaishoitohallituksen johdettavaksi asetettavan rekisteritoimiston perustamiseen, jolle huoneiston kävisi laittaminen vaivaishoitohallituksen odotushuoneeseen.

Asiaa esiteltäessä lähetti ¹⁾ kaupunginvaltuusto sen lausunnon saamiseksi rahatoimikamariin.

Sittemmin antamassaan lausunnossa ²⁾ rahatoimikamari m. m. esitti, että kaupunginvaltuusto hyväksyisi vaivaishoitohallituksen ehdotuksen rekisteritoimiston perustamisesta hallitukseen ja tarpeellisen huoneen antamisesta toimistolle hallituksen huoneistosta.

Tähän rahatoimikamarin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi ³⁾.

Kirjelmässä syyskuun 16 päivältä esitti vaivaishoitohallitus sen kokemuksen nojalla, mikä silloin oli olemassa niistä hallituksen toimitusjohtajan tehtävistä, jotka sopisi siirtää vaivaishoidon ⁴⁾ väliaikaiselle ylitarkastajalle, että tälle virkailijalle lähinnä annettaisiin toimeksi lastenhoito ja elätteelleanto sekä hallitukseen perustetun rekisteritoimiston johto, mutta että hänet sen lisäksi kävisi velvoittaminen hallituksen harkinnan ja määräyksen mukaan suorittamaan muitakin toimitusjohtajan velvollisuuksiin kuuluvia tehtäviä. Samalla hallitus ehdotti, että viran pitäjä vastedes sanottaisiin lastenhoidontarkastajaksi.

Lastenhoidontarkastaja ja vaivaishoitohallituksen kanslianjohtajat.

Kun toimitusjohtaja ei voinut ottaa osaa kansliatehtäviin siinä määrin, kuin kansliatyö vaati, sekä melko suuri osa mainituista tehtävistä sentähden oli vähitellen siirtynyt kansliain palveluksessa oleville kahdelle kaitsijalle, esitti vaivaishoitohallitus lisäksi, että nämä vastedes valittaisiin kanslian johtajiksi ja velvoitettaisiin sen ohessa hallituksen harkinnan mukaan olemaan apuna silmälläpidossa ja eritoten toimitettujen tutkimusten valvonnassa. Edellyttäen kaupunginvaltuuston myöntyvän tähän oli hallitus 1913 vuoden budjettiehdotukseen pannut kaksi kanslianjohtajaa samoin palkkaeduin kuin kaitsijoilla oli.

Asiaa esiteltäessä ⁵⁾ myöntyi kaupunginvaltuusto hallituksen esitykseen; ja kun siten päätetyt toimenpiteet vaativat erältä kohdin muuttamaan kaupungin voimassa olevaa vaivaishoito-ohjesääntöä, sai vaivaishoitohallitus toimekseen laatia ehdotuksen tämän ohjesääntömuuttamiseksi tarpeellisilta kohdilta sen ohjesääntöuudistuksen yhteydessä, minkä hallitus ilmoituksensa mukaan aikoi toimittaa.

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 16 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 46. — ³⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 37 §. Ks. myös tätä kert. siv. 117 ja 118. — ⁴⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 215. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 22 §.

Kysymys kaupungin vaivahoidon uudistuksista ja uuden vaivahoidon ohjesäännön laatimisesta.

Sen johdosta että vaivahoidonhallitus kirjelmässä lokakuun 14 päivältä oli esittänyt, että kaupunginvaltuusto valitsisi kaksi jäsentä valiokuntaan, joka lähemmin käsittelee tehtyä ehdotusta uudistusten toimeenpanemisesta kaupungin vaivahoidossa ja siitä voimassa olevaan vaivahoidon ohjesääntöön johtuvista muutoksista, jommoisen valiokunnan hallitus ilmoitti aikovansa asettaa, valitsi 1) valtuusto puolestaan jäseniksi mainittuun valiokuntaan herra V. von Wrightin ja ent. prokuraattorin L. Kihlmanin.

Kirjelmässä marraskuun 18 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle lääninhallituksen lähetteen, jossa kaupunginvaltuuston oli käsketty maamme vaivahoidontarkastajan vaatimuksen johdosta mahdollisimman pian ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin uuden ja kaikin puolin ajanmukaisen vaivahoidon ohjesäännön laatimiseksi kaupungille tarkoin huomioon ottamalla ne asianhaarat ja näkökohdat, joita vaivahoidontarkastaja oli eräissä läheteeseen liittyvissä kirjelmissä lähemmin esittänyt, sekä ennen kesäkuun loppua 1913 kuvernöörille lähettää anomuksen siten laaditun uuden ohjesäännön vahvistamisesta.

Kun edellä mainittu valiokunta oli asetettu tarkastamaan vaivahoidon ohjesääntöä, päätti 2) kaupunginvaltuusto lähettää asian mainittua tarkoitusta varten vaivahoidonhallitukseen.

Kysymys lähemmästä yhteistyöstä kaupungin sivistyslaitosten johtokuntain kesken.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan kesäkuun 13 päivänä 1911 oli antanut 3) komitean tehtäväksi laatia ehdotuksen lähemmän yhteistyön järjestämiseksi kaupungin sivistyslaitosten johtokuntain kesken, antoi komitea joulukuun 28:nä mainittua vuotta päivätyn mietinnön 4) asiasta.

Mainitussa mietinnössä lausui komitea m. m. seuraavaa:

Komitean mielestä oli luultavaa, että se kunnan oppilaitosten johdon keskitys, mikä oli päässyt käytäntöön Saksassa ja Sveitsissä, olisi, jos sitä olojen mukaan sovitettuna muodossa Suomen kaupungeissa sovellettaisiin, tšekäläistenkin kunnallisten oppilaitosten kehitykselle hyödyksi. Keskuslautakunnan asettaminen kaupungin oppilaitoksia varten olisi sentähden sangen sovelias toimenpide. Ei voinut olla tarkoituksenmukaista, että laitokset, jotka, kuten kansanlastentarhat, kansa- ja käsityöläiskoulut, suhtautuivat toisiinsa, niinkuin perustus, jatko ja loppu ja joitten niinmuodoin tulisi muodostaa elimellinen kokonaisuus, tai jotka työskentelivät yhtä rinnan, niinkuin kansakoulut ja kasvatuslaitokset tahi kansakoulujen jatkoluokat ja käsityöläiskoulut, olivat kukin eri johtokuntansa alaisia, jotka vain satunnaisesti olivat yhteistoiminnassa keskenään

1) Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 18 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 1 §. — 3) Ks. 1911 vuod. kert. siv. 217. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 70 vuodelta 1911.

ja silloinkin ainoastaan kirjallisesti. Oli aivan epäilemätöntä, että väärinkäsitykset helpommin vältettäisiin ja perinpohjainen, kaikkia asianosaisia mahdollisimmassa määrässä tyydyttävä käytännöllisten asiain ratkaisu tavallisesti varmemmin ja nopeammin saavutettaisiin asiantuntijain suullisilla keskusteluilla kuin virkakirjelmää käyttämällä, ja se perinpohjaisempi tutustuminen kunnallisen opetustyön eri aloihin, minkä keskuslautakunnan jäsenet yhteisissä neuvotteluissa saavuttaisivat, olisi aivan luultavasti opastava heitä näkemään toiselta puolen sellaisia puutteellisuuksia eri oppilaitosten järjestysmuodossa ja työtavassa ja toiselta puolen sellaisia tilaisuuksia näiden laitosten keskinäiseen vuorovaikutukseen, joita nykyisen eristystilan johdosta ei ollut huomattu. Kaupunginvaltuustollekin, jolle kaupungin nopean kasvamisen johdosta kasaantui vuosi vuodelta yhä suurempi joukko käsiteltäviä asioita, olisi epäilemättä tuntuvaa etua siitä, että eri johtokuntain alaisia oppilaitoksia koskevista asioista olisi saatavissa lausuntoja alituiselta komitealta, jossa asiaan osalliset johtokunnat olisivat edustettuina. Mahdollisimman tarkan suunnitelmanmukaisuuden ja yhtenäisyyden saavuttaminen kunnallisen opetustoimen kehityksessä — joka päämäärä näytti toivottavalta niin taloudelliselta kuin kasvatusopilliseltakin kannalta — helpottuisi tuntuvasti, jos asetettaisiin kaupungin oppilaitoksille yhteinen keskuskomitea.

Komitea luetteli eräitä vuosina 1909—11 kansakoulujen johtokunnan käsiteltävinä olleita senlaatuksia asioita, joiden ratkaisua kaupungin sivistyslaitosten keskuslautakunta olisi voinut käsitteyllään edistää.

Niinkuin tunnettu, oli senaatti antanut erään komitean tehtäväksi laatia ehdotuksen maamme käsityöläiskoulujen uudesti järjestämiseksi. Tämän komitean mietintö kuului sisältävän ehdotuksen, jossa määriteltiin näiden koulujen kehityksen yleiset perusteet, mutta varattiin asianomaisille kunnille tilaisuus muodostaa eräät koulujen työsuunnitelman yksityiskohdat paikkakunnan tarpeitten mukaisesti. Käsityöläiskoulujen opetuksen järjestämisen asian likeisessä yhteydessä oli kysymys kansakoulujen jatkoluokkain järjestämisestä. Opetuksen tuli epäilemättä olla etusijassa käytännöllistä laatua niin käsityöläiskouluissa kuin jatkoluokillakin, mutta nämä molemmat laitokset eivät saaneet kilpailla keskenään, vaan tuli niiden mahdollisimman hyvin täydentää toisiaan. Kohta kun käsityöläiskouluja koskeva uusi asetus oli annettu, olisi tähän kuuluvat kysymykset otettava perinpohjin harkittaviksi komiteassa tai lautakunnassa, johon kuului ammattimiehiä sekä käsityöläis- että kansakoulujen alalta, ja nämä kysymykset sopisi antaa kaupungin oppilaitosten vastaisen keskuslautakunnan käsiteltäviksi.

Keskuslautakunnan kävisi myös velvoittaminen antamaan lausuntoja kaikista hakemuksista, jotka tarkoittavat avustuksen saamista anniskeluosakeyhtiön voittovaroista kaupungissa toimiville sivistysyrityksille, sekä pitämään silmällä myönnettyjen määrärahan käyttämistä. Täten tuotettaisiin huomattavaa huojennusta niille johto- ja lautakunnille, joiden huolena nämä tehtävät nykyään olivat. Ja sille valiokunnallekin, jonka oli lautakuntain antamain lausuntojen perusteella tehtävä ehdotus voittovarin jakamiseksi, olisi eduksi, että se, ainakin mitä sivistyslaitoksille myönnettäviin avustuksiin tuli, voisi nojautua yhden ainoan lautakunnan antamaan lausuntoon, sensijaan että sen nyt täytyi yhteensovittelalla useita eri ehdotuksia.

Lautakunnalta sopisi myös vaatia lausuntoja erinäisille kunnan opetustyössä toimiville virkailijoille ehdotetuista johtosäännöistä sekä tärkeämmistä virkanimityksistä.

Vaikka siis komitean mielestä keskuslautakunnan pääasiallisesti tulisi toimia neuvovana laitoksena, kävisi kuitenkin vähitellen eräät asiat antaminen sille ei ainoastaan lausunnon saamista varten, vaan ratkaistaviksikin. Niinpä sopisi keskuslautakunnan, siinä tapauksessa että ehdotus kansanlastentarhain avustusten panemisesta maksettaviksi kaupungin vuotuisesta menosäännöstä hyväksyttiin, toimittaa kaupunginvaltuuston siihen tarkoitukseen varaaman määrärahan jakaminen eri lastentarhain kesken hankittuaan ehdotuksen siltä johtokunnalta, jonka alaisina lastentarhat lähinnä olivat. Toiselta puolen näytti sopivalta, että kysymystä määrärahan jakamisesta kansanlastentarhain voimassapitämiseksi käsitteli kaksi viranomaista: lastentarhain johtokunta ja keskuslautakunta.

Lopuksi olisi keskuslautakunta sovelias elin hoitamaan sellaisia kunnan opetustoiminnan alaan kohdistuvia tehtäviä, jotka eivät kuuluneet muiden johto- ja lautakuntain toimialaan.

Jotta keskuslautakunnalla kunkin eri kysymyksen käsittelyssä olisi käytettävänä tarpeellinen yksityisiseikkain tuntemus, olisi lautakunta oikeutettava asiantuntijoiksi kutsumaan ne kaupungin virkamiehet, joita se halusi kuulla. Toiselta puolen olisi eräät kaupungin virkamiehet: kansakoulutarkastajat, käsityöläis- ja ammattikoulujen johtajat, lastentarhain tarkastaja sekä työväenasiain lautakunnan ja kasvatustalouden sihteerit julistettava oikeutetuiksi olemaan saapuvilla keskuslautakunnan kokouksissa sekä siellä lausumaan mielensä.

Keskuslautakunnan äänioikeutettuina jäseninä olisivat eräitten johto- ja lautakuntain valitsevat edustajat sekä kaupunginvaltuuston valitsema lainopillisesti sivistynyt henkilö.

Toistaiseksi tulisi seuraavilla johto- ja lautakunnilla itsekullakin

olla edustajansa keskuslautakunnassa, nimittäin kansakoulujohtokunnalla, työväenasiain lautakunnalla, kasvatuslautakunnalla ja kansanlastentarhain johtokunnalla. Käsityöläiskoulujen johtokuntain tulisi lähettää yhteinen edustaja, samaten ammattikoulujen johtokuntain. Jos työväenopisto perustettaisiin kaupunkiin ja se saisi eri johtokunnan, tulisi tämän johtokunnan edustaja työväenasiain lautakunnan edustajan sijaan.

Lautakunnan jäsenet olisi valittava kalenterivuodeksi kerrallaan, koska valitsevain johtokuntain kokoonpano vuosittain muuttui eikä ollut soveliaista, että jotakin johtokuntaa edusti henkilö, joka ei enää siihen kuulunut. Koska kaiketi joka tapauksessa samat henkilöt, mikäli mahdollista, valittaisiin vuosi vuodelta uudestaan, ei tuollainen järjestely tuottaisi mainittavaa vaaraa lautakunnan töiden yhtäjaksoisuudelle.

Keskuslautakunnan diarit ja pöytäkirjat pitäisi, sen annettavat kirjelmät laatia ja sille myönnetyt määrärahat hoitaa lautakunnan ottama sihteeri. Lautakunnan kokouksissa sihteeri myös toimisi esittelijänä, ellei lautakunta ollut antanut jonkin asian valmistelemista toisen henkilön tehtäväksi. Edelleen tulisi sihteerin pitää silmällä niiden oppilaitosten toimintaa, joille oli myönnetty avustusta anniskeluosakeyhtiön voittovaroista.

Edellä esitetyn nojalla komitea ehdotti kaupunginvaltuuston päätettäväksi m. m.:

että asetetaan kaupungin oppilaitosten keskuslautakunta; sekä
että keskuslautakunnan noudatettavaksi vahvistetaan mietinnön oheiset johto- ja menosäännön ehdotukset.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa päätti 1) kaupunginvaltuusto lähettää asian koko laajuudessaan valmisteltavaksi rahatoimikamarissa asetettuun kaupungin hallinnon uudesti järjestämistä valmistelevaan komiteaan, joka harkintansa mukaan saisi asian järjestämiseksi esittää muunkin kuin nyt laaditun ehdotuksen.

Kirjelmässä 2) helmikuun 7 päivältä huomautti kasvatuslautakunta, että ensimmäinen ehto jotta laiminlyötyjen ja pahantapaisten lasten hyväksi tehty työ voisi johtaa toivottuun tulokseen oli epäilemättä, että kasvatustoimenpiteiden valinnassa tarpeellista huomiota pantiin ei ainoastaan lasten ympäristöön ja heidän osottamaansa pahantapaisuuteen, vaan myös heidän yksilöllisiin ominaisuuksiinsa sekä mahdollisiin psyykillisiin vajavaisuuksiin ja säännöttömyyksiin. Kun viimeksi mainituista seikoista ei ollut luotettavaa selvitystä saatavissa, ellei puheenalaisia lapsia asetettu perinpoh-

Poikain vastaanotto- ja havaintokodin perustaminen.

1) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 32 §. — 2) Valt. pain. asiakirj. n:o 51.

jaisen tarkastuksen alaisiksi, oli monin paikoin ulkomailla, missä suojeluskasvatustyötä jo oli harjoitettu pitemmän aikaa, perustettu erityisiä vastaanottolaitoksia, joissa huollettaviksi otetuille lapsille oli tarjona väliaikainen oleskelupaikka ja heitä myös kävi jonkin aikaa pitäminen silmällä.

Kasvatuslautakunnan toiminnan jatkuessa oli vastaanotto- ja havaintokodinkin tarve Helsingissä käynyt yhä pakottavammaksi. Tuollaiseen kotiin ei sijoitettaisi ainoastaan niitä lapsia, jotka kasvatuslautakunnan oli täytynyt ottaa huostaansa, vaan lyhyeksi ajaksi muitakin lapsia, joitten syystä tahi toisesta oli havaittu tarvitsevan tilapäistä turvaa yhteiskunnan puolelta, sekä semmoisiakin, joita viranomaisen oli ollut pakko ottaa huostaansa ja joita ei ollut heti voitu muuante sijoittaa. Tuollaisen vastaanottokodin puutteessa oli kasvatuslautakunnan tähän asti täytynyt monasti, kun sen toimenpidettä oli ollut tarpeen, täydelliseen ja pitkäaikaiseen kasvatuslaitoshoitoon vastaanottaa lapsia, joiden ohjaamiseksi oikealle tielle ehken olisi riittänyt lyhytaikainen oleskelu vastaanottokodissa. Tuollaisen kodin perustaminen olisi myös omansa helpottamaan työtä lasten kerjuun hillitsemiseksi, jommoista kerjuuta pääkaupungissa, suhteellisestikin katsoen, harjoitettiin paljon yleisemmin kuin missään muussa maamme köyhäinhoitoyhdyskunnassa. Myöskin muista kunnista kotoisin olevia kerjääviä lapsia, jotka vaivaishoitohallituksen täytyi ottaa hoitoonsa, kävisi tässä kodissa silmälläpitäminen ja hoitaminen, sillä aikaa kun selvitystä heidän kotipaikastaan hankittiin. Yhtä vähän kuin vaivaistaloa tahi sen lastenkotia kävi pitäminen sopivana hoitolana vastamainituille nuorille irtolaisille, yhtä vähän voi poliisi- tahi tutkintovankila olla sopiva säilytyshuone alaikäisille lainrikkajille sinä aikana, jolloin heitä kuulusteltiin ja tutkittiin, ja kun kaupungin oli velvollisuus antaa tarpeelliset virkahuoneistot poliisilaitoksen käytettäväksi, lie nee sen myös varattava lainrikkomuksista tavattujen alaikäisten säilyttämiseksi paikka sopivassa lastenhoitolaitoksessa.

Kun lasten tavallisesti ei tarvitsisi kauan oleskella vastaanottokodissa, ei edellä mainittua tarkoitusta varten perustettavaa kotia myöskään tarvitsisi laittaa ylen suurisuuntaiseksi. Jo kahtatoista hoidokkia varten laitettu koti ehkä riittäisi. Kun useimmat lapset vastaanottokodissa oleskellessaan voisivat käydä kaupungin kansakouluissa, sopisi työskentely kodissa rajoittaa taloustehtäviin, veisto- ja käsitöihin sekä kesäiseen aikaan puutarhatyöhön.

Edellä lausutun johdosta kasvatuslautakunta m. m. ehdotti, että kaupunginvaltuusto päättäisi Helsinkiin hetimiten perustettavaksi kahdelletoista hoidokille aiotun vastaanotto- ja tarkastuskodin.

Rahatoimikamari, jolta oli vaadittu lausunto asiasta ja joka siitä oli hankkinut kasvatuslautakunnalta lisäselvitystä, huomautti antamassaan lausunnossa ¹⁾, että lainrikkomusten johdosta pidätetyt alaikäiset, joita aikaisemmin oli säilytetty poliisilaitoksessa, oli sittemmin erinäisissä tapauksissa sijoitettu tutkintoajaksi kaupungin omistamaan Bengtsårin kasvatuslaitokseen, minkä jälkeen heihin nähden meneteltiin asian laadun mukaan. Kun kuitenkin lyhyt-aikaista sijoitusta niin etäiseen paikkaan, kuin Bengtsårin laitos oli, ei käynyt pitäminen edullisena jo siitäkään syystä, että puheen-alaisten lasten kuljetus kaupungista laitokseen ja sieltä takaisin tuotti ajanhukkaa, näyttää jo tämäkin asianhaara puolustavan tässä puheena olevan laitoksen perustamista. Mutta lisäksi oli vielä muitakin syitä. Ehdotetun laitoksen tarpeellisuus näytti nimittäin kielämättömältä siltäkin kannalta katsoen, että se olisi kasvatuslautakunnan huostaan otettujen lasten tarkastuslaitoksena. Täytyi nimittäin pitää kaupungille sangen epämukavana ja kalliiksi käypänä menettelynä, että lapsia, joiden teot ehkä johtuivat psyykkillisestä viallisuudesta, lähetettiin kunnan kasvatuslaitokseen, vaikka he tarvitsivat sopivaa mielisairaanhoidoa taikka myös heidän tarvitsisi olla vain lyhyen aikaa vastaanottokodissa tarkastuksen alaisina, minkä jälkeen heidät lähetettäisiin kukin kotiinsa antamalla samalla tarpeellisia ohjeita heidän vastaiseen hoitoonsa nähden.

Mitä laitoksen järjestelyyn tuli, oli lautakunta alkuaan ajatellut perustettavaksi pojille ja tytöille yhteisen laitoksen, jossa olisi kaikkiaan kaksitoista sijaa. Lautakunta oli kuitenkin sittemmin, aikaisemmasta suunnitelmastaan luopuen, ehdottanut perustettavaksi laitoksen vain poikia varten, minkä ohessa lautakunta oli tehnyt kaupunkilähetyksen kanssa sellaisen sopimuksen, että lautakunnan hoitoonsa ottamat tytöt sai tarkkaamista varten sijoittaa kaupunkilähetyksen tyttökotiin, jolle nyttemmin myös oli myönnetty valtiopua. Tästä sijoituksesta aiheutuvat kustannukset suoritettaisiin toistaiseksi yksityistä elätteelleantoa varten myönnetystä määrärahasta, joten tähän tarkoitukseen ei vielä tarvittaisi eri määrärahaa. Lautakunnan ehdottamaan laitokseen kuitenkin järjestettäisiin sama sijamäärä, kuin aikaisemmin oli ehdotettu, eli kaksitoista sijaa.

Rahatoimikamari ehdotti m. m. kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että edellä esitetyllä tavalla järjestetty poikain vastaanottoja havaintokoti 1913 vuoden alusta perustettaisiin tänne.

Asiaa esiteltäessä myöntyi ²⁾ kaupunginvaltuusto kasvatuslau-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 51. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 9 §. Ks. myös tätä kert. siv. 128.

takunnan esitykseen sen mukaisesti mitä rahatoimikamari oli asiassa ehdottanut.

Muutoksia ja lisäyksiä kaupungin yleisten töiden hallituksen ja rakennuskonttorin johtosääntöihin.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 30 päivänä 1911 oli päättänyt ¹⁾ apulais-kaupunginasemakaava-arkkitehdin viran perustettavaksi sekä antanut kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi avonaiseksi julistaa ja täyttää mainitun viran ynnä valtuustolle lähettää ehdotuksen tämän toimihenkilön johtosäännöksi, lähetti rahatoimikamari kirjelmässä ²⁾ helmikuun 29 päivältä valtuustolle hallituksen laatiman tuollaisen ehdotuksen sekä ehdotukset vähäisiksi muutoksiksi ja lisäyksiksi hallituksen ja rakennuskonttorin ³⁾ voimassa oleviin johtosääntöihin, esittäen ehdotettuja muutoksia ja lisäyksiä vahvistettaviksi.

Tähän rahatoimikamarin esitykseen kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾, joten alempana luetellut mainittujen johtosääntöjen pykälät muuttuivat seuraaviksi:

Kaupungin yleisten töiden hallituksen johtosääntö.

7 §.

Hallituksen velvollisuutena on erittäinkin:

a) katsoa, että kaikki yleisiä töitä varten osotetut määrärahat tulevat asiantuntevalla ja kaupungin edun mukaisella tavalla käytetyiksi tarkoituksiinsa;

b) vahvistaa, ellei kaupunginvaltuusto toisin määrää, kaupungin rakennusyritysten ohjelma ja valvoa niitä;

c) kaikinpuolisesti tutkia rakennusten, katujen, rantasiltain, istutusten y. m. uutis- taikka muutostöitä varten tehdyt piirustukset ja kustannusarviot;

d) tutkia ja hyväksyä tarveaineiden ja työkalujen y. m. hankintatarjoukset sekä rakennuskonttorin toimesta hankitut urakkatarjoukset;

e) vuosittain yksissä neuvoin teknillisten laitosten hallituksen kanssa laatia kaupungin katuverkkoa koskevain töiden ohjelma;

f) kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ilmoituksen johdosta ja sen kustannuksella teettää kaikki ne katuverkossa suoritettavat työt, joita aiheutuu kaupungin yleisten vesi-, kaasu- ja sähköjohtojen laajentamisesta, uudestisijoittamisesta ja täydentämisestä;

g) katsoa, että kaupungin puistoja ja istutuksia hyvin hoidetaan sekä noudattamalla voimassa olevan metsälain säännöksiä pitää lähinnä huolta kaupungin metsäin hoidosta;

h) ratkaista kysymykset, jotka koskevat sekä työajan pituutta rakennuskonttorin huolehdittavina olevissa töissä että työpalkkain määrää, niin myös tariffi- ja muita sopimuksia;

i) katsoa, että ehdotus tarpeelliseksi kaupunginasemakaavan laajennukseksi ajoissa tehdään, valmistella tuollainen asia sekä rahatoimikamarille antaa sitä koskeva perusteltu esitys;

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 203. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 16. — ³⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 217 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 8 §.

j) tehdä ehdotus sellaisesta kaupungin kulkulaitosten sekä katu- ja lokaviemäriverkon laajentamisesta ja täydentämisestä, jota asutus ja muut olot saattavat vaatia;

k) katsoa, että merenkulun tarpeet asianmukaisesti otetaan huomioon ja siihen nähden tehdä ehdotuksia uusien satamalaitteiden rakentamisesta ja ennestään olevien laajentamisesta;

l) pitää silmällä kaupungin puhtaanapitotoimintaa;

m) antaa joka vuosi rahatoimikamarille: kesäkuussa viimekuluneen vuoden vuosikertomus ja ennen lokakuun 15 päivää meno- ja tulosääntöehdotus ensintulevaksi vuodeksi; sekä

n) muuten käsitellä niitä kysymyksiä, joita kaupunginvaltuusto, maistraatti tai rahatoimikamari hallitukselle lähettää.

8 §.

Hallituksen tulee toimeen ottaa:

apulaistyöpäällikkö, apulais-kaupunginarkkitehti, apulais-kaupungin-
asemakaava-arkkitehti, kaupunginrakennusmestari, varastonhoitaja ja met-
sänvartijat.

Rakennuskonttorin johtosääntö.

8 §.

mom. m) antaa joka vuosi ennen lokakuun 1 päivää hallitukselle seuraavana vuonna teetettävistä tarpeellisista töistä ehdotus tarpeellisine piirustuksineen ja kustannusarvioineen.

11 §.

Apulais-kaupunginasemakaava-arkkitehdin ottaa toimeen hallitus kaup-
ungin-asemakaava-arkkitehdin mieltä kuultuaan. Hänellä ei saa olla muuta
tointa.

Hänen velvollisuutenaan on:

a) kaupunginasemakaava-arkkitehdin osoituksen mukaan avustaa ehdo-
tuksia valmistettaessa kaupunginasemakaavan laajentamiseksi, muutokseksi ja
täydentämiseksi sekä muuten ottaa osaa kaupunginasemakaavaosastolla toi-
mitettaviin tehtäviin;

b) kaupunginasemakaava-arkkitehdin estettynä ollessa astua hänen si-
jaansa; sekä

c) muuten täyttää ne tehtävät, joita hänelle antaa hallitus, kaupungin-
insinööri tai kaupunginasemakaava-arkkitehti.

Kun 11 § oli uusi, muuttui entisen 11 §:n ja sitä seuraa-
vain pykäläin numerojärjestys.

Helmikuun 13 päivänä saatuaan kaupunginvaltuustolta tehtä-
väkseen ¹⁾ valtuustolle antaa ehdotuksen johtosäännökseen lähetti
musiikkilautakunta kirjelmässä ²⁾ maaliskuun 11 päivältä valtuus-
tolle sellaisen ehdotuksen.

Musiikkilauta-
kunnan johto-
sääntö.

¹⁾ Ks. tätä kert. siv. 129 ja seur. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 17.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ ehdotuksen eräin muutoksin, joten hyväksytty johtosääntö oli seuraava:

Helsingin kaupungin musiikkilautakunnan johtosääntö.

1 §.

Musiikkilautakunnan tehtävänä on käsitellä kunnan musiikkiasioita ja toimia tämän johtosäännön ja kaupunginvaltuuston määräysten mukaan.

2 §.

Musiikkilautakunnan velvollisuutena on:

- a) valvoa ja tarkastaa kaupungin avustamain musiikkiyritysten johtoa sekä taiteellisessa että taloudellisessa suhteessa;
- b) vastaanottaa saapuneet hakemukset, jotka koskevat kaupungin varoista musiikkitarkoituksia varten pyydettyjä avustuksia sekä vuosittain kullunkiarviojärjestelyn yhteydessä käsiteltäväksi lähettää kaupunginvaltuustolle nämä hakemukset lausuntoineen ja ehdotuksineen paikkakunnan musiikkielämän etujen valvomiseksi;
- c) panna toimeen kaupunginvaltuuston musiikkiasioista tekemät päätökset;
- d) antaa lausunnot asioista, jotka kaupunginvaltuusto lykkää lautakunnan valmisteltaviksi; sekä
- e) ottaa alotteita asioissa, jotka kuuluvat lautakunnan toimialaan, ja kaupunginvaltuustolle tehdä ehdotuksia tällaisista asioista.

3 §.

Musiikkilautakuntaan kuuluu seitsemän jäsentä, jotka kaupunginvaltuusto valitsee kahdeksi vuodeksi.

4 §.

Jäsenen erotessa ennen vaalikauden päättymistä on siitä ilmoitettava kaupunginvaltuustolle uuden vaalin toimittamista varten. Näin valittu toimii sen ajan, joka eronneen toimiajasta on jällellä.

5 §.

Musiikkilautakunta valitsee jäsenistään suljetuin lipuin puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan joka vuodeksi, ja on kaupunginvaltuustolle ja maistraatille sellaisen vaalin tulos ilmoitettava.

6 §.

Musiikkilautakunnan kokoonkutsuu puheenjohtaja niin usein, kuin tämä katsoo asiain sitä vaativan tai kun joku jäsen sitä puheenjohtajalta pyytää.

7 §.

Sekä puheenjohtajan että varapuheenjohtajan ollessa estettyinä saapumasta kokoukseen valittakoon tilapäinen puheenjohtaja.

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 17 §.

8 §.

Musiikkilautakunta on päätösvaltainen, kun neljä jäsentä on saapuvilla ja ottavat osaa päätöksen tekoon.

Jos julkisesti äänestettäessä eriäviä mielipiteitä edustavat äänet jakaantuvat tasan, voittaa puheenjohtajan kannattama mielipide. Suljetuin lipuin toimitetussa vaalissa määrätään arpomalla etusija niiden kesken, jotka ovat saaneet saman äänimäärän.

9 §.

Sihteerintehtävään hoitamista varten ottaa lautakunta siihen sopivan henkilön kaupunginvaltuuston määräämää palkkiota vastaan.

Lautakunnan kokousten pöytäkirjan tulee sisältää läsnäolevat jäsenet, käsitellyt asiat sekä tehdyt päätökset perusteluineen. Eriävien mielipiteiden ilmetessä on keskustelun pääasiallinen osa otettava pöytäkirjaan. Tarkistus toimitetaan joko kohta tai ensi kokouksessa.

Lähtevät toimituskirjat allekirjottaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

10 §.

Kun on syytä, kutsuu lautakunta kokouksiinsa asiantuntijoita kuin myöskin tässä kaupungissa toimivain soitannollisten yritysten, seurain tai korporatioiden edustajia; näin kutsutut ovat oikeutetut ottamaan osaa lautakunnan keskusteluihin, mutta ei päätöksiin.

11 §.

Lautakunnan on joka vuosi ennen syyskuun loppua annettava kaupunginvaltuustolle kertomus toiminnastaan edellisenä musiikkikautena.

Kirjelmässä 1) marraskuun 9 päivältä 1911 lähetti terveydenhoitolautakunta valtuustolle laatimansa ehdotuksen m. m. uudeksi, muuttuneiden olojen vaatimaksi kaupungin aluelääkärien johtosäännöksi.

Aluelääkärien
uusi johtosääntö.

Ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa päätti 2) kaupunginvaltuusto sen lähettää lähemmin valmisteltavaksi erikoisvaliokuntaan, jonka jäseniksi valittiin herrat Tollet, Idman ja Estlander, ensimmäinen kaupunginlääkäri, ylimäär. professori V. Sucksdorff sekä toinen kaupunginlääkäri, lääketieteenliseniaatti H. Råbergh.

Valiokunta antoi sittemmin mietinnön 3) sekä seuraavan:

Ehdotuksen Helsingin kaupungin aluelääkärien johtosäännöksi.

1 §.

Aluelääkäreitä asetetaan Helsingin kaupunkiin niin monta kuin kaupunginvaltuusto katsoo tarpeen vaativan.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 60 vuodelta 1911. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 1 §. — 3) Valt. pain. asiakirj. n:o 32.

2 §.

Aluelääkärin virkaa täytettäessä tulee maistraatin julistaa virka kolmenkymmenen päivän kuluessa kuuluttamisesta avonaisena oikeutettujen suomalaisten lääkärin haettavaksi. Hakemusasiakirjoihin on liitettävä asianmukainen selvitys hakijan virkakelpoisuudesta sekä todistus että hakija kykenee puheessa ja kirjotuksessa käyttämään maamme molempia kieliä.

Sittenkun terveydenhoitolautakunnan lausunto hakijoista on saatu, lähetetään hakemusasiakirjat kaupunginvaltuustolle, joka nimittää aluelääkärin virkaan.

3 §.

Aluelääkärit otetaan varaamalla molemmin puolin kuusikuukautinen irtisanomisaika.

4 §.

Aluelääkärin on velvollisuus:

1) korvauksetta antaa lääkäriapua alueella asuville köyhille henkilöille, jotka, sen mukaisesti mitä siitä erittäin on säädetty, ovat oikeutetut maksutonta sairaanhoitoa saamaan, sekä määrättyinä, terveydenhoitolautakunnan hyväksyminä vastaanottotunteina että myös käymällä sellaisten potilaiden luona, jotka taudin laadun johdosta eivät voi saapua vastaanottotilaisuuteen;

2) maksutta antaa lääkärihoitoa alueellaan asuvalle kaupungin vakinaisen palokunnan alipäällystölle ja miehistölle sekä näiden perheille;

3) pitää päiväkirjaa kaikista aluelääkärinä hoitamistaan sairaista;

4) tarkata sellaisia alueella ilmeneviä seikkoja, jotka voivat haitallisesti vaikuttaa yleiseen terveydentilaan, sekä, asiinhaarain vaatiessa, siitä ilmoittaa ensimmäiselle kaupunginlääkärille;

5) viikottain, terveydenhoitolautakunnan vahvistaman kaavakkeen mukaan, lautakunnalle antaa ilmoitus hoitamistaan äkillisistä taudintapauksista sekä lautakunnalle kohta ilmoittaa kaikki tietoonsa tulleet, alueella sattuneet huomattavammat taudintapaukset, erittäinkin sellaiset, joiden voi epäillä olevan tarttuvan tahi kulkutaudin luontoisia tahi jotka ovat johtuneet muista tavattomammista syistä, niinkuin pilaantuneista ruokatarvoista tahi teollisuusammateissa sattuneista myrkytyksistä;

6) antaa kaupungin vaivashoitoviranomaisille tarpeellisia tietoja sekä todistuksia niiden henkilöjen terveydentilasta ja työkyvystä, jotka vaivashoidolta hakevat tahi saavat avustusta tahi pyrkivät kaupungin työ- ja vaivastaloon, niin myös saapua vaivashoitohallituksen istuntoihin, kun sanottu hallitus sen katsoo tarpeelliseksi;

7) lääkkeiden määräämisessä noudattaa säästäväisyyttä sekä, niitä kaupungin kustannuksella määrätessään, vaarinottaa vaivashoitohallituksen siinä kohden antamia ohjeita; niin myös

8) vuosittain tammikuun kuluessa terveydenhoitolautakunnan vuosikertomukseen pantavaksi ensimmäiselle kaupunginlääkärille antaa täydellinen selostus alueensa sairaanhoidosta edellisenä vuonna, jota selostusta tulee seurata sairaspäiväkirjan perustuksella sekä terveydenhoitolautakunnan määräämän kaavakkeen mukaisesti laaditut taulukot ynnä ilmoitus alueen terveydellisiä oloja koskevista huomioistaan.

5 §.

Aluelääkärin alueitten rajat määrää kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta.

6 §.

Aluelääkäri voidaan, kun kaupunginvaltuusto terveydenhoitolautakunnan esityksestä niin päättää, määrätä antamaan erikoishoitoa erinäisissä taudeissa myöskin alueen ulkopuolella asuville varattomille henkilöille.

7 §.

Aluelääkäriin, jolla pitää olla asuntonsa alueen rajain sisällä, tulee joka arkipäivä määrääaikoina, vähintään tunti sekä aamu- että iltapäivin, olla tavattavana vastaanottohuoneistossaan, jonka pitää, mikäli mahdollista, sijaita alueella niin, että useimpain avuntarvitsijain on helppo sinne päästä. Pakottavissa tapauksissa älköön aluelääkäri kieltäytykö sairaita auttamasta muinakin vuorokauden aikoina.

Vastaanottoajoistaan ja asunnostaan tulee aluelääkäriin ilmoittaa terveydenhoitolautakunnalle, jonka on sopivalla tavalla saatettava ne yleisön tiedoksi.

8 §.

Aluelääkäri on oikeutettu vuosittain saamaan kuukauden virkalomaa terveydenhoitolautakunnan hyväksymänä aikana, ja on tarpeellinen viransijainen kaupungin palkattava.

Virkavapauden aluelääkärille myöntää terveydenhoitolautakunta.

Virkaloman ja virkavapauden aikaisen viransijaisen ehdottaa viran vakainainen pitäjä ja määrää terveydenhoitolautakunta. Viran avonaiseksi tullessa on terveydenhoitolautakunnan niinkään määrättävä sopiva henkilö virkaa hoitamaan, kunnes se täytetään.

Aluelääkäriin virkaloman tahi virkavapauden aikana älköön vastaanottojen aikaa eikä paikkaa terveydenhoitolautakunnan myönnytyksestä muutettako.

Viransijaisen ottaminen sekä hänen vastaanottonsa ja asuntonsa on saatettava tiedoksi 7 §:ssä säädetyllä tavalla.

9 §.

Muuten tulee aluelääkäriin noudattaa voimassa olevia asetuksia, terveydenhoitolautakunnan päätöksiä sekä niitä määräyksiä, joita ensimmäinen kaupunginlääkäri kussakin eri tapauksessa saattaa viran hoitamiseen nähden asianmukaisesti antaa.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä edellä mainitun ehdotuksen sekä läänin kuvernööriltä anoa sille vahvistusta.

Kirjelmässä kesäkuun 29 päivältä lähetti ²⁾ maistraatti valtuustolle lääninhallituksen saman kuukauden 21 päivänä antaman päätöksen puheena olevan aluelääkärien uuden johtosääntöehdotuksen vahvistamisesta.

Esiteltäessä rahatoimikamarin esitystä lisämäärärahan myöntämisestä Sipoossa olevan kaupungin mielisairaalan ³⁾ rakennuttamista varten päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan antaa terveydenhoitolautakunnan tehtäväksi yksissä neuvoin mainitun sairaalan

Ehdotuksen laatiminen Sipoon mielisairaalan lääkärin ja taloudenhoiton johtosäännöksi.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 20 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 17 §. —

³⁾ Ks. tätä kert. siv. 42 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 1 §.

ylilääkärin kanssa laatia ehdotuksen sairaalan lääkärin- ja taloudenhoitoa koskevaksi johtosäännöksi.

Kaupunginteknillisten laitosten hallituksen ohjesääntö ja näiden laitosten toimitusjohtajain johtosääntö.

Käsitellessään kysymystä ohjesäännön antamisesta kaupungin teknillisten laitosten hallitukselle ja johtosäännön antamisesta niiden toimitusjohtajille päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 22 päivänä 1911, ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa, painattaa mainitun hallituksen esityksen, että toimitusjohtajat eivät kuuluisi jäseninä hallitukseen.

Uudestaan esiteltäessä asiaa, josta teknillisten laitosten hallitus oli antanut joulukuun 18:nä 1911 päivätyn lisäesityksen ²⁾ että toimitusjohtajille suotaisiin oikeus saada osavoittoa eräiden lähemmin mainittujen perusteiden mukaan, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto lähettää asian koko laajuudessaan lähemmin valmisteltavaksi valiokuntaan, jonka jäseniksi valittiin herrat Ramsay, Stjernvall, Björkenheim ja Enckell.

Huhtikuun 16:nä päivättyssä mietinnössään ²⁾ lausui valiokunta kysymyksestä, tulisiko teknillisten laitosten toimitusjohtajain jäseninä kuulua laitosten hallitukseen, mielipiteenään, että näiden johtajain ei tulisi kuulua hallitukseen ja esitti käsityksensä tueksi: etteivät asianomaiset johtajat, ammattimiehinä kukin erikoisalallaan, tavallisesti olleet päteviä teknillisissä erikoiskysymyksissä arvostelmaan toisia laitoksia koskevia ehdotuksia, minkätähden heidän osanotostaan hallituksen päätöksiin hallituksen teknillinen pätevyys ei karttuisi; ettei johtajien, jotka tietenkin harrastivat enimmäkseen kysymysten ratkaisua, jotka koskivat kunkin omaa laitosta, ollut mahdollista riittävän asiallisesti arvostella toisia laitoksia koskevia asioita, mikä seikka ei voinut koitua hallituksen yhteistyölle ja sen tulokselle hyödyksi; että johtajien työ pirstoutui, jos heidän täytyi syventyä asioihin, joilla ei ollut yhteyttä heidän varsinaisen toimensa kanssa; sekä että hallitus jo itse oli ehtinyt saada sellaisen kokemuksen siihenastisesta menettelytavasta, että se oli nähnyt olevan syytä useita kertoja ehdottaa muutosta tässä kohden. Kunkin johtajan tulisi sentähden valiokunnan mielestä hallituksen kokouksissa ainoastaan esitellä oman laitoksensa asiat ja hallituksen pyynnöstä antaa muistakin kysymyksistä lausuntonsa.

Mitä tuli teknillisten laitosten hallituksen esitykseen osavoiton antamisesta teknillisten laitosten toimitusjohtajille, ehdotti valiokunta sen evättäväksi. Valiokunta ei nimittäin pitänyt oikeana, että kunnallishallinnossa toteutettaisiin yksityisessä liiketoiminnassa noudatettu osavoittojärjestelmä sellaisellakaan alalla, missä liikeperi-

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 233 ja 234. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 26. — ³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 3 §.

aatteita melkoisessa määrässä täytyi noudattaa. Liikelaitoksinakin oli teknillisillä laitoksilla kunnallisten laitosten luonne, joiden päälliköt olivat kunnan virkamiesten asemassa. Ei näyttänyt oikealta näille antaa palkkoja toisten perusteiden mukaan kuin kunnan muille virkamiehille, näin sitä vähemmän kun osavoittojärjestelmää ei voida toteuttaa erinäisiin muihin virkamiehiin nähden, jotka toiminnassaan voivat melkoisessa määrässä valvoa kunnan taloudellisia etuja, niinkuin esimerkiksi kaupungininsinööri. Kaupungin samoin kuin valtionkin virkamiehillä tuli tietoisuudessa siitä, että palvelevat yleistä hyvää, olla riittävä kannustin sekä turvatummassa ja itsenäisemmässä asemassa, kuin yleensä yksityisissä yrityksissä, samoin kuin heille taatussa eläke-edussakin vastike jonkin verran pienemmästä vuositulosta. Jos kaupungin kuitenkin olisi jossakin tapauksessa vaikea kilpailussa yksityisen liiketoiminnan kanssa täyttää jokin paikka täysin pätevällä henkilöllä, oli aina tilaisuus korottaa toimesta maksettava vakinainen palkka kohtuulliseen määrään tai myöntää erikoisesti sopivalle viranpitäjälle mieskohtainen palkanlisä. Mielipiteensä lisätueksi valiokunta lausui, että sähkövirran ja kaasun kulutus kaupungin väestön lisääntyessä oli melkoisesti kasvava, tarvitsematta tämän kulutuksen lisääntymisen siis olla suoranaishana tuloksena sähkö- ja kaasulaitoksen johtavain henkilöiden osottamasta tarmokkaasta toiminnasta, sekä että toiselta puolen vesijohtolaitoksen liikkeenjohdolta puuttui kaikki mahdollisuus laitoksen tulojen kartuttamiseen, sen kun määräsivät muut seikat. Tämän lisäksi huomautettiin, että valmistettujen hyödykkeiden tariffit oli, koska oli välttämätöntä katsoa kuluttajain etua, tietenkin aina pidettävä mahdollisimman alhaisina, mihin seikkaan, koska se vaikuttaisi osavoittoon, asianomaiset eivät osavoittojärjestelmän vallitessa ehkä aina kiinnittäisi riittävää huomiota.

Lisäksi valiokunta valaisi niitä muutosehdotuksia, jotka se oli katsonut asiakseen esittää teknillisten laitosten hallituksen laatiin ehdotuksiin hallituksen ohjesäännöksi ja toimitusjohtajain johtosäännöksi.

Valiokunta esitti m. m., että kaupunginvaltuusto päättäisi:

hyväksyä mietinnön oheiset ehdotukset kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesäännöksi ja näiden laitosten toimitusjohtajain johtosäännöksi; sekä

evätä ehdotuksen osavoittojärjestelmän käytäntöön ottamisesta toimitusjohtajiin nähden.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen muutoin ¹⁾, paitsi että vähäinen muutos tehtiin teknillisten laitosten hallituksen ohjesääntöehdotukseen.

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 21 §. Ks. myös tätä kert. siv. 139.

Kaupunginvaltuuston siten hyväksymät ohjesääntö ja johtosääntö olivat seuraavat:

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ohjesääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen tehtävänä on hoitaa kaupungin vesijohtolaitosta sekä kaasun- ja sähkötehdasta niihin kuuluvine laitteineen sekä sen ohella:

järjestää rahatoimikamarin ohjeiden mukaan kaupungin katujen, yleisten paikkain ja rantasiltain valaistus sekä pitää sitä silmällä, ollen hallitus myöskin velvollinen tekemään rahatoimikamarille esityksen sellaisista valaistusta koskevista muutoksista ja parannuksista, joita hallitus katsoo tarpeen vaatimiksi; valvoa kaupunkiin asetettuja, mutta kaupungille kuulumattomia valaistus- ja voimajohtoja sekä katsoa, että niihin nähden annettuja määräyksiä tarkoin noudatetaan; kuin myös

pyydettyessä antaa kaupunginviranomaisille lausuntoja ja tietoja hallituksen toiminnan yhteydessä olevista asioista.

2 §.

Hallitukseen kuuluu kolme jäsentä ja kolme varajäsentä, jotka valitaan siten, että puheenjohtajan ja toisen jäsenen sekä kaksi varajäsentä valitsee kaupunginvaltuusto kolmeksi vuodeksi sekä toisen jäsenen ja yhden varajäsenen rahatoimikamari jäsenistään yhdeksi vuodeksi.

Puheenjohtajan ollessa estettynä on kaupunginvaltuuston valitseman jäsenen varapuheenjohtajana astuttava puheenjohtajan sijaan.

Hallituksessa toimii sihteeri.

3 §.

Hallitus kokoontuu puheenjohtajan tai hänen ollessa estettynä varapuheenjohtajan kutsumuksesta sekä on päätäntövaltainen, jos jompikumpi näistä sekä kaksi jäsentä tai varajäsentä on saapuvilla ja ottavat osaa päätökseen.

4 §.

Hallituksen kokouksissa esittelevät eri laitosten toimitusjohtajat kukin laitoksensa asiat.

Sihteeri tekee kokouksissa pöytäkirjan, johon merkitään päätökset sekä tapahtuneet äänestykset.

5 §.

Hallituksen ehdotukset, jotka koskevat:

kaasun valovoimaa;

veden, kaasun ja sähkövirran kulutustariffeja; sekä

johtolaitteiden liittämässä noudatettavia sääntöjä ja ehtoja, ovat läheittävät rahatoimikamariin, joka oman lausuntonsa ohella alistaa ehdotukset kaupunginvaltuuston harkittaviksi ja hyväksyttäviksi.

6 §.

Hallituksen kirjelmät allekirjottaa puheenjohtaja ja varmentaa sihteeri.

7 §.

Eri laitosten toimitusjohtajat valitsee kaupunginvaltuusto hallituksen ehdotuksesta, ja otetaan heidät toimeensa kuuden kuukauden molemminpuolisella irtisanomisajalla. Muut sääntöpalkkaiset virkamiehet ottaa toimeen ja erottaa hallitus korkeintaan kuuden kuukauden keskinäisellä irtisanomisajalla. Muun tarpeellisen palveluskunnan ottaa ja erottaa asianomainen toimitusjohtaja.

Toimitusjohtajien johtosäännön antaa kaupunginvaltuusto hallituksen esityksestä.

Virkamiesten ja palveluskunnan virkavapauden myöntää hallitus.

8 §.

Vuosittain viimeistään lokakuun 15 päivänä on hallituksen annettava rahatoimikamarille ehdotus ensintulevan vuoden meno- ja tulosäännöksi.

9 §.

Kertyneet varat, joita ei tarvita käyttöön ja liikkeeseen, toimitetaan rahatoimikonttoriin.

Menojen suorittamiseen tarvittavat varat otetaan rahatoimikonttorista rahatoimikamarin määräämällä tavalla.

10 §.

Kun tulee kysymys vesi-, kaasu- tai sähköjohtoverkon laajentamisesta, uudistamisesta tahi täydentämisestä, on hallituksen siitä ilmoitettava kaupungin yleisten töiden hallitukselle, joka rakennuskonttorilla, korvausta vastaan, toimittuttaa tarpeellisen kadunrepimisen sekä, johdon valmistuttua, kadun täyttämisen ja kiveämisen, ellei muuta menettelytapaa katsota tarkoituksenmukaiseksi ja siitä sovita.

11 §.

Teknillisten laitosten hoidosta ja liikkeestä, jokaisesta laitoksesta erikseen, on pidettävä täydelliset tilikirjat, jotka, kalenterivuosittain päätettyinä, ovat ennen maaliskuun 1 päivää seuraavana vuonna jätettävät rahatoimikamariin pidettäväksi kaupungin tilintarkastajain saatavissa; ollen hallitus kuitenkin velvollinen jo aikaisemmin ennen helmikuun 1 päivää rahatoimikamariin antamaan kaikki kaupungin tilinpäätöstä varten tarvittavat tiedot.

Hallituksen velvollisuus on niinkään vuosittain ennen kesäkuun 1 päivää kaupunginvaltuustolle antaa kertomus hallituksen ja sen alaisten laitosten toiminnasta edellisenä vuonna.

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten toimitusjohtajain johtosääntö.

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten toimitusjohtajain velvollisuutena on, kunkin laitoksessaan:

- 1) lähinnä hoitaa laitoksen johtoa;
- 2) esitellä hallituksen kokouksissa laitosta koskevat asiat sekä muutenkin, hallituksen kutsusta, olla kokouksissa läsnä;
- 3) tehdä teknillisten laitosten hallitukselle ehdotukset kysymyksissä, jotka koskevat:

- laitoksen sääntöpalkkaisten virkamiesten ottamista ja erottamista; sekä tarveaineiden, koneiden ja työkalujen suurenpuoleisia ostoja ja tilauksia;
- 4) antaa hallitukselle joka kuukausi raportit laitoksen käytöstä;
 - 5) tehdä hallitukselle esitys urakoitsijain ottamisesta ja erottamisesta asettamis- ja johtotöitä varten;
 - 6) valvoa laitoksen kirjanpitoa sekä antaa hallitukselle lähinnä edellisen kalenterivuoden päätetyt tilikirjat;
 - 7) pitää sellaisia päiväkirjoja ja muistiinpanoja, jotka tarkoittavat erityisesti laitoksen teknillistä käyttöä;
 - 8) jättää hallitukselle erikoisehdotus laitoksen vuosikulunkiarvioksi;
 - 9) laatia ja hallitukselle antaa vuosikertomus laitoksen toiminnasta;
 - 10) järjestää ja valvoa laitoksessa palvelevan henkilökunnan toimintaa sekä ottaa, erottaa ja hallituksen vahvistamain perusteiden mukaan määrätä ylimääräisten virka-apulaisten, työnjohtajain ja työntekijäin palkat;
 - 11) tarkastaa ja tehdä ehdotukset ja laskelmat töistä, jotka tarkoittavat laitoksen ylläpitoa, uudestirakentamista tai laajentamista;
 - 12) antaa hallitukselle kaupunginviranomaisten vaatimia lausuntoja ja tietoja asioista, jotka kuuluvat laitoksen käytön alaan; sekä
 - 13) muuten noudattaa hallituksen antamia ja tarpeelliseksi katsomia määräyksiä.
- Toimitusjohtajilla ei saa olla muuta tointa eivätkä he myöskään hallituksen luvatta saa vastaanottaa yksityisiä toimia.

Kaupungin tavaravajain ohjesääntö järjestyssääntöineen.

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 9 päivänä 1911 oli erikoisvaliokuntaan valmisteltavaksi lähettänyt ¹⁾ kysymyksen kaupungin tavaravajain käyttämisestä voimassa olevain määräysten muuttamisesta, antoi valiokunta asiasta mietinnön ²⁾ ehdotuksineen m. m. mainittujen tavaravajain ohjesäännöksi ja järjestyssäännöiksi.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä vahvisti ³⁾ kaupunginvaltuusto mainitut ehdotukset, ohjesääntöehdotuksen eräin vähäisin muutoksin.

Ohjesääntö ja järjestyssäännöt, joita sovellettaisiin huhtikuun 1 päivästä 1912 lähtien, hyväksyttiin siten voimassa oleviksi seuraavina:

Helsingin kaupungin tavaravajain ohjesääntö.

1 §.

Helsingin kaupungin tavaravajat, jotka ovat tullikamarin valvonnan alaisia ja tulliteknilliseltä kannalta katsotaan umpinaisiksi rantasilloiksi, vuokrataan alempana mainituilla ehdoilla:

1) Venäjältä tahi ulkomaalta saapuneiden lastien lajittelua ja varastoonpanoa varten, kunnes tavara joko tullauttamatta lähetetään toiseen paikka-

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 217. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 10. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 19 §. Ks. myös tätä kert. siv. 92 ja 93.

kuntaan tahi vietään pakkahuoneeseen tahi myös kohta tullauksen tapahduttua annetaan omistajalleen;

2) vientitavaran varastoon panoa varten, kunnes lähetystilaisuutta Venäjälle tahi ulkomaalle ilmaantuu; sekä

3) toisesta kotimaan paikkakunnasta toiseen menevän kauttakuluttavaran varastoonpanoa varten uudestilastauksen tapahtuessa Helsingissä.

Erikoistapauksissa ja kun vajoja ei tarvita edellä mainittuihin tarkoituksiin, voi kaupungin rahatoimikamari myös vuokrata ne muihin tarkoituksiin.

2 §.

Tavaravajain hallintoa hoitaa liikennekonttori, joka veloittaa, panee kirjaan ja tilittää kertyneet vuokrat sekä huoltaa vajain ynnä niissä olevain kiintonaisten vaakain ja kaluston kunnossapidon.

Vajain lähimpänä silmälläpitäjänä on kaitsija, jonka tullikamari asianomaisten virka- tahi palvelusmiestensä joukosta toimeen määrää.

Kaitsijan tehtävänä on:

valvoa järjestystä vajoissa;

osottaa paikat vajiin otettaville tavaroille;

antaa tarkastamansa tiedot vajanvuokran maksunpanon toimittamiseksi; asianomaisten tullivahtimestarien kesken jakaa se korvaus, minkä kaupunki on myöntänyt vuokran laskemiseen tarpeellisten tietojen antamisesta liikennekonttorille sekä kaupungin etujen valvomisesta vajoissa; kuin myös

huoltaa, että tavaroita ei anneta vajoista, ennenkuin niiden vuokra on maksettu tahi liikennekamreeri kaupungin puolesta on myöntänyt luvan niiden antamiseen, paitsi mikäli koskee tullipakkahuoneeseen vietäviä tavaroita.

Vajain puhtaanapidon toimittaa kaupungin puhtaanapitolaitos.

3 §.

Jos joku haluaa vajiin tallettaa tavaroita, on hakemus siitä ajoissa tehtävä kaitsijalle, samalla ilmoittamalla minkä verran tilaa tarvitaan ja mistä ajasta lähtien. Tavara saa yleensä tilaa siinä järjestyksessä, kuin se on ilmoitettu, mutta kaitsija on oikeutettu vajain tilaa jakaessaan ottamaan huomioon tavaran laadun, kuitenkin siten, että säännöllisesti kulkevain matkustajahöyrylaivain lasteille varataan etusija kaikkien muiden tavarain ja tuontitavaralle vientitavaran edellä. Toisesta kotimaan paikasta toiseen menevällä kauttakuluttavaraalla on vähin oikeus.

4 §.

Jos tavara on tulenarkaa tahi terveydelle vaarallista, tai jos se voi vahingoittaa varastohuonetta tahi muita tavaroita, tahi jos se muuten painoa, laajuutta tahi muita ominaisuuksia silmällä pitäen on sen laatuista, että sitä kaitsijan harkinnan mukaan ei ole sovelias vajassa säilyttää, saa hän kieltäytyä sitä vastaanottamasta.

5 §.

Sitä, joka on tavaran ilmoittanut vajaan otettavaksi, pidetään, ellei liikennekamreerin kanssa toisin sovita, tavaran tallettajana ja hoitajana, ja vastaa hän siitä, että vuokraa suoritetaan se määrä ja niillä ehdoilla, kuin kaupunginvaltuuston vahvistama ohjesääntö ja taksa likemmin sisältävät.

6 §.

Tavarantallettaja saa itse kärsiä kaiken vahingon, mikä tavaraa kohtaa

vajassa säilytettäessä, siinäkin tapauksessa että vahingon syynä ovat vajan puutteellisuudet, muut siellä säilytetyt tavarat, tulipalo, varkaus tahi haaskaus.

Sama määräys koskee sitä tapausta, että tavara vahingoittuu sitä kaupungin toimesta toiseen paikkaan muutettaessa.

7 §.

Tallettaja on oikeutettu sinä aikana, kun tavaraa vajassa säilytetään, tarpeen mukaisesti sitä pitämään silmällä ja hoitamaan. Tullaamattoman tavarain katsastaminen tahi näytteiden ottaminen siitä voi sitä vastoin tapahtua ainoastaan asianomaisen tulliviranomaisen luvalla ja hänen silmälläpitonsa alaisena.

8 §.

Tavaraa annetaan vajasta tallettajalle tai hänen siihen oikeuttamalleen, sittenkun vuokra, jos liikennekamreeri sitä vaatii, on maksettu.

9 §.

Tavarantallettaja on velvollinen, ellei erityistä sopimusta ole tehty, kahden vuorokauden kuluessa kaitsijan ilmoittamasta irtisanomisesta viemään tavarain pois vajasta, sen uhalla että se muuten poistetaan kaitsijan toimesta tallettajan kustannuksella siihen paikkaan, minkä kaitsija sopivaksi katsoo.

Jos kotimainen tahi tullautettu tavara, paikalle kutsuttujen uskottujen miesten arvion mukaan, ei kannata kustannuksia, joita olisi sen kuljettamisesta ja varastoon panemisesta toiseen paikkaan, on liikennekonttorilla valta kohta irtisanomisajan päätyttyä julkisella huutokaupalla myydä tavara sekä huutokauppasummasta pidättää kaupungin saaminen. Jos huutokauppasumma ei riitä tarpeellisiin kustannuksiin, on tallettaja velvollinen korvaamaan puuttuvan määrän, mutta myös oikeutettu saamaan ylijäämän.

10 §.

Paitsi tämän ohjesäännön määräyksiä ovat myös noudatettavina rahatoimikamarin antamat erityiset järjestyssäännöt.

11 §.

Tämä ohjesääntö on ruotsin ja suomen kielellä laadittuna pidettävä yleisön saatavana tavaravajoissa sekä liikennekonttorissa ja sen haaraosastoissa. Taksa ja järjestyssäännöt ovat kumpaisellakin kielellä laadittuna julkinauttavat tavaravajoihin.

12 §.

Edellä oleva ohjesääntö astuu voimaan huhtikuun 1 päivänä 1912.

Helsingin kaupungin tavaravajain järjestyssäännöt.

1 §.

Tallettajan tahi sen, jonka hän siihen oikeuttaa, tulee päästä tavaravajoihin tavaransa hoitamaan niinä aikoina, joina kaupungin pakkahuone on tullausta varten avoinna. — Tavarain ottamisesta vajaan muina aikoina on kaitsijan kanssa sovittava.

2 §.

Tavaravajain kaitsijalle varataan oikeus tarkastaa liikenteenharjoittajain työväki sekä vajoista poistaa hänen mielestään sopimattomat henkilöt, niin myös evätä sellaisilta henkilöiltä pääsy vajoihin.

3 §.

Voimassa olevassa poliisijärjestyksessä säädetyn seuraamuksen uhalla kielletään tavaravajoissa:

- 1) tupakoimasta;
- 2) nauttimasta tai jakelemasta väkijuomia;
- 3) kaitsijan luvatta käyttämästä muuta kuin kaupungin hankkimaa valaistusta; sekä
- 4) muuten varomattomasti pitelemästä tulta.

Täkäläisen pörssilaitoksen ¹⁾ uudestijärjestämistä varten ase- Helsingin pörssin säännöt.
 tetun komitean lähettämän ehdotuksen Helsingin pörssin säännöiksi kaupunginvaltuusto puolestaan päätti ²⁾ hyväksyä sekä antoi Helsingin kauppavaltuutettujen toimeksi hankkia säännöille vahvistuksen.

Täytettäessä kaupunginvaltuuston ³⁾ apulaissihteerin ja notaarin virkoja valitsi ⁴⁾ valtuusto apulaissihteeriksi prokuraattorinsihteerin J. R. Ugglan sekä notaariksi toimittaja K. V. Puuskan. Kaupunginvaltuuston virkain täyttämisen.

Jälleen täytettäessä rahatoimikonttorin avonaista nuoremman kaupunginkirjanpitäjän virkaa valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto siihen ekspeditööri O. W. Roosin. Rahatoimikonttorin kaupunginkirjanpitäjänviran jälleen täyttämisen.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikonttorin vanhemmalle konttorikirjurille, neiti M. Th. Cadeniukselle eron hänen konttorikirjurinvirastaan, tammikuun 1 päivästä 1913 lukien. Virkaero rahatoimikonttorin konttorikirjurille.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto mainitun konttorikirjurinviran toistaiseksi ja kunnes muuta määrättäisiin hoidettavaksi viransijaisella.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto liikennekonttorin vanhemmalle kirjanpitäjälle F. Lammiselle eron kirjanpitäjänvirasta, toukokuun 1 päivästä lukien, minkä ohessa valtuusto valitsi samasta ajankohdasta lähtien mainitun konttorin vanhemmaksi kirjanpitäjäksi nuoremman kirjanpitäjän F. A. Ekebomin, nuoremaksi kirjanpitäjäksi vaakamestarinapulaisen G. E. A. Tidermanin ja vaakamestarinapulaiseksi ylimääräisen vaakamestarin B. Bäckmanin. Virkaero liikennekonttorin kirjanpitäjälle sekä konttorin virkain jälleen täyttämisen.

Täytettäessä rakennustarkastuskonttorin ⁸⁾ hiljattain perustet- Rakennustarkastuskontto-

¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 235. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 25 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 210 ja seur. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 22 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 20 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 9 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 6 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. siv. 220 ja seur.

rin rakennus-
insinöörinviran
täyttäminen.

Kaupungin
museon johta-
janviran täyt-
täminen sekä
ero virasta.

Kansanlasten-
tarhain tarkas-
tajanviran
täyttäminen.

Virkaero ali-
palomestarille
sekä kysymys
palolaitoksen
uudistamisesta.

Marian sairaa-
lan toimihenki-
löjen siirto uu-
teen kulkutau-
tisairaalaan.

Kallion alueen
luelääkärin-

tua rakennusinsinöörin virkaa valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto siihen insinööri A. E. Nikanderin.

Täytettäessä hiljattain perustettua kaupungin museon ²⁾ johtajan virkaa valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto siihen filosofiantohtori K. K. Meinanderin.

Tohtori Meinanderin anomukseen saada vuoden päättyessä vapautus vastamainitusta johtajan virasta kaupunginvaltuusto myöntyi ⁴⁾.

Täytettäessä hiljattain perustettua kansanlastentarhain tarkastajanvirkaa ⁵⁾ valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto siihen neiti Th. Gahmbergin, ja oli hänen astuttava virkaan tammikuun 1 päivänä 1913.

Sittenkun alipalomestari O. Ekman oli palotoimikunnalle antamassaan kirjoituksessa pyytänyt vapautusta toimestaan, kohta kun siihen oli ehditty toinen henkilö valita, lähetti toimikunta kirjelmässä joulukuun 6 päivältä mainitun anomuksen valtuustolle ja puolsi myöntymistä siihen sekä esitti samalla, että toimikunta valtuutettiin julistamaan virka avonaiseksi, sillä ehdolla että viran uusi pitäjä ei saisi toimikunnan suostumuksetta hoitaa mitään sivutointa.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto, palotoimikunnan esitykseen myöntyen, siihen katsoen että kaupunki oli tuntuvasti laajentunut ja uusia paloasemia osin jo oli rakennettu, osin suunniteltu siitä lähtien kun kaupungin palolaitos oli nykyiselleen järjestetty, toimikuntaan lähettää kysymyksen palolaitoksessa ehkä tarpeellisista uudistuksista, ollen toimikunnan asiaa valmisteltuaan valtuustolle tehtävä tarpeellisiksi havaitsemansa ehdotukset, ja oli edellä mainittu alipalomestarinvirka sentähden julistettava avonaiseksi panemalla se lisäehto, että vastaisen viranpitäjän tuli virkaan nähden alistua semmoisiin muutoksiin kuin valtuusto päättänee.

Kun syksyllä 1912 avattavan uuden kulkutautisairaalan toimintaa oli pidettävä Marian sairaalan kulkutautiosaston työn jatkona, esitti terveydenhoitolautakunta kirjelmässä lokakuun 10 päivältä, että ne mainitun osaston toimihenkilöt eli ylilääkäri, assistenttilääkärit, hoitajattaret y. m., jotka saattoivat tulla kysymykseen, saisi siirtää vastaaviin toimiin uudessa sairaalassa tarvitsematta virkoja julistaa avonaisiksi, sekä että lautakunta oikeutettaisiin lähemmin määräämään, milloin eri toimihenkilöjen siirto sopisi toimittaa.

Kaupunginvaltuusto myöntyi ⁸⁾ esitykseen.

Täytettäessä vastaperustettua Kallion alueen ⁹⁾ toisen alue-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 4 §. — ²⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 230 ja seur. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 15 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 14 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 101 ja 102. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 35 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 13 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 7 §. — ⁹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 132.

lääkäriin virkaa valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto siihen lääketieteen- viran täyttämisen. liseniaatti C. J. L. Wetterstrandin.

Tehdyn hakemuksen johdosta myönsi ²⁾ kaupunginvaltuusto Töölön alueen aluelääkärille, lääketieteentohtori A. Elmgrenille eron hänen aluelääkärinvirastaan, joulukuun 1 päivästä lukien, minkä ohessa valtuusto mainitun alueen aluelääkäriksi valitsi ³⁾ ylimäär. professorin A. L. Wallgrenin.

Jälleen täytettäessä Hermannin ja Toukolan alueen avonaista aluelääkärinvirkaa valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto siihen lääketieteen- liseniaatti Hj. M. Stenbäckin.

Esiteltäessä rahatoimikamarin esitystä lisämäärärahan myöntämisestä Sipoossa olevan kunnan mielisairaalan ⁵⁾ rakennuttamista varten päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto m. m., että mainitun sairaalan ylilääkärinvirka oli julistettava avonaisena vastaanotettavaksi tammi-kuun 1 päivänä 1913 ja velvoittamalla uusi viranpitäjä alistumaan vastedes annettavaan lähempään johtosääntöön sekä laitoksen rakennusaikana seuraamaan työn kulkua ja siinä antamaan asian- tuntumuksensa käytettäväksi, ja oli virka täytettävä varaamalla kuusikuukautinen molemminpuolinen irtisanomisaika.

Tehdyn anomuksen johdosta myönsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin suomenkielisten kansakoulujen apulaistarkastajalle, filosofiantohtori K. O. Vikmanille eron hänen tarkastajanvirastaan, syyskuun 1 päivästä lukien, minkä ohessa mainittujen kansakoulu- jen apulaistarkastajaksi valittiin ⁸⁾ filosofiantohtori O. Mantere.

Rahatoimikamarin kirjelmässä toukokuun 11 päivältä asiasta tehdyn esityksen johdosta päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto niihin häiriöihin nähden, joiden alaisena kaupungin meriliikenne oli ollut siitä lähtien, kun Suomen luotsi- ja majakkalaitos vuonna 1912 oli asetettu keisarikunnan meriministeriön alaiseksi, alamaisessa kir- jelmässä anoa ryhtymistä sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että lail- linen järjestys mainittuun luotsi- ja majakkalaitokseen nähden tulisi palautetuksi.

Kirjelmässä marraskuun 14 päivältä ilmoitti kunnallinen keskus- toimisto ¹⁰⁾ kaupunginvaltuustolle että, sittenkun toimistolle jo oli useimmista maamme kaupungeista lähetetty painatetut kunnalliset asiakirjat ja toimiston aineskokoelmaa muutoinkin oli täydennetty, toimisto oli alottanut toimintansa sekä antoi maksutta pyynnöstä kaupunginvaltuustoille ynnä kuntain virastoille, hallituksille, lauta-

Virkaero Töölön alueen aluelääkärille sekä viran jälleen täyttäminen.

Hermannin ja Toukolan alu- een aluelää- kärinviran jälleen täyttä- minen. Sipoossa ole- van kaupungin mielisairaalan ylilääkärin- viran avonai- seksi julista- minen.

Virkaero kan- sakoulujen apulaistarkas- tajalle sekä viran jälleen täyttäminen.

Alistus toimen- piteisiin ryhty- misestä lailli- sen järjestyk- sen palautta- miseksi luotsi- ja majakka- laitokseen nähden.

Kunnallinen keskustoimisto alottanut toimintansa.

1) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 28 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 17 §. — 3) Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 3 §. — 4) Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 3 §. — 5) Ks. tätä kert. siv. 42 ja seur. — 6) Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 1 §. — 7) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 33 §. — 8) Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 12 §. — 9) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 27 §. — 10) Ks. tätä kert. siv. 169.

kunnille, valiokunnille ja virkamiehille tietoja kaupunkikuntain laitoksista sekä vastasi muihin kaupunkien kunnallisoloja koskeviin kysymyksiin.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto, että edellä oleva oli saatettava maistraatin, rahatoimikamarin sekä kaupungin hallitusten ja lautakuntain tiedoksi.

Kaupungin voi-
kauppaa kos-
keva esitys-
ehdotus.

Herra Häggmanin tekemän, kaupunginvaltuuston kokouksessa joulukuun 22 päivänä 1911 pöydälle pannun, täkäläistä voikauppaa koskevan esitysehdotuksen ²⁾ lähetti ³⁾ valtuusto valmistusvaliokunnan ehdotuksesta terveydenhoitolautakuntaan lähemmän selityksen ja lausunnon saamiseksi.

Kirjelmässä huhtikuun 11 päivältä teki terveydenhoitolautakunta ilmoituksen niistä toimenpiteistä, joihin asiassa oli ryhdytty, sekä pyysi saada vastedes antaa lisälausunnon asiasta.

Kirjelmä ei aiheuttanut erikoista toimenpidettä kaupunginvaltuuston puolelta ⁴⁾.

Esitysehdotus
toimenpiteisiin
ryhtymisestä
elintarpeiden
hinnan huojis-
tamiseksi kau-
pungissa.

Kaupunginvaltuustolle antamassaan esitysehdotuksessa ⁵⁾ ehdottivat herrat Ehrnrooth, Häggman, Serlachius, Tollet, Walldén ja V. von Wright esittämillään syillä, että valtuusto päättäisi antaa komitean tehtäväksi harkita, mihin toimenpiteisiin kunnan puolelta olisi ryhdyttävä elintarpeiden hinnan huojistamiseksi kaupungissa sekä aikansa valtuustolle antaa tästä tehtävästä johtuvat esitykset ja ehdotukset.

Asiaa esiteltäessä päätti ⁶⁾ kaupunginvaltuusto, hyväksyen esitysehdotuksen ponnien, siten päätetyn komitean jäseniksi valita herra Häggmanin, ent. päätirehtöörin R. Sieversin, toimitussihteeri A. Hyttisen, rakennusmestari N. L. Eskolan, kaupungininsinööri G. Idströmin sekä filosofianmaisterit G. Estlanderin ja G. R. Snellmanin.

Kysymys väli-
tyksestä työrii-
doissa.

Työväenasiain lautakunnan kirjelmässä syyskuun 5 päivältä tehdyn esityksen, että lautakunta valtuutettaisiin rakennusteollisuuden alalla täällä vallitsevan työriidan johdosta ryhtymään sopivaan toimenpiteeseen mainitun riidan sovittamista tarkoittavain keskustelujen aikaansaamiseksi asianosaisten kesken kaupunginvaltuusto hylkäsi ⁷⁾.

Niinikään hylkäsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto 22 äänellä 18 vastaan valmistusvaliokunnan tekemän ehdotuksen, että työväenasiain lautakunnalla olisi valta tehdä uusi esitys sellaisen lisäyksen aikaansaamisesta lautakunnalle vahvistettuun johtosääntöön, että lauta-

¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 17 §. — ²⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 236. —

³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 10 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 16 §. —

⁵⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 75. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 26 §. — ⁷⁾ Valt.

pöytäk. syysk. 10 p. 49 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 29 §.

kunnalla olisi puhjenneissa työriidoissa, jos jompikumpi tai molemmat asianosaiset halusivat lautakunnan välitystä tai lautakunta itse harkitsi sopivaksi välitykseen ryhtyä, oikeus siihen.

Kirjelmässä marraskuun 23 päivältä jätti maistraatti kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi Pietarissa vuonna 1913 toimeenpantavaa venäläistä terveyshoidollista näyttelyä varten asetetun päätoimikunnan tiedustelun Helsingin kaupungin osanotosta mainittuun näyttelyyn.

Kysymys kaupungin osanotosta näyttelyihin.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei kaupungilla ollut tilaisuutta ottaa osaa mainittuun näyttelyyn.

Sen johdosta että keisarillinen venäläinen teknillinen seura oli kehottanut kaupunkia lähettämään edustajia Pietarissa pidettävään kokoukseen, jossa pohdittaisiin kysymystä kunnallistoimintaa koskevia oloja valaisevan näyttelyn järjestämisestä vuonna 1915 päätti 2) kaupunginvaltuusto valita herrat Enckellin ja Stjernvallin valtuutettuina ottamaan osaa mainittuun kokoukseen, minkä jälkeen saisi näiden lausunnosta ja lähemmästä ehdotuksesta riippua, ottaisiko kaupunki osaa itse näyttelyyn.

Kirjelmässä kesäkuun 5 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle lausunnon saamista varten ehdotuksen kaupungin uudeksi vaalijärjestykseksi, jonka ehdotuksen mukaan m. m. vaalipiirien luku lisääntyisi viideksitoista, mutta maistraatilla kuitenkin olisi valta harkintansa mukaan asettaa yhteinen vaalilautakunta kahta tai useampaa vaalipiiriä varten.

Lausunto uuden vaalijärjestyksen ehdotuksesta.

Asiaa esiteltäessä päätti 3) kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä edellä mainitun ehdotuksen.

Kirjelmässä helmikuun 7 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle lääninhallituksen lähetteen, jossa kaupunginvaltuuston lausuntoa oli vaadittu tšekäläisen poliisimestarin kuvernöörille tekemän esityksen johdosta, että kaupungin voimassa olevaan poliisijärjestykseen pantaisiin lisämääräys siitä, että kaupungin talonomistajat ovat velvolliset taloihinsa laittamaan sähkökellojohdon talonmiehen asuntoon.

Lausunto poliisijärjestyksen tehtävästä talojen sähköjohtoja koskevasta lisäyksestä.

Hankittuaan lausunnon Helsingfors gårdsägarförening yhdistykseltä ja Helsingin suomalaiselta talonomistajain yhdistykseltä päätti 4) kaupunginvaltuusto ehdottaa edellä mainitun esityksen evättäväksi, koska ehdotettu toimenpide olisi merkitystä vailla niissä taloissa, joissa ei ole talonmiestä taikka joissa on yövartija taikka joiden porttia tai ulko-ovea ei suljeta yöksi, sekä tuollaiset kellojohdot sitä paitsi epäilemättä monessa kohden tulisivat väärinkäytöksen ja ilkivallan esineiksi.

1) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 8 §. — 2) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 25 §. —

3) Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 18 §. — 4) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 9 §.

Lausunto
aseiden kanto-
kieltoa koske-
vasta asiasta.

Kirjelmässä toukokuun 28 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle lääninhallituksen lähetteen, jossa kaupunginvaltuustolta vaadittiin lausuntoa täkäläisen poliisimestarin kuvernöörille tekemän esityksen johdosta, että ryhdyttäisiin sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että puukon ja revolverin sekä muiden hengen- vaarallisten aseiden kantaminen huvi- tai muissa julkisissa tilaisuuksissa kiellettäisiin sekä ankara rangaistus kiellon rikkomisesta säädettäisiin.

Asiaa esiteltäessä päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto antaa sen valmisteltavaksi erikoisvaliokunnalle, johon valittiin herrat Grotenfelt, Serlachius ja Lassenius.

Toukokuun 31:ntenä päivätyssä mietinnössä ²⁾ valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto kuvernöörille ilmoittaisi, että valtuusto poliisimestarin tekemään ehdotukseen liittyen oli puolestaan hyväksynyt kaupungin voimassa olevaan, lokakuun 30 päivänä 1908 vahvistettuun poliisijärjestykseen 46 §:n kohdalle 1 momentiksi pantavaksi seuraavan lisäyksen: „Yleiseen kansankokoukseen tai muuhun sellaiseen tilaisuuteen, jossa ihmisiä on enemmän koolla, älköön terä-, ampuma- tai muuta asetta ilman pätevää aihetta tuotako.“

Asiaa lopullisesti esiteltäessä hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto valiokunnan esityksen 22 äänellä 14 vastaan, jotka annettiin poliisimestarin ehdotuksen epäämisen puolesta.

Lausunto
hissien katsas-
tustaksan
ehdotuksesta.

Kirjelmässä helmikuun 24 päivältä pyysi maistraatti kaupunginvaltuuston lausuntoa seuraavasta kaupungin hissien katsastustaksan ehdotuksesta:

1) uuden hissien katsastuksesta	Smk	40: —
2) kahden tai useamman samassa talossa olevan uuden hissien yhtäaikaisesta katsastuksesta, kultakin	„	30: —
3) yhden hissien tarkastuskatsastuksesta	„	25: —
4) kahden tai useamman samassa talossa olevan hissien yhtäaikaisesta tarkastuskatsastuksesta, kunkin	„	20: —

Asiaa esiteltäessä päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto puoltaa mainittua ehdotusta, sillä edellytyksellä että siinä mainitut maksut oli laskettu kultakin hissiltä eikä kumpaisellekin katsastuksessa toimivalle katsastajalle.

Lausunto
työttömyys-
vakuutuskom-

Kirjelmässä helmikuun 21 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle lääninhallituksen lähetteen, jossa kaupungin-

¹⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 23 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 47. —
³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 22 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 12 §.

valtuuston lausuntoa oli vaadittu hallituksen asettaman työttömyysvakuutuskomitean mietinnöstä ja ehdotuksista.

Asiaa esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto erikoisvaliokunnalle, johon valittiin herrat Relander, Engström ja Hertzberg, antaa toimeksi laatia lähemmän ehdotuksen valtuuston annettavaksi lausunnoksi asiasta.

Kirjelmässä huhtikuun 17 päivältä lähetti maistraatti kaupunginvaltuustolle lääninhallituksen lähetteen, jossa valtuuston lausuntoa oli vaadittu asetetun komitean laatimasta ehdotuksesta maamme kaupunkien yleiseksi rakennussäännöksi.

Asiaa esiteltäessä päätti 2) kaupunginvaltuusto antaa erikoisvaliokunnalle, johon valittiin herrat Grotenfelt, Ehrnrooth, H. Lindberg, Lundqvist ja Idman, toimeksi laatia ehdotuksen valtuustolta vaaditaksi lausunnoksi.

K. senaatin vaadittua kaupunginvaltuustolta lausuntoa täkäläisen lihanhinnan järjestämistä koskevasta asiasta päätti 3) valtuusto, rahatoimikamarin annettua asiasta lausunnon 4), ilmoittaa, ettei valtuusto katsonut asian silloisessa vaiheessa olevan ryhtyminen eikä ehdottaminen ryhdyttäväksi suoranaisiin toimenpiteisiin elintarpeiden hinnan huojistamiseksi, mutta että valtuusto vastedes käsitellessään päiväjärjestyksessä olevia kysymyksiä kunnan teurastamon rakennuttamisesta ja torikaupan järjestämisestä kohdistaisi erikoista huomiota elintarvekysymykseen sen koko laajuudessa.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto käskeä rahatoimikamarin mahdollisimman pian valtuustolle antaa kamarilta aikaisemmin vaaditun lausunnon kunnan teurastamon rakennusasiasta, joka lausunto olisi annettava niin hyvissä ajoin, että määrärahat teurastamon rakennustöiden aloittamista varten voitaisiin panna 1913 vuoden menosääntöön, sekä sen ohessa huomauttaa kamaria, että on tarpeellista mahdollisimman pian ottaa käsiteltäväksi kamariin niinikään lähetetty kysymys torikaupan järjestämisestä.

Puoltavan lausunnon antoi kaupunginvaltuusto 6 tapauksessa Suomen kansalaisoikeuden hakemuksista 5) ja 1 tapauksessa vapautusta Suomen kansalaisuudesta tarkoittavasta hakemuksesta 6).

42 tapauksessa puolsi 7) kaupunginvaltuusto myöntymistä ulko-

tean mietinnöstä.

Lausunto maamme kaupunkien yleisen rakennussäännön ehdotuksesta.

Lausunto lihanhinnan järjestämistä koskevasta asiasta.

Lausuntoja Suomen kansalaisoikeuden y. m. hakemuksista.

Lausuntoja elinkeino-oike-

1) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 7 §. — 2) Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 5 §. — 3) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 9 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 37. — 5) Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 3 §, maalisk. 12 p. 5 §, maalisk. 26 p. 3 §, syysk. 10 p. 12 §, marrask. 26 p. 4 § ja jouluk. 10 p. 7 §. — 6) Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 1 §. — 7) Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 1 ja 2 §, tammik. 30 p. 15–17 §, helmik. 13 p. 7 ja 8 §, helmik. 27 p. 1 §, maalisk. 12 p. 2–4 §, maalisk. 26 p. 2 §, huhtik. 16 p. 1–3 §, huhtik. 30 p. 1 §, toukok. 14 p. 1–5 §, toukok. 28 p. 1 §, kesäk. 11 p. 10–12 §, syysk. 10 p. 1–8 §, lokak. 8 p. 2–5 §, lokak. 29 p. 1 §, marrask. 12 p. 1 §, marrask. 26 p. 1 ja 3 § sekä jouluk. 20 p. 2 §.

utta ja kiinteän omaisuuden omistusoikeutta tarkoittavista lupahakemuksista. maalaisten tekemiin hakemuksiin saada kaupungissa harjoittaa elinkeinoa.

Puoltavan lausunnon antoi ¹⁾ kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa ulkomaalaisten tekemästä hakemuksesta saada lupa omistaa ja hallita kiinteää omaisuutta tässä kaupungissa.

Lausuntoja rohdoskaupan ja myrkyllisten aineiden kaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista. Niinikään antoi kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon 1 tapauksessa rohdoskaupan ²⁾ harjoittamislupaa ja 1 tapauksessa tuollaisen kaupan siirtolupaa ³⁾ tarkoittavasta hakemuksesta.

Lausuntoja huutokauppaajanammattin harjoittamista ja biljardinpitämistä tarkoittavista hakemuksista. Samaten antoi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto 3 tapauksessa puoltavan lausunnon hakemuksista, jotka tarkoittivat luvan saamista myrkyllisten aineiden kaupan harjoittamiseen tässä kaupungissa.

Lausuntoja huutokauppaajanammattin harjoittamista ja biljardinpitämistä tarkoittavista hakemuksista. Sitä vastoin ehdotti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto 1 tapauksessa hyödylliseksi hakemusta luvan saamisesta huutokauppaajanammattin harjoittamiseen tässä kaupungissa.

Lausuntoja palo- ja väkiviinan tukkukaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista. 3 tapauksessa antoi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon hakemuksista, jotka tarkoittivat luvan saamista biljardin pitämiseen yleisön käytettävänä tässä kaupungissa.

Lausuntoja palo- ja väkiviinan tukkukaupan harjoittamislupaa tarkoittavista hakemuksista. Yhdessä tapauksessa puolsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto myöntäväksi hakemukseen luvan saamisesta paloviinan tukkukaupan harjoittamiseen, jota vastoin valtuusto epäsi 5 hakemusta sellaisen kauppaluvan ⁸⁾ saamisesta sekä 2 hakemusta luvan saamisesta palo- ja väkiviinan tukkukaupan ⁹⁾ harjoittamiseen.

Väkiviinajuomien vähittäismyyntin ja anniskelun, mallasjuomien anniskelun sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomien vähittäiskaupan järjestäminen ynnä ensinmainitun liikkeen yksinoikeuden pitentäminen. Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 22 päivänä 1911 käsitellessään kysymystä väkiviinajuomien vähittäismyyntin ja anniskelun, mallasjuomien anniskelun sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomien vähittäiskaupan järjestämisestä kesäkuun 1 päivän 1912 ja saman päivän 1914 väliseksi kaksivuotiskaudeksi ynnä ensiksi mainitun liikkeen yksinoikeuden pitentämisestä samaksi ajaksi oli antanut erikoisvaliokunnan tehtäväksi ¹⁰⁾ valtuustolle esittää ne ehdotukset sekä viinien että väkevämpain väkiviinajuomien myyntiin nähden, mitkä asiasta hankitun lisäselvityksen pohjalla näyttivät oikeutetuilta, antoi valiokunta tammi-kuun 10:ntenä päivätyn mietinnön ¹¹⁾ asiasta.

Mainitussa mietinnössä lausui valiokunta siitä, miten viinien ja muiden miedompain juovutusjuomien vähittäiskaupasta voimassa olevat lainmääräykset oikeastaan olisi ymmärrettävä, m. m. seuraavaa:

¹⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 6 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 2 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 2 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 23 §, toukok. 28 p. 2 § ja syysk. 10 p. 13 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 16 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 4 §, syysk. 10 p. 10 § ja jouluk. 20 p. 3 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 20 p. 6 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 8—10 § sekä toukok. 28 p. 4 ja 5 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 4 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 240 ja seur. — ¹¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 2.

Asiasta voimassa olevan, toukokuun 2 päivänä 1895 annetun asetuksen 2 §:n 1 momentissa säädettiin, että maistraatin tuli loka-kuun kuluessa joka toinen vuosi hankkia kaupunginvaltuusmiesten, tahi missä niitä ei ollut, raastuvankokouksen lausunto, kuinka monet viinien ja muitten miedompien väkijuomain vähittäismyyntioikeudet oli seuraaviksi kahdeksi myyntivuodeksi, jotka luettiin kesäkuun 1 päivästä alkaen, annettava sekä missä kaupungin seuduissa sellaisten juomien vähittäismyyntipaikkoja ei saanut olla. Saman pykälän 2 momentissa säädettiin että, jos maistraatti oli asiasta yhtä mieltä kaupunginvaltuusmiesten tahi raastuvankokouksen kanssa, jääköön asia sen varaan, mutta vastakkaisessa tapauksessa toimitti maistraatti asian kuvernöörille, jonka ratkaistava se oli. Pykälän 3 momentissa taas säädettiin että, jos myönnettyä myyntioikeutta tahdottiin saada uudistetuksi, älköön sitä kiellettävä, jollei hakija ollut oikeuttaan väärinkäyttänyt, rikkonut väkiviina- ja mallasjuomien myyntiä koskevia asetuksia tahi muuten pitänyt huonoa järjestystä myymisessä. Viimeksi mainittu säännös se oli, joka ensiksi kerrottuun verrattuna oli käytännössä aiheuttanut epätietoisuutta, kun toiselta puolen oli väitetty, että myyntioikeuksien lukua, siihen nähden mitä myönnetyn oikeuden uudistamisesta oli säädetty, ei voinut laillisesti määrätä vähemmäksi kuin niitä kulloinkin oli käytännössä, koska moitteettomasti käytetyn oikeuden anottu uudistaminen päinvastaisessa tapauksessa saattaisi käydä mahdottomaksi, mihin taas toiselta puolen oli huomautettu, että ensiksi mainittu säännös sisälsi päämääräyksen asiasta sekä että myyntioikeuden uudistamista kävi vaatiminen ainoastaan sikäli kuin tuollaisia oikeuksia ylipäättäen oli myönnetty.

1894 vuoden valtiopäiväasiakirjoista, joilla valtiopäivillä valtiopäivät puheena olevan asetuksen hyväksyivät, samoin kuin ritariston ja aatelin sekä pappis- ja porvarissäädyn keskusteluista katsoi valiokunta käyvän täysin selvästi näkyviin, että valtiopäivillä yleisesti oli kannatettu sitä mielipidettä, että 2 §:n 3 momentin tarkoituksena oli, että niiden viinikauppiaiden, jotka olivat moitteettomasti liikettään hoitaneet, tuli edelleen saada pitää heille myönnetty oikeudet sekä että kaupunginvaltuuston ja raastuvankokouksen valta määrätä tuollaisten oikeuksien luku oli rajoitettu sanotun kolmannen momentin kautta sikäli, että näillä viranomaisilla ei ollut valtaa määrätä oikeuksien lukua pienemmäksi kuin että ne viinikauppiaat, joilla kuluvan myyntikauden aikaan oli tuollainen oikeus, voivat saada sen pitää seuraavankin myyntikauden aikana.

Tämän johdosta ja kun tulkitessa nykyään voimassa olevan asetuksen puheenalaista 2 §:ää, jonka hämäränlainen sanonta oli aiheuttanut eri käsityksiä sen oikeasta sisällyksestä, valiokunnan

mielestä oli pantava ratkaiseva paino asetuksen laadinnan yhteydessä julkilausuttuun käsitykseen, ei valiokunnan enemmistö ollut voinut tulla muuhun päätökseen, kuin että mainittu 2 § oli käsitettävä niin, että pykälän 3 momentin säännös että, jos myönnettyä myyntioikeutta tahdottiin saada uudistetuksi, sitä älköön kiellättäkö, jollei hakija ole oikeuttaan väärinkäyttänyt, rikkonut väkiviina- ja mallasjuomain myyntiä koskevia asetuksia tahi muuten pitänyt huonoa järjestystä myymisessä, sisälsi rajoituksen kaupunginvaltuustolle tahi, missä sitä ei ollut, raastuvankokoukselle saman §:n 1 momentissa myönnettyyn valtaan määrätä, kuinka monet asetuksessa mainittua alkoholipitoisuutta olevien viinien ja muiden miedompain väkijuomien vähittäismyyntioikeudet oli seuraaviksi kahdeksi myyntivuodeksi annettava, sekä että kaupunginvaltuusto niinmuodoin ei ollut oikeutettu määräämään sanottua lukua vähemmäksi kuin että jokaiselle, jolla kulloinkin jatkuvan myyntikauden kuluessa oli tuollainen oikeus, varattiin mahdollisuus saada oikeutensa uudistetuksi, jos hän sitä halusi eikä ollut väärinkäyttänyt oikeuttaan, rikkonut väkiviina- tai mallasjuomien myyntiä koskevia asetuksia tahi muuten pitänyt huonoa järjestystä myymisessä.

Kun valiokunta siis ei ole voinut yhtyä siihen tulkintaan, jonka mukaan myyntioikeuksien lukumäärän kävisi niin supistaminen, että eräiltä aikaisemmilta myyjiltä riistettäisiin myyntioikeutensa, ei valiokunta voinut ehdottaa tätä lukua täällä vähennettäväksi ensintulevana myyntikautena ennen ehdotettuja seitsemääviidettä oikeutta vähemmäksi, joka oikeuksien lukumäärä oli nykyään käytännössä.

Mietintöön liittämässään vastalauseessa herra Listo puolusti sitä käsitystä, että kaupunginviranomaisilla puheena olevan 2 §:n 1 ja 3 momentin johdosta oli oikeus supistaa viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppain lukumäärä vähemmäksi niiden lukua, jotka hakivat sellaisten juomain myyntiin saamainsa oikeuksien uudistamista, voivatpa viranomaiset ne supistaa yhteen asti, mutta että siten myönnettyt oikeudet oli ehdottomasti annettava niille hakijoille, jotka olivat anoneet nauttimansa myyntioikeuden uudistamista.

Asiaa lopullisesti esiteltäessä päätti 1) kaupunginvaltuusto puolestaan, osittain äänestettyään:

1) väkiviinajuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun nähden: että vähittäismyyntioikeuksien lukumäärä vahvistetaan enintään yhdeksäksikolmatta, joista enintään neljäkolmatta oikeutta annetaan yksinomaan ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin; sekä

1) Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 14 §.

että anniskelu-oikeuksien lukumäärä vahvistetaan enintään kolmeksisetsemättä, josta määrästä kuitenkin enintään viisiviidettä saa luovuttaa käytettäväksi ravintolaliikkeen yhteydessä;

2) mallasjuomain anniskeluun nähden:

että sellaisen anniskelun oikeuksien lukumäärä on oleva enintään kolmekymmentä, joista oikeuksista kaksikymmentä olisi annettava ainoastaan suurenpuoleisille ruokaloille ja niihin verrattaville ravintoloille sekä kymmenen työväenluokkaa varten aiotuille ruokaloille, joissa olutta anniskellaan;

3) viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppaan nähden:

että paitsi sitä sellaisen kaupan oikeutta, joka lain mukaan kuuluu paloviinan ja muiden väkevämpien väkiviinajuomien vähittäismyyntioikeuden haltijalle, tällaisen vähittäismyynnin oikeuksien lukumäärä on oleva korkeintaan seitsemänviidettä; sekä

että nämä oikeudet ovat laadultaan henkilökohtaisia eikä niitä siis käy toiselle siirtäminen; samoin kuin

4) kaiken edellä mainitun liiketoiminnan harjoitusalueeseen nähden:

että vähittäismyynti- ja anniskelupaikkoja ei saa olla;

a) VI, VII, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV ja XV kaupunginosassa eikä kaupunkiin kuuluvalla, sen asemakaavaan ottamattomalla alueella;

b) I kaupunginosassa Rauhankadun pohjoispuolella, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

c) II kaupunginosassa Hallituskadun pohjoispuolella, mutta kyllä sanotun kadun varrella sekä Mikonkadun 9:ssä ja 11:ssä;

d) III kaupunginosassa Unioninkadun varrella Kauppatorin eteläpuolella sekä Unioninkadun ja Länsirannan välisissä kortteleissa;

e) IV kaupunginosassa Kansakoulu- ja Simonkadun pohjoispuolella eikä sanottujen katujen varsilla; sekä

f) Fredrikinkadun länsipuolella olevassa osassa IV ja V kaupunginosaa, mutta kyllä sanotun kadun varrella;

ettei kaupungin muissakaan osissa väkiviinajuomien vähittäismyyntiä ja anniskelua, mallasjuomain anniskelua eikä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäiskauppaa saa harjoittaa kirkon, koulun, kasarmin, sairaalan eikä semmoisen paikan välittömässä läheisyydessä, missä väkeä runsaammin liikkuu, ei myöskään Kauppa- ja Rautatientorin varsilla eikä Simon- ja Kaivokadun pohjoispuolella olevilla Itä- ja Länsi-Henrikinkadun varsilla; sekä

että poikkeuksen näistä kielloista saa väkiviinajuomain vähittäismyyntiin ja anniskeluun sekä mallasjuomain anniskeluun nähden tehdä Kauppa- ja Rautatientorin varsilla oleviin hotelleihin, Alppi-

laan, Kaisaniemeen, Blekholman saariin, Korkeasaareen, Liuska-
saareen ja Kaivohuoneeseen sekä teattereihin ja klubeihin nähden.

Yksinoikeuden myöntämisestä väkiviinajuomain vähittäiskaup-
paan ja anniskeluun nähden päätti kaupunginvaltuusto:

että Helsingin anniskeluosakeyhtiölle myönnetään yksinoikeus
kaikkien sekä koti- että ulkomaisten väkiviinajuomien vähittäismyynti-
tiin ja anniskeluun täällä edelleen kesäkuun 1 päivästä 1912 samaan
päivään 1914, ollen osakeyhtiö oikeutettu määrättyä, osakeyhtiölle
suoritettavaa maksua vastaan hotellin, ravintolan tai kahvilan omis-
tajalle luovuttamaan osan saamistaan anniskeluoikeuksista sekä
samoin yksityisille kauppiaille tai yhtiöille luovuttamaan oikeuksia
sellaisten ulkomaisten väkiviinajuomien vähittäismyyntiin, joita ei
anneta yleisölle huokeammasta kuin 5 markan hinnasta litra, astiasta
myyden, sekä 6 markasta litra pulloissa tai ruuseissa tähän maahan
tuotuinä;

mutta että mainittuun myönnytykseen kytketään seuraavat
ehdot:

että osakeyhtiön hallituksessa varataan sija vähintään kah-
delle kaupunginvaltuuston valitsemaalle jäsenelle, jotka vastaavat
kolmattaosaa jäsenluvusta;

että kaupunginvaltuusto vahvistaa niiden välikirjain kaavak-
keet, joilla vähittäismyynti- tai anniskeluoikeuksia luovutetaan;

että luokan, mihin kukin anniskelupaikka on luettava, määrää
maistraatti;

että osakeyhtiö viimeistään helmikuun kuluessa ottaa ratkais-
tavaksi kysymyksen, luovuttaako se omistamiaan vähittäismyynti- tai
anniskeluoikeuksia vai ei;

että anniskeluoikeuden haltija on oikeutettu keneltä kaupungin
väkiviinajuomakauppiaalta tahansa tilaamaan sellaisia väkiviina-
tavaroita, joita näillä on oikeus pitää kaupan;

että kaupunginvaltuuston valitseman alituisen sovintolauta-
kunnan, johon kuuluu viisi henkilöä ja tarpeellinen määrä vara-
jäseniä, ratkaistavaksi jätetään; a) kysymys siitä, onko vuokraaja
osakeyhtiön vaatimuksesta julistettava saamansa oikeuden menettä-
neeksi; b) muut riidat, joita voi syntyä osakeyhtiön ja sen vuokraa-
jain välillä vuokrasopimuksen sisällyksestä; sekä c) kysymys tavara-
varaston lunastamisesta, kun sitä vaatii vuokraaja, jonka vuokra-
oikeus supistetaan, lakkautetaan tai julistetaan menetetyksi; sekä

että osakeyhtiö itse hoitaa ravintolaliikkeen kaikissa kolmannen
luokan anniskelupaikoissa sekä, sikäli kuin toisen luokan anniskelu-
oikeuksia puheenalaisena kautena ehkä tulee avoimiksi, itse ottaa
huostaansa tällaisenkin ravintolaliikkeen, mikäli sen jatkamista
pidetään suotavana.

Lopuksi kaupunginvaltuusto osakeyhtiön huomioon otettavaksi mainitun yksinoikeuden käyttämisessä lausui seuraavat toivomukset: että osakeyhtiön vähittäismyyntiliike käsittäisi ulkomaisiakin väkiviinajuomia;

että osakeyhtiö ei käyttäisi hyväkseen yksinoikeutta saadakseen liikkeestä mahdollisimman suurta voittoa, vaan etupäässä saadakseen aikaan järjestystä tässä liiketoiminnassa sekä vastustaakseen väkijuomien väärinkäyttöä;

että osakeyhtiö koettaisi pitää kaupaksi tarjoamiensa juomien alkoholipitoisuuden alhaisimmassa luvallisessa määrässä;

että pidettäisiin huolta siisteydestä ja järjestyksestä ja että tarpeellinen määrä tarkastajia otettaisiin valvomaan järjestystä toisen ja kolmannen luokan ravintoloissa;

että luovutettujen anniskelu- tai vähittäismyyntioikeuksien myyntimaksut oikeudenmukaisesti määrättäisiin; sekä

että osakeyhtiö neuvottelisi maamme muiden anniskeluyhtiöiden kanssa, olisiko mahdollista yksinoikeutta seuraavalla kerralla uudistettaessa kaikissa kaupungeissa ottaa käytäntöön yhtäläiset määräykset siitä:

a) että kaikkia väkijuomakauppiaita, yhtiöt niihin luettuina, kiellettäisiin lähettämästä väkijuomia kaupungin ulkopuolella olevaan paikkaan; sekä

b) että väkijuomakauppaoikeuksia yksityisille myönnettäessä väkijuomain astiasta myyminen kiellettäisiin.

Tässä yhteydessä päätti kaupunginvaltuusto:

terveydenhoitolautakuntaan lähemmin valmisteltavaksi lähettää kysymyksen tarpeellisen valvonnan aikaansaamisesta viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain kauppaan nähden niiltä kohdin, joista terveydenhoidosta voimassa olevan asetuksen 32 ja 36 §:ssä säädetään; sekä

väkiviina- ja mallasjuomain kauppa koskevain asiain valmistusvaliokuntaan lähettää kysymykset, voisiko kaupunki anniskeluosakeyhtiön voittovaroista osottaa jonkin rahamäärän maksettavaksi niille henkilöille, jotka täällä harjoittavat viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain kauppa sekä vapaaehtoisesti lopettavat mainitun liikkeen, sekä käykö ja millä tavoin viinikauppalikkeen järjestyksen valvonnan järjestäminen kaupunginvaltuuston toimesta järjestysvallan siinä kohden toimittaman silmälläpidon lisäksi.

Vaadituksi selitykseksi sen valituksen johdosta, minkä pastori G. Bondestam oli läänin kuvernöörille tehnyt edellä mainitusta viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntioikeuksien lukua koskevasta kaupunginvaltuuston päätöksestä, päätti 1)

Selitys viinien y. m. vähittäiskauppaoikeuksien luvun määräämistä koskevasta

1) Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 34 §.

kaupunginvaltuuston päätöksestä tehdyn valituksen johdosta.

valtuusto lausua: että valtuusto ainoastaan oli antanut lausunnon asiasta, jonka maistraatti oli lopullisesti ratkaissut, minkätähden valittajan olisi muutoksen saamiseksi asiaan ollut valitettava maistraatin siinä tekemästä päätöksestä; ettei valittaja ollut väittänyt, että valtuuston päätös olisi loukannut hänen yksityistä oikeuttaan tai että se ei olisi syntynyt laillisessa järjestyksessä tai että se olisi muutoin mennyt valtuuston toimivallan ulkopuolelle; sekä että valittajan väitteeseen, että päätös perustui toukokuun 2 päivänä 1895 eräistä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain kaupan rajoituksista annetun asetuksen 2 §:n vääriin tulkintaan, kävi paneminen sitä vähemmän huomiota, kun päätös sinänsä oli tunnustettu lailliseksi eikä tässä tietenkään voitu ottaa huomioon niitä perusteita, joita kaupunginvaltuusto oli päätöstä tehdessään noudattanut. Edellä lausutun johdosta olisi alistettava, että valitusta ei otettaisi huomioon.

Kaupunginvaltuuston tiedoksi lähetettiin ¹⁾ sitten kuvernöörin huhtikuun 4 päivänä antama päätös, jonka mukaan edellä mainittu valitus oli jätetty huomioon ottamatta.

Vahvistetut välikirjankakavakkeet väkiviinajuomain vähittäismyynti- ja anniskeluosakkeen luovutusta varten.

Kaksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunnan kirjelmässä helmikuun 19 päivältä valtuustolle lähetettyä välikirjan kaavaketta käytettäväksi luovutettaessa ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyynti- sekä niin koti- kuin ulkomaistenkin tuollaisten juomain anniskeluosakkeita kesäkuun 1 päivän 1912 ja saman päivän 1914 väliseksi myyntikaudeksi yksityishenkilöille tai yhtiöille vahvasti ²⁾ kaupunginvaltuusto noudatettaviksi.

Kysymys väkiviina- ja mallasjuomain anniskeluosakkeen koskevan määräyksen tulkinnasta.

Kirjelmässä elokuun 26 päivältä anoi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokunta, ilmoittaen aikovansa vuokrata Etelä Makasiinikadun 3:sta anniskeluhuoneiston, jonka eräät ikkunat antoivat Unioninkadulle päin, selitystä miten oikeastaan oli käsiteltävä voimassa oleva määräys siitä, että väkiviina- ja mallasjuomia ei saa anniskella III kaupunginosassa Unioninkadun varrella Kauppatorin eteläpuolella eikä mainitun kadun ja Länsirannan välisissä kortteleissa.

Asiaa esiteltäessä päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto äänestettyään lausua että, koska mallasjuomain anniskeluosaketta tarkoittava hakemus on maistraatin, mutta ei kaupunginvaltuuston käsiteltävä, sekä maistraatin tosin tuli hankkia kaupunginvaltuuston lausunto väkiviinajuomain anniskeluosaketta tarkoittavasta hakemuksesta, mutta oli oikeutettu lopullisesti ratkaisemaan tuollaisenkin hakemuksen, valtuusto ei katsonut voivansa antaa pyydettyä selitystä.

Lausuntoja väkiviinajuomain vähit-

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli Helsingin anniskeluosakeyhtiölle myöntänyt yksinoikeuden tässä kaupungissa edelleen kesä-

¹⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 7 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 24 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. syysk. 10 p. 45 §.

kuun 1 päivästä 1912 samaan päivään vuonna 1914 vähittäin myydä kaikkia sekä koti- että ulkomaisia väkiviinajuomia, oikeutettuna yksityisille kauppiaille tai yhtiöille luovuttamaan oikeuden eräiden ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäismyyntiin, sekä yhtiö oli maistraattiin antanut 23 hakemusta tuollaisten oikeuksien saamisesta mainituksi ajaksi ja sen ohessa lähettänyt omiin viiteen vähittäismyyntipaikkaansa otettujen johtajatarten papinkirjat, anoen näiden henkilöiden hyväksymistä toimiinsa, pyysi maistraatti kirjelmässä maaliskuun 19 päivältä valtuuston lausuntoa asiasta.

Sittenkun väkiviina- ja mallasjuomakauppaa koskevain asiain valmistusvaliokunta oli antamassaan mietinnössä 1) ehdottanut, että kaupunginvaltuusto puoltaisi myöntymistä 22:een edellä mainituista hakemuksista ynnä yhtiön omaan anomukseen, mutta sitä vastoin antaisi epäävän lausunnon yhdestä hakemuksesta, hyväksyi 2) kaupunginvaltuusto pääasiassa valiokunnan ehdotuksen.

Kahdessa tapauksessa puolsi 3) kaupunginvaltuusto myöntymistä hakemuksiin saada täällä kesäkuun 1 päivään asti anniskella väkiviinajuomia.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli Helsingin anniskeluosakeyhtiölle suonut yksinoikeuden edelleen kesäkuun 1 päivästä 1912 samaan päivään vuonna 1914 täällä anniskella väkiviinajuomia, oikeutettuna hotellien, ravintolain tai konditoriaain omistajille luovuttamaan osan haltuunsa saamiaan anniskeluoikeuksia, sekä yhtiö oli maistraattiin lähettänyt 53 hakemusta mainitun oikeuden luovuttamisesta puheena olevaksi ajaksi ynnä omiin 8 anniskelupaikkaansa otettujen johtajatarten papinkirjat, anoen näiden henkilöiden hyväksymistä toimiinsa, pyysi maistraatti kirjelmässä maaliskuun 26 ja 27 päivältä valtuuston lausuntoa asiasta.

Asianomaisen valiokunnan annettua mietinnön 4) asiasta sekä sittemmin kahdesta kohdasta muutettua ehdottamaansa lausuntoa päätti 5) kaupunginvaltuusto, mainitut ehdotukset hyväksyen, puoltaa myöntymistä 51:een edellä mainituista hakemuksista, joista 16 tarkoitti n. s. klubioikeuksia ja 3 anniskeluoikeutta ainoastaan kesäkuun 1 päivään 1913, sekä yhtiön omaan anomukseen, mutta sitä vastoin antaa epäävän lausunnon 2 hakemuksesta.

Sitä paitsi antoi kaupunginvaltuusto puoltavan lausunnon 1 hakemuksesta saada ravintolaliikkeen yhteydessä anniskella väkiviinajuomia 6) ja yhdestä niinkään väkiviinajuomain 6) anniskelun käsittävästä klubioikeuden hakemuksesta sekä kahdesta toiselle yhti-

täismyyntioikeutta tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja väkiviinajuomain anniskeluoikeutta tarkoittavista hakemuksista.

1) Valt. pain. asiakirj. n:o 22. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 5 §. — 3) Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 6 § ja helmik. 27 p. 5 §. — 4) Valt. pain. asiakirj. n:o 24. — 5) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 12 §. — 6) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 11 §.

ölle tai toiselle henkilölle myönnetyn tuollaisten juomain anniskelu-oikeuden siirtolupaa tarkoittavasta hakemuksesta 1).

Lausuntoja
mallasjuomain
vähittäismyyntioikeutta tarkoittavista hakemuksista.

Kaupunginvaltuusto antoi 6 tapauksessa puoltavan 2) ja 4 tapauksessa epäävän 3) lausunnon hakemuksista saada täällä vähittäismyydä mallasjuomia kesäkuun 1 päivään 1913, minkä ohessa valtuusto 2 tapauksessa puolsi 4) myöntymistä tuollaisen toiselle henkilölle myönnetyn vähittäismyyntioikeuden siirtolupaa tarkoittavaan hakemukseen.

Mallasjuomain vähittäismyyntin järjestäminen.

Huhtikuun 2 päivänä 1883 mallasjuomain myymisestä ja anniskelemisestä annetun asetuksen 2 §:n säännöksen johdosta ja kun se kahden vuoden aika, joksi maistraatti oli myöntänyt oikeudet panimon ulkopuolella myydä mallasjuomia noudettavaksi, päättyi kesäkuun 1 päivänä 1913, pyysi maistraatti kirjelmässä syyskuun 16 päivältä kaupunginvaltuustolta lausuntoa, montako tuollaista oikeutta olisi ensintulevaksi kaksivuotiskaudeksi myönnettävä sekä missä seuduin kaupunkia tuollaisia myyntipaikkoja ei saisi olla.

Asianomaisen valiokunnan annettua asiasta mietinnön 5) päätti 6) kaupunginvaltuusto sekä lausunnon saamiseksi lähettää asian Helsingin anniskeluosakeyhtiölle, jonka lausuntoa antaessaan samalla tuli ilmoittaa, voiko ja halusiko yhtiö ottaa haltuunsa kaiken muun mallasjuomain vähittäiskaupan kuin sen, mikä asiasta voimassa olevan asetuksen mukaan kuului panimoille, että myös käskeä valiokunnan, sittenkun anniskeluosakeyhtiön lausunto oli saatu, valtuustolle antaa ne ehdotukset, mitkä mainitun lausunnon johdosta näyttäisivät tarpeellisilta.

Antamassaan lausunnossa 7) edellä mainitun yhtiön hallitus ilmoitti yhtiön suostuvan kesäkuun 1 päivästä 1913 ottamaan haltuunsa kaiken mallasjuomain vähittäiskaupan lain sallimassa laajuudessa.

Valiokunnan annettua uuden mietinnön 7) asiasta päätti 8) kaupunginvaltuusto puolestaan mallasjuomain vähittäismyyntiin nähden kesäkuun 1 päivän 1913 ja kesäkuun 1 päivän 1915 välisenä aikana, osittain äänestettyään:

että tuollaisten vähittäismyyntioikeuksien luku on oleva enintään 20, panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet niihin luettuina;

1) Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 12 § ja jouluk. 10 p. 32 §. — 2) Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 18 ja 19 §, helmik. 27 p. 2 ja 3 §, huhtik. 16 p. 6 § ja lokak. 8 p. 6 §. — 3) Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 6 ja 7 § sekä syysk. 10 p. 15 ja 16 §. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 4 § ja toukok. 28 p. 3 §. — 5) Valt. pain. asiakirj. n:o 59. — 6) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 3 §. — 7) Valt. pain. asiakirj. n:o 71. — 8) Valt. pöytäk. marrask. 26 p. 7 §.

että mallasjuomain myyntiä ei saa toimittaa:

a) VI, VIII, IX, X, XI, XII, XIII, XIV ja XV kaupunginosassa;

b) I kaupunginosassa sillä alueella, jota lännessä ja etelässä rajoittavat Unionin- ja Elisabetinkatu, mutta kyllä näiden katujen varsilla;

c) sillä IV ja V kaupunginosan alueella, joka sijaitsee länsi- ja pohjoispuolella sitä murtoviivaa, jonka muodostavat Albertinkatu, Eerikinkatu ja Fredrikinkatu Kampinkadulle asti, mutta kyllä mainittujen katujen puheena olevain osain varsilla;

d) VII kaupunginosassa, lukuunottamatta Kasarminkadun sekä Kasarminkadun ja Saunatien välisen Vuorimieskadun varrella olevia taloja; sekä

e) kaupungin asemakaavaan nykyään ottamattomalla alueella; ettei kaupungin muissakaan osissa mallasjuomain vähittäiskauppaa saa harjoittaa kirkon, koulun, kasarmin, sairaalan eikä semmoisen paikan välittömässä läheisyydessä, missä väkeä runsaammin liikkuu, eikä myöskään Kauppa- ja Rautatien varrella eikä Simon- ja Kaivokadun pohjoispuolella olevilla Itä ja Länsi Henrikinkadun varsilla; samoin kuin

lausua, että kaikki puheena olevan laatuiset vähittäismyyntioikeudet, lukuunottamatta panimoille lain mukaan kuuluvia myyntioikeuksia, etusijassa luovutettaisiin Helsingin anniskeluosakeyhtiölle.

Yhdessä tapauksessa vaati ¹⁾ kaupunginvaltuusto hylättäväksi valitusta, joka oli tehty maistraatin päätöksestä evätä oikeus mallasjuomain anniskelemiseen.

Sittenkun kaupunginvaltuustolle oli maistraatista saapunut 40 hakemusta viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain myyntioikeuden saamisesta täällä kesäkuun 1 päivän 1912 ja kesäkuun 1 päivän 1914 väliseksi ajaksi sekä asianomainen valiokunta oli antanut mietinnön ²⁾ asiasta, päätti ³⁾ kaupunginvaltuusto puoltaa myöntymistä 33:een mainituista hakemuksista, mutta sitä vastoin ehdottaa muut 7 hakemusta evättäviksi.

Niinikään antoi kaupunginvaltuusto epäävän lausunnon kolmesta mainitun laatuudesta ⁴⁾ hakemuksesta sekä kahdesta viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntioikeuden siirtolupaa ⁵⁾ tarkoittavasta hakemuksesta.

Kolmessa tapauksessa vaati ⁶⁾ kaupunginvaltuusto hylättäväksi valituksia, joita oli tehty maistraatin päätöksistä evätä oikeus viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiin.

Lausunto mallasjuomain anniskeluosakeyhtiön epäyksen johdosta tehdystä valituksesta.

Lausuntoja viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntioikeutta tarkoittavista hakemuksista.

Lausuntoja viinien y. m. vähittäismyyntioikeuden epäyksestä tehtyjen valitusten johdosta.

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 14 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ³⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 17 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 5 § sekä toukok. 14 p. 6 ja 7 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. tammik. 16 p. 5 § ja toukok. 14 p. 7 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 3 ja 4 § sekä syysk. 10 p. 14 §.

Vapautus kaupunginvaltuusmiehistöistä y. m.

Tehdyn anomuksen johdosta vapautti ¹⁾ kaupunginvaltuusto herra Almqvistin olemasta kaupunginvaltuusmiehenä sekä rahatoimikamarin ja oikeusapulautakunnan jäsenenä, minkä ohessa päätettiin maistraatilta anoa täytevaalin toimittamista toisen kaupunginvaltuusmiehen valitsemiseksi herra Almqvistin sijaan sekä annettiin valmistusvaliokunnan toimeksi ehdottaa jäsen rahatoimikamariin ja oikeusapulautakuntaan herra Almqvistin sijaan.

Kaupungin museon lautakunnan jäsenen vaali.

Jäseneksi kaupungin museon lautakuntaan filosofiantohtori K. K. Meinanderin sijaan, joka oli valittu mainitun museon johtajaksi, valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Jungin.

Kansanlastentarhain johtokunnan jäsenen vaali.

Jäseniksi vasta päätettyyn kansanlastentarhain johtokuntaan ³⁾ valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto rehtori B. Estlanderin, filosofiantohtori K. O. Vikmanin, lakitieteentohtori A. Freyn, kansakoulunopettajattaren, neiti H. Paqvalénin ja konsulinleski B. Pauligin.

Musiikkilautakunnan jäsenen vaali.

Jäseniksi musiikkilautakuntaan ⁵⁾ valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herrat H. Lindbergin ja Frenckellin, prokuraattorinsihteerin J. R. Ugglan, soittotaiteilija O. Merikannon ja apteekkari E. Stigzeliuksen sekä varajäseniksi professori G. von Wendtin ja musiikkikauppias E. Fazerin.

Sittemmin päätti ⁷⁾ kaupunginvaltuusto julistaa herrat Lindbergin ja Frenckellin, apteekkari Stigzeliuksen sekä prokuraattorinsihteerin Ugglan valituiksi musiikkilautakunnan jäseniksi 1913 vuoden loppuun, minkä ohessa valtuusto lautakunnan jäseniksi samaksi ajaksi valitsi professori von Wendtin, ylimäär. professorin A. L. Wallgrenin ja filosofiantohtori J. Hahlin.

Vapautus vaivahoitohallituksen jäsenyydestä ja jäsenten valitseminen siihen.

Rouva E. Wegeliuksen ja ent. kuvernöörin E. Krogiuksen pyynnöstä vapautti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto heidät olemasta vaivahoitohallituksen jäseninä, minkä ohessa valtuusto jäseniksi heidän sijaansa valitsi filosofiantohtorin, neiti J. af Forselleksen ja ylimäär. professorin A. L. Wallgrenin.

Vaivahoitohallituksen esityksestä päätti ⁹⁾ kaupunginvaltuusto hallituksen jäsenluvun lisättäväksi yhdellä, ja valitsi tämän johdosta hallituksen jäseneksi varajäsenen kunnallisneuvos N. Kochtomowin sekä varajäseneksi hänen sijaansa filosofianmaisterin, neiti E. Heikelin.

Jäseneksi vaivahoitohallitukseen kuolemalla eronneen kapp-

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 30 p. 4 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 15 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. siv. 101 ja 102. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. helmik. 27 p. 29 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. siv. 129 ja seur. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 30 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. maalisk. 26 p. 17 §. Ks. myös tätä kert. siv. 237 ja seur. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 27 § ja syysk. 10 p. 46 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 27 §.

laisen E. Murénin sijaan valitsi 1) kaupunginvaltuusto 1913 vuoden loppuun asti aluelääkäriin, lääketieteellisensiaatti H. Sundeliuksen.

Kirjelmissä helmikuun 27 ja 29 päivältä lähetti maistraatti valtuustolle lääninhallituksen lähetteet ehdotuksen laatimisesta täkäläisten oppilaitosten kouluneuvostoiksi syyskuun 1 päivän 1912 ja saman päivän vuonna 1915 väliseksi kolmivuotiskaudeksi.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli antanut herrain Relanderin, Forsiuksen ja Aschanin toimeksi 2) valtuuston valitsijamiehinä laatia tuollaisen ehdotuksen sekä valitsijamiehet olivat mainitun tehtävän täyttäneet, päätti 3) valtuusto maistraattiin lähettää siten laaditun ehdotuksen.

Työväenasiain lautakunnan esityksestä päätti 4) kaupunginvaltuusto täkäläisten ylempäin työväenopetuskurssien johtokunnat kokoonpantaviksi siten, että Helsingfors svenska arbetarförening ja Arbetets vänner kumpikin valitsisivat kaksi jäsentä ruotsinkielisten kurssien sekä Helsingin työväenyhdistys ja Helsingin kansanopistoseura niinkään kumpikin kaksi jäsentä suomenkielisten kurssien johtokuntaan, minkä ohessa valtuusto valitsi filosofiantohtori J. M. Granitin ruotsinkielisten ja ylimäär. professorin K. Grotenfeltin suomenkielisten kurssien johtokunnan puheenjohtajaksi.

Kirjelmässä marraskuun 7 päivältä ehdotti työväenasiain lautakunta, että edellä mainitut johtokunnat 1913 vuoden alusta kokoonpantaisiin siten, että Arbetets vänner ja Helsingfors svenska arbetarförening kumpikin valitsisivat kaksi sekä kaupungin ruotsinkieliset raittiusyhdistykset yhteisesti ja Konstitutionella arbetarföreningen kumpikin yhden jäsenen ruotsinkielisten kurssien johtokuntaan sekä Helsingin työväenyhdistys ja Helsingin kansanopistoseura kumpikin kaksi ja Helsingin raittiusseurain keskuskomitea ja Suomalainen työväenliitto kumpikin yhden jäsenen suomenkielisten kurssien johtokuntaan, jota paitsi kaupunginvaltuusto valitsisi seitsemännen jäsenen kumpaiseenkin johtokuntaan puheenjohtajaksi, minkä ohessa lautakunta, edellyttäen mainittuun ehdotukseen myönnettävän, esitti, että valtuusto valitsisi puheenjohtajat mainittuihin johtokuntiin vuodeksi 1913.

Asiaa esiteltäessä hyväksyi 5) kaupunginvaltuusto puheena olevain johtokuntain kokoonpanoa koskevan esityksen sekä valitsi uudelleen puheenjohtajiksi ruotsinkielisten kurssien johtokuntaan tohtori Granitin ja suomenkielisten kurssien johtokuntaan professori Grotenfeltin.

Ehdotus oppilaitosten kouluneuvostoiksi.

Ylempäin työväenopetuskurssien johtokuntain kokoonpano.

1) Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 11 §. — 2) Valt. pöytäk. maalisk. 12 p. 10 §. —

3) Valt. pöytäk. huhtik. 16 p. 8 §. — 4) Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 6 §. — 5) Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 17 §.

Kansakoulu-
johtokunnan
jäsenen vaali.

Jäseniksi kansakoulujohtokuntaan ensintulevaksi kolmivuotis-
kaudeksi valitsi kaupunginvaltuusto protokollasihteeri K. Malinin
ja filosofiantohtori S. Johanssonin ¹⁾ sekä elokuun 1 päivään 1914
koulunjohtajattaren, neiti M. von Troilin ²⁾.

Kaupungin
kansakoulupiirien
kouluneu-
vostojen jäsen-
ten vaali.

Sittenkun kaupunginvaltuusto oli valitsijamiehiksi kaupungin
kansakoulupiirien kouluneuvostojen jäseniä lukuvuodeksi 1912—13
valitsemaan valinnut ³⁾ herrat Krogiuksen, Tolletin, Wiggin, Hertz-
bergin ja Stenbergin sekä valitsijamiehet olivat valtuustolle anta-
neet mainittuun tehtävään valitsemainsa henkilöjen luettelon, päätti ⁴⁾
valtuusto lähettää sanotun luettelon kansakoulujohtokunnalle.

Jäsenen valit-
seminen Sedmigradskyn
pien-
tenlastenkou-
lun johtokun-
taan.

Jäseneksi Sedmigradskyn pientenlastenkoulun johtokuntaan
kuolemalla eronneen kappalaisen E. Murénin sijaan valitsi ⁵⁾ kau-
punginvaltuusto 1913 vuoden loppuun asti kirkkoherra C. G. Olsonin.

Sedmigradskyn
pienlasten-
koulun ja
Marian turva-
kodin tilintar-
kastajain vaali.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin 1912
vuoden tilejä tarkastamaan valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herra A. F.
Lindbergin ja professori E. Nordströmin.

Budjettivalio-
kunnan jäsen-
ten vaali.

Jäseniksi kaupungin 1913 vuoden meno- ja tulosäännön ehdo-
tusta tarkastavaan valiokuntaan valitsi ⁷⁾ kaupunginvaltuusto herrat
Alfthanin, Björkenheimin, Relanderin, Stenrothin, Tallbergin, F. von
Wrightin ja Zilliacuksen.

Kaupungin irtai-
men omai-
suuden invent-
taajain vaali.

Niinikään valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin irtaimen
omaisuuden inventtaajiksi vuodeksi 1912 herrat Häggmanin ja
Wiggin, notaari A. Sallménin, insinöörit E. F. Andersinin ja J.
Boreniuksen, kaupunginkirjanpitäjä E. Enebergin sekä pankki-
virkamies M. Höckertin ynnä näiden varamiehiksi konttorinjohtaja
K. E. Grönlundin, filosofianmaisteri W. E. Liuksialan, ylioppilas V.
Hougberrin, arkkitehti W. von Essenin ja filosofiantohtori A. H.
Bergholmin.

Jäsenten valit-
seminen lii-
kenne- ja sata-
maksujen
huojistamisky-
symystä käsit-
televään valio-
kuntaan.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksesta valitsi ⁹⁾ kaupunginval-
tuusto jäseniksi siihen valiokuntaan, jonka valtuusto oli asettanut ¹⁰⁾
valmistelemaan kysymystä talvipurjehduskauden aikaisten liikenne-
ja satamamaksujen huojistamisesta, herrat Häggmanin, Lindholmin
ja F. von Wrightin.

Jäsenten valit-
seminen kun-
nan palveluk-
sessa olevain
työntekijäin
eläkekysy-
mystä valmis-

Sittenkun kaupunginvaltuusto kokouksessaan joulukuun 22
päivänä 1911 oli antanut 1912 vuoden alkupuoleksi asetettavan
valmistusvaliokunnan toimeksi ¹¹⁾ valtuustolle ehdottaa jäsenet sii-
hen komiteaan, johon valtuusto oli valmisteltavaksi lähettänyt
kysymyksen eläke-edun hankkimisesta kunnan palveluksessa ole-

¹⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 54 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. lokak. 8 p. 29 §. —

³⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 19 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 50 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. lokak. 29 p. 20 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. kesäk. 11 p. 5 §. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 11 §. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. syysk. 24 p. 18 §. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 13 §. — ¹⁰⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 122. — ¹¹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 202.

ville työntekijöille, ilmoitti valtuuston puheenjohtaja valiokunnan ehdottaneen jäseniksi herrat Ramsayn, Ehrnroothin ja Alfthanin, insinööri T. Öllerin, prokuraattorinsihteerin J. R. Ugglan sekä kirvesmiehet A. Karlssonin ja K. J. Bymanin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ ehdotuksen.

Jäseniksi siihen valiokuntaan, jonka tuli valmistella väkiviinaja mallasjuomain sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain myyntiä koskevat asiat, valitsi ²⁾ kaupunginvaltuusto herrat Lundqvistin, Liston, Lasseniuksen, Häggmanin ja Salingren.

Samaten valitsi ³⁾ kaupunginvaltuusto Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1911 vuoden tilien tarkastajaksi kaupunginkassanhoitaja S. Ehrstedtin.

Edelleen valitsi ⁴⁾ kaupunginvaltuusto jäseniksi valiokuntaan, jonka oli annettava ehdotus Helsingin anniskeluosakeyhtiön 1911 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi, herrat Heikelin, Ehrnroothin, Pesosen, Rosenqvistin ja V. von Wrightin.

Jäseniksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön johtokuntaan vuosiksi 1912—14 valitsi ⁵⁾ kaupunginvaltuusto herra Hertzbergin ja pankinjohtaja E. Indreniuksen.

Jäseniksi Helsingin anniskeluosakeyhtiön ja sen vuokraajain välisiä riitoja ratkaisevaan vakituiseen sovintolautakuntaan vuosiksi 1912—14 valitsi ⁶⁾ kaupunginvaltuusto herrat Lasseniuksen, Häggmanin, Lundqvistin, Walldénin ja F. von Wrightin sekä näiden varamiehiksi herrat A. F. Lindbergin, F. Stockmannin ja Stenbergin.

Jäseniksi vuosiksi 1912—14 siihen pörssikomiteaan, jonka läänin kuvernöörin huhtikuun 25 päivänä Helsingin pörssille ⁷⁾ vahvistamain sääntöjen mukaan tulee hoitaa pörssin silmälläpitoa ja hallintoa, valitsi ⁸⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan herrat F. von Wrightin ja Stenroothin sekä oikeusneuvosmies A. V. Lindbergin.

Kaupunginvaltuuston edustajain varamiehiksi maamme kaupunkien valtuutettujen kokoukseen ⁹⁾ valitsi ¹⁰⁾ valtuusto herrat Walldénin, Stjernvallin ja Tolletin.

Jäseniksi valiokuntaan, jonka oli jaettava vuodelta 1912 apurahat kunnollisen palvelusväen palkitsemisrahastosta, valitsi ¹¹⁾ kaupunginvaltuusto herrat A. F. Lindbergin, Pesosen, Stenbergin, Wiggin ja V. von Wrightin.

¹⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 6 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. tammik. 9 p. 4 §. — ³⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 14 §. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. tammik. 30 p. 12 §. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 4 §. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. helmik. 13 p. 5 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. siv. 249. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. huhtik. 30 p. 26 §. — ⁹⁾ Ks. 1911 vuod. kert. siv. 199. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. toukok. 14 p. 43 § ja syysk. 10 p. 51 §. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. marrask. 12 p. 16 §.

Kaupungin lautakuntain ja hallitusten puheenjohtajain, jäsenten ja varajäsenten vaalit.

Puheenjohtajiksi, jäseniksi ja varajäseniksi kaupungin lautakuntiin ja hallituksiin niiden henkilöiden sijaan, jotka 1912 vuoden päättyessä olivat erovuoroiset taikka kuolleet, valitsi ¹⁾ kaupunginvaltuusto:

rahatoimikamariin: puheenjohtajaksi todellisen valtioneuvoksen A. Gripenbergin, varapuheenjohtajaksi ent. protokollasihteerin B. Wasastjernan, jäseniksi herra Stjernvallin ja arkkitehti K. Lindahlin sekä varajäseniksi kamarineuvos N. B. Grotenfeltin, insinööri H. Liliuksen ja yli-insinööriin, filosofiantohtori K. R. von Willebrandin;

kaupungin yleisten töiden hallitukseen: jäseneksi herra Appelbergin sekä varajäseniksi herra Enckellin ja konsuli K. Stockmannin;

holhouslautakuntaan: jäseneksi lakitieteentohtori A. Charpentierin;

työväenasiaain lautakuntaan: jäseniksi professori U. Lindelöfin ja ammattijärjestön puheenjohtajan O. Tokoin sekä varajäseniksi lakitieteenkandidaatti E. Böökin ja työmies K. Heinosen;

kunnan työväelitystoimiston johtokuntaan: puheenjohtajaksi filosofiantohtori S. Ivalon ja hänen varamiehekseen lakitieteenkandidaatti E. Böökin, jäseniksi uunintekijämestari A. Malmin ja muurari T. Uskin sekä varajäseniksi maalarimestari A. Haanojan ja huonekalupuuseppä V. Långholmin;

kasvatuslautakuntaan: jäseniksi kirkkoherra K. V. Hurmerinnan ja professori O. Tarjanteen sekä tehtävästä vapautetun ²⁾ vapaaherratar A. af Schulténin sijaan ent. kuvernööriin I. Gordien;

kunnan työväenasuntojen hoitolautakuntaan: jäseniksi herrat Lundqvistin ja V. von Wrightin sekä arkkitehti K. Lindahlin, varajäseniksi herrat Hertzbergin ja Stjernvallin sekä lakitieteenkandidaatti E. Böökin;

oikeusapulautakuntaan: varajäseniksi varatuomari K. Sundmanin ja lakitieteentohtori A. Freyn;

palotoimikuntaan: jäseniksi insinööri H. Catanin ja arkkitehti G. Estlanderin sekä paikkakunnalta poismuuttaneen insinööri H. Mäklinin sijaan insinööri G. Souranderin, varajäseniksi herra Forsiuksen ja johtaja J. Rundqvistin;

terveydenhoitolautakuntaan: puheenjohtajaksi herra Heikelin ja jäseneksi arkkitehti L. Mallanderin;

Marian sairaalan hallitukseen: tehtävästä vapautetun lääketieteentohtori A. B. Lönnqvistin ja kuolemalla eronneen insinööri J. Tallbergin sijaan jäseniksi herrat Idmanin ja Salingren;

¹⁾ Valt. pöytäk. jouluk. 10 p. 6 § sekä jouluk. 20 p. 10 ja 11 §. — ²⁾ Valt. pöytäk. toukok. 28 p. 14 §.

vaivaihoitohallitukseen: puheenjohtajaksi ent. pormestarin B. Schaumanin, jäseniksi, myöntymällä hallituksen ehdotukseen jäsenluvun lisäämisestä kymmenestä kahdeksitoista, herra Serlachiuksen, pastori A. Malinin, kunnan työnvälitystoimiston johtajan A. H. Karvosen, kansakoulunopettajattaren, neiti S. Strengin ja ylimäär. professorin A. L. Wallgrenin sekä varajäseniksi varatuomari L. Collanin, filosofianmaisterin, neiti E. Heikelin ja rovastinleski F. Nordlundin;

alempain käsityöläiskoulujen johtokuntaan: jäseneksi herra Holmbergin;

valmistavan poikain ammattikoulun johtokuntaan: jäseneksi teknikko G. R. Lindbergin sekä varajäseniksi herrat Engströmin ja insinööri O. Lönnrotin;

tyttöjen ammattikoulun johtokuntaan: jäseniksi todellisen valtioneuvoksen F. Saltzmanin, insinööri J. Reuterin ja kauppaneuvoksetar H. Schildtin sekä varajäseniksi herra H. Lindbergin ynnä neidit M. von Troilin ja V. Hjeltin;

Helsingin kaupungin kirjaston hallitukseen: jäseneksi ylimäär. professorin J. N. Reuterin ja varajäseneksi ylimäär. professorin K. Grotenfeltin;

Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokuntaan: jäseniksi herra Aschanin ja professori Th. Homénin; sekä

majoituslautakuntaan: puheenjohtajaksi everstiluutnantti G. E. M. af Enehjelmin, jäseneksi alikapteeni M. Tamelanderin sekä varajäseniksi ylikassanhoitajan, vapaaherra L. Hisinger-Jägerskiöldin ja alikapteeni G. A. Bäckmanin.
